

М

Барои ваҳдат, рушди устувори иқтисодӣ
ва зиндагии шоистаи мардум!

ИНБАРИ ХАЛҚ

www.tribun.tj
E-mail: minbarihalk@bk.ru

7 октябри
соли 2015,
чоршанбе,
№41 (1020)

НАШРИЯИ МАРКАЗИИ ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН

Тоҷикистону Русия:

ҲАМКОРИҶОИ СУДМАНД

Шоми дирӯз
Президенти Ҷумҳурии
Тоҷикистон Эмомалӣ
Раҳмон дар шаҳри
Сочи бо Президенти
Федератсияи Русия
Владимир Путин
мулоқот намуд.

Дар вохӯрӣ масоили вобаста ба
вазъи минтақа ва рушди муносиба-
тҳои дӯстӣ ва густариши ҳамкориҳои
судбахш баррасӣ шуд.

Владимир Путин Эмомалӣ
Раҳмонро ба шаҳри Сочи хайра мақ-
дам гуфта, ба савия ва муҳтавои ро-
битаҳои ду кишвар, ки ба муносиба-
тҳои стратегӣ ва муттафиқӣ асос
ёфтаанд, баҳои баланд дод.

Эмомалӣ Раҳмон дар оғози суҳ-
бат бо Владимир Путин изҳор дошт:
"Мо ба сатҳи муносиботи байнидав-
латӣ бо Русия баҳои баланд меди-
ҳем ва аз тамоми имконот истифода
мебарем, ки шароити стратегӣ ва
муттафиқии мо бемайлони рушд на-
муда, бо таҷрибаи ҳамги-
роии андӯхтаамон таҳким ёбад".

Сарвари давлати Тоҷикистон ҳам-
чунин таъкид дошт, ки "авзои зуд
тағйирёбандаи ҷаҳон ва минтақаи

мо ҳамгирии самарабахшро тақо-
зо мекунад".

Дар робита ба ин ҳолат, доир ба
тақвияти ҳамкориҳои дуҷонибаи ни-
зомиву техникаӣ ва роҳҳои пурзӯр на-

мудани ҳифзи сарҳади давлатӣ бо
Афғонистон гуфтугӯи судманд сурат
гирифт.

Ҳамчунин доир ба густариши ҳам-
кориҳои иқтисодию тиҷоратӣ, аз ҷумла

дар соҳаҳои энергетика, саноат, ки-
шоварзӣ ва роҳҳои саҳл намудани
шароити қору зиндагии муҳоҷирони
қорӣ Тоҷикистон дар қаламрави Ру-
сия табудули назар карда шуд.

Ҳаёти ҳизб

**СОМОНАИ
ҲХДТ
НАВ ШУД**

саҳ. 3 →

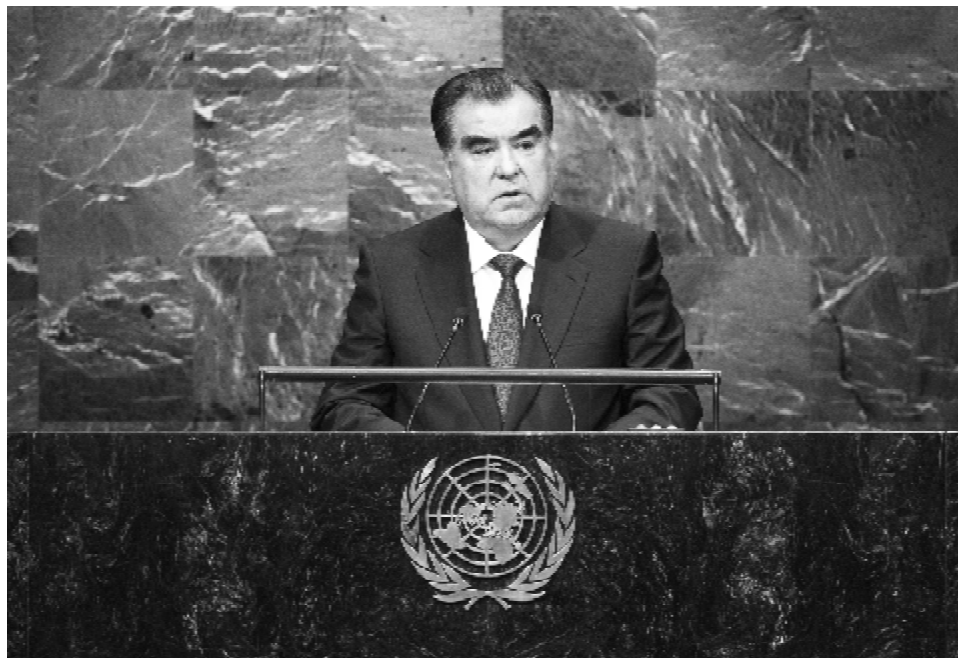

**НОМГУЗОРИҶО
ПЕРОҶАНИ ШАҲР АСТ**

Эмомалӣ РАҲМОН: ТАҲАММУЛГАРОЙ ДАР ҚОМЕАИ МУОСИР НАҚШИ МУҲИМ ДОРАД

Дар доираи иштирок дар Иҷлосияи 70-уми Маҷмаи Умумии Созмони Милали Муттаҳид таърихи 29 сентябри соли равон Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон дар шаҳри Нью-Йорки ИМА дар мувоҳисоти умумии иҷлосияи мазкур суханронӣ намуда, диққати аҳли сайёро ба ҳалли масъалаҳои глобалии умумибашарӣ ҷалб кард.

САРДОРИ давлат аз ҷумла иброн намуд, ки "Иҷлосияи ҷорӣ Маҷмаи Умумӣ на танҳо барои андешаронӣ доир ба комёбиҳои Созмон дар тӯли таърихи ҳафтӯсолаи он, балки барои таъкиди дигарбори аъзи қатъии мо дар роҳи татбиқи орзуи омили мардумонам ба хотири рушди осудаи устувор фурсати нодирро фароҳам сохтааст".

Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон аз фаъолияти ҳафт даҳсолаи Созмони Милали Муттаҳид

натичабардорӣ намуда, онро дар самти ҳифзи сулҳу амният, инкишофи ҳамкориҳои байналмилалӣ, ҳимояи ҳуқуқи башар, таҳкими субот, рушди устувор ва қоҳиши камбизоативу нобаробарӣ мусбӣ арзёбӣ кард. Президенти кишвар дар суханронии худ ҳамчунин саҳми хосаи Созмони Милали Муттаҳидро дар амри пуштибонӣ аз равандро ташаккули давлатҳои нави мустақил ва рушди минбаъдаи онҳо қайд намуда, ёдовар шуд, ки **"Тоҷикистон низ, ки дар оғози истиқлоли хеш бо мушкилоти душвориҳои давраи гузариш рӯ ба рӯ**

гашта буд, пуштибонии фароғири Созмони Милалро эҳсос кард, ки ба шарофати он кишвар дилпуруна ба ҷодаи рушди демократӣ қадам ниҳод".

Сардори давлат аз нақши Тоҷикистон дар мубориза бо терроризму ифротгароӣ, ҷинояткориҳои муташаккили фаромиллӣ, гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддир, қочоқи аслиҳа ва одамрабӣ, инчунин дар амри пешбарии Рӯзномаи Созмон дар масоили об ёдовар шуд. Сарвари давлат таъкид намуд, ки аз соли 1995 то алҳол сохторҳои ҳифзи ҳуқуқи мо 111 тонна маводи нашъаовар мусодира намуданд, ки он аз 206 миллиону 650 ҳазор воя иборат буда, метавонист 50 миллион нафар сокинони сайёро нашъаманд созад.

Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон аз афзоиши шумораи низоҳои мусаллаҳона ва амалиёти террористӣ, бухронҳои озуқаворӣ, энергетикӣ ва молиявӣ иқтисодӣ, таназзули муҳити зист, тағйирёбии иқлим, паҳншавии бемориҳои сирояткунанда изҳори нигаронӣ карда, қомеаи ҷаҳониро ба воқуниши дастаҷамъона ва фароғири даъват намуд. Ӯ ҳамчунин аз миқёс ва хусусияти ҷаҳонӣ доштани таҳдидҳое, ки онҳоро терроризм, гардиши ғайриқонунии маводи муҳаддир ва ҷинояткориҳои муташаккил ба миён меоранд, изҳори нигаронӣ кард.

Эмомалӣ Раҳмон изҳор дошт, ки бо саъю талоши муштарак роҳҳои ҳалли қоҳиш додани камбизоатӣ, натоиҷи манфии ҷаҳонишавӣ, пешгирии намудани низоҳои минтақавӣ ва ҳалли онҳоро ҷустуҷӯ бояд кард ва дар айни замон пешниҳод намуд, ки **"Дар ин амр таҳкими гуфтугӯи байни фарҳангҳои динӣ, эътимоди байни ҳамдигарӣ ва таҳаммулгароӣ нақши махсусан муҳим дорад"**.

Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон доир ба авзои кунунии Афғонистон, ба масоили тағйирёбии иқлим ва роҳҳои танзими он дахл намуда зикр кард,

ки Тоҷикистон аз рӯи нишондиҳандаи партовҳои гази карбонат ба фазо дар байни кишварҳое, ки камтарин ҳаҷми партови газҳоро доранд, ҷои 135-умро соҳиб аст. Ин партовҳо ба ҳар сари аҳолии рақамро ташкил медиҳанд, ки аз нишондиҳандаи миёнаи дунё ба маротиб камтар аст.

Сардори давлати Тоҷикистон бо истифода аз ин минбари баланд доир ба зарурати таҳияи барномаи фароғири минтақавӣ оид ба мутобикунӣ ба тағйироти иқлим масъалагузорӣ намуд.

Дар охири Сарвари Давлати Тоҷикистон таъкид дошт, ки **"ба наздикӣ мо "ҳаритаи роҳи" рушди устуворро тасдиқ намудем, ки он бахши обро ҳамачониба фаро мегирад. Понздаҳ соли оянда, дар шароити шиддат ёфтани таъсири тағйироти иқлим, таназзули муҳити зист, афзоиши аҳоли, бухронҳои озуқаворӣ энергетикӣ ба соҳаи захираҳои об бояд саъю талоши бузург ба ҳарч диҳем, то ба ҳадафҳои гузошташуда расем. Ба ақидаи мо инкишофи ҳамкорӣ, шарикӣ ва дипломатияи об бо андешидани ҷораҳои зарурӣ ҷиҳати қоҳиш додани ин равандро харобиовар ва сари вақт ноил шудан ба ҳадафҳои Рушди Устувор мусоидат хоҳанд кард"**. Бинобар ин Эмомалӣ Раҳмон бо назардошти зарурати омода намудани заминаҳои нав ҷиҳати тақвият ва тавсеаи ҳамкорӣ дар ҳамаи сатҳҳо пешниҳод намуд, ки имконияти эълон намудани даҳсолаи нави байналмилалӣ об, ки ҳадафи он мусоидат ба татбиқи Рӯзномаи Рушди Устувор аст, баррасӣ гардад ва изҳори умедворӣ кард, ки ин пешниҳод мавриди дастгирии ва таъйиди кишварҳои аъзои Созмони Милал қарор хоҳад гирифт.

Дар ин ҳамоиши бузург ҳамчунин роҳбарони давлатҳо ва ҳукуматҳои Иёлоти Муттаҳидаи Амрико, Бразилия, Хитой, Руссия, Корея, Эрон, Фаронса, Қазоқистон, Қатар, Финландия ва ғайра суханронӣ намуданд.

Дар машварати корӣ Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон масоили вобаста ба омодагӣ ба тирамоҳи зимистони солҳои 2015-2016, назорати хароҷоти буҷа ва сарфаю сариштакорӣ дар истифодаи мошинҳои хизматӣ ва сӯзишворӣ, тезонидани суръати ҷамъовариҳои ҳосили заҳмати кишоварзон ва омодагӣ ба кишту кори тирамоҳӣ ва Форуми байналмилалӣ соҳибкорӣ, рафти даъвати ҷавонон ба хизмати ҳарбӣ ва тақвияти корҳои тарғиботӣ бар зидди терроризму ифротгароиро таҳлили баррасӣ намуда, дар назди масъулин вазифаҳои мушаххас гузошт.

Зимни баррасии масоили омодагӣ ба зимистон ба масъалаи таъмини муназзами мардум ва корхонаю муассисаҳо бо нерӯи барқ таваҷҷуҳи хос зоҳир гардид.

Дар робита ба ҷамъовариҳои ҳосил ва омодагӣ ба кишти тирамоҳӣ Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон аз ҳосили фаровони рӯндаи деҳқонону боғпарварони кишвар ёдовар шуда, таъкид дошт, ки барои сари вақт ва беталаф ҷамъ овардани он ба аҳли деҳот ҳамачониба мусоидат бояд кард.

Ба роҳбарони сохторҳои қудратӣ мақомоти ҳифзи ҳуқуқи тартибот

МАШВАРАТИ КОРӢ

Дирӯз Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон бо иштироки аъзои Ҳукумати ҷумҳурӣ, Роҳбари дастгоҳи иҷроияи Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, роҳбарони сохторҳои қудратӣ мақомоти ҳифзи ҳуқуқи тартибот ва идораву муассисаҳои назди Ҳукумат ва ҳамчунин дигар шахсони масъул машварати корӣ доир намуд.

дастур дода шуд, ки дар ҳамкорӣ бо фаъолони қомеа корҳои тарғиботӣ ташвиқотиро барои пешгирии аз гаридани ҷавонони ноогоҳ ба ҳизбу ҳаракатҳои ифротӣ террористӣ ва барои даъвати онҳо ба ҳифзи оромӣ субот ва қору зиндагии осоиштаи мардум ва ҳамчунин ба арҷгузорӣ ба дастовардҳои истиқлоли давлатӣ ва арзишҳои воқоили миллии фарҳангӣ пузӯр намоянд.

Дар анҷоми машварат Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон ба рафти бартарафсозии оқибатҳои гармо ва селу обхезӣ дар вилояти Бадахшон ва дигар минтақаҳои кишвар мароқ зоҳир намуда, ба ҳамаи вазорату идораҳо, сохторҳои давлатӣ ҷамъиятӣ, соҳибкорӣ ва шахсони алоҳида, ки дар қори барқарорсозии фаврии хонаҳои мардуми бесарпаноҳмонда ва дигар иншооти харобгардида саҳми намоён гузоштанд, арзи сипос кард.

Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон ҳамчунин ба масоили омодагӣ ба ҷамъбасти натиҷаҳои соли равон ва дигар масъалаҳои ҳалталаб таваҷҷуҳ зоҳир намуда, ба масъулин супоришҳои мушаххас дод.

Шӯрои чамъиятии ҶТ дар чаласаи навбатӣ мавзӯи "Масъалаҳои тавсияи қаҳонбинии дунявӣ ва мубориза ба муқобили ифротгароӣ дар шароити муосир"-ро мавриди баҳс қарор дод.

Абдуҷаббор Раҳмонзода-ёвари Президенти ҶТ оид ба масъалаҳои рушди иҷтимоӣ ва робита бо ҷомеа зимни суҳанронӣ дар оғози чаласа мавзӯи баҳсро барои ҳаёти имрӯзаи Тоҷикистон муҳим донист.

Вай гуфт: - Вобаста ба доимӣ ва актуалӣ будани мавзӯи дин ва ҷомеа Шӯрои чамъиятии низ онро мавриди баҳс ва баррасӣ қарор медиҳад ва аз ин тариқ барои дарки дурусти дин дар ҷомеа мусоидат мекунад.

Дар идома бо ишора ба доман паҳн кардани хатари ифротгароӣ ва ё худ экстремизми динӣ ва терроризми байналмилалӣ дар қаҳон ӯ қайд кард, ки нуфузи беш аз беш гурӯҳҳои террористии ба ном "Давлати исломӣ" дар қаламрави Ироку Сурия, инчунин ваҳшонияти асримиёнагии онҳо ба як масъалаи саросарӣ дар қаҳони муосир табдил ёфтааст.

Дар ин чаласа таъкид шуд, ки Тоҷикистон низ ба унвони қисми таркибии ҷомеаи қаҳонӣ ба падидаҳои ифротгароии динӣ рӯ ба рӯ буда ва ҷомеаи шаҳрвандӣ барои пайдо кардани роҳи ҳалли ин масъала бо баргузори мубоҳи-саҳо бояд кумак расонад.

Ширкаткунандагони баҳсу музокирот асосан кӯшиш карданд, ки ба саволҳои аз қабиле: «Қадам омилҳои дохилиро берунӣ барои пайдоиши ифротӣ дар ҷомеаи имрӯза боис шудааст? Чаро теъдоди ифротӣ рӯ ба афзоиш аст? Дар ҳоле, ки гурӯҳҳои ифротӣ бо истифода аз номи дини мубини Ислон қиоят содир мекунад, чӣ кор бояд кард, ки дар оянда аз ҳамроҳ шудани баъзе аз шаҳрвандони мо ба ин гуна гурӯҳ ва нерӯҳои ифротӣ террористӣ пешгирӣ шавад?» - посух пайдо кунанд.

Х.Холиқназаров-раиси Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти ҶТ, **С. Давлатзода** -раиси Кумита оид ба корҳои дин, танзими анъана ва чашну маросимҳои миллии назди Ҳукумати ҶТ, **Ф.Баротзода**-директори муассисаи давлатии "Маркази исломшиносӣ"-и назди Президенти ҶТ дар масъалаҳои мавриди баҳс иб-

Ҷомеа ва афкори диниву дунявӣ

рози назар ва пешниҳодҳои қолиб ироа карданд.

Аз ҷумла қайд шуд, ки дар Тоҷикистон тӯфайли роҳбарии хирадмандонаи Президенти кишвар Эмомалӣ Раҳмон вобаста ба озодии дин ва эътиқод муҳити созгори сиёсӣ иҷтимоӣ ба вучуд омада, сиёсати пайгириона тавозуни дурусти ҳамгироии дунявӣ ва динро ба вучуд овардааст.

Иштирокчиёни мубоҳисот ба ин нукта ҳам таъкид карданд, ки дар давлати дунявӣ ҳеҷ як дину мазҳаб ҳатмӣ ва ё худ афзалият дошта ҳисобида намешавад. Дар Тоҷикистон ягон дин ба ҳайси дини давлатӣ ва расмӣ шинохта нашуда, ҳамаи дину мазҳабҳо ҳуқуқи мавҷудияти баробар доранд.

Бо вучуди ин ки дар Тоҷикистон аксари шаҳрвандон мусалмон ҳастанду пайрави Ислон мебошанд, вале барои пайравони адеъи дигар низ шароити фаъолияти ибодат фароҳам шудааст.

Аз ҷониби давлат дини Ислон ё динҳои дигар дини расмӣ эътироф нашуда ва ташкилотҳои дини бинобар ҷудо будан аз давлат ба кори он муҳофиза намекунанд.

Низоми давлати дунӣвино Конституцияи ҶТ ҳамчун соҳти давлатдорӣ дар кишвар муайян кардааст, ки масъалаи муҳимтарини сиёсати давлатӣ аст. Аммо ҷудо будани иттиҳодияҳои динӣ аз давлат ҳаргиз маънои онро надорад, ки ташкилотҳои динӣ бо давлат ҳамкорӣ намекунад.

Давлат ин ҳақро ҳам дорад, ки иттиҳодияҳоеро, ки наҷодпарастии миллатгароӣ, хусумату бадбинии иҷтимоиро тарғиб мекунад ва ё барои бо зӯри сарнагун кардани соҳти конституцияи ва ташкили гурӯҳҳои мусаллаҳ даъват менамоянд, мамнӯъ эълон кунанд.

Яъне, давлат замоне ба фаъолияти ташкилотҳои динӣ даҳлат мекунад, агар ба ҳуқуқи озодиҳои дигар шаҳрвандон, низом ва субо-

ти сиёсӣ ва амнияти иҷтимоӣ хатар эҷод шавад.

Нуралӣ Саидов - котиби ҳамроҳангоси Шӯрои чамъиятии Ҷумҳурии Тоҷикистон зимни шарҳи масъалаи мавриди баҳси ин чаласа ба мо гуфт: - Мавзӯи мазкур аз соли 2011 то имрӯз чандин бор дар чаласаҳои Шӯро ва маҳфили Ҳамкорӣҳои иҷтимоӣ, ки якҷоя бо Дафтари Созмони Амният ва Ҳамкории Аврупо дар Тоҷикистон амал мекунад, мавриди баҳс қарор гирифта буд.

Аз ҷумла соли 2011 тахти номи "Ифротгароии динӣ ва равандҳои дунявӣ - демократӣ дар Тоҷикистон", соли 2014 бо номи "Секуляризм миллии ва омилҳои динӣ дар шароити давлати дунявӣ" чаласаю суҳбатҳо баргузор шуданд.

Ба гуфтаи ӯ, дар ин нишастҳо, аз ҷумла таъкид шуда, ки Давлати Тоҷикистон барои иҷрои арзу ниёзҳои динии мусалмонони кишвар тадбирҳои зиёд амалӣ намуда ва хоҳад кард. Таъсиси "Маркази исломшиносӣ"-и назди Президенти ҶТ, мақоми давлатӣ додан ба Донишқадаи Ислонии Тоҷикистон, нашри Қуръони Карим, нашри чандин китобҳои пурарзиши мазҳабӣ, аз ҷумла "Саҳеҳ"-и Имом Бухорӣ, "Муснад"-и Имом Аъзам, "Кимйи саодат"-и Имом Ғаззоли аз иқдоми муҳими анҷомшуда мебошанд.

Вай таъкид кард: - Дар ҳар чаласа пешниҳоду ибрози назарҳои қолиб барои танзими равандҳои иҷтимоӣ сурат мегирад, ки барои таҳкими заминаи суботу оромии ҷомеа хидмат мекунад.

Масалан, дар чаласаи ахир пешниҳод шуд, ки ниҳодҳо ва фаъолони чамъиятҳо ба ҳузури "бибиотунҳо", ё занҳое, ки дар маърақаҳои занона суҳбатҳои мазҳабӣ мекунад, бештар мутаваҷҷеъ бошанд ва ин зухуроти тозаро мавриди таҳқиқ қарор диҳанд. Дар сурати ба бархе аз со-

монҳои ифротӣ рабт доштани онҳо аз фаъолияти ин гуна ашхос дар маърақаю маҳфили ҷилвагирӣ кунанд. Ба ин далел, ки эҳти молан баъзе аз қараёнҳои ифротӣ сиёсати худро дар байни занҳо тавассути бибиотунҳо пиёда мекунад, барои маҳдуд кардани фаъолияти чунин афрод бояд тадбирҳои муассир матраҳ шавад.

Дар пайи баҳсу баррасиҳои пешниҳодгардид, ки ба таблиғоти бибиотунҳо, ки дар маърақаю маросимҳои мардум сурат мегирад, бояд хотима дода шавад.

Лозим ба ёдоварӣ аст, ки тайи чанд соли ахир, теъдоди бибиотунҳо дар минтақаҳои мухталифи кишвар афзудааст ва онҳо бе ягон мушкӣ дар маросимҳои мардумӣ иштирок ва "суҳбат"-ҳо мекунад. Ширкаткунандагони нишаст аз он изҳори ташвиш карданд, ки нуфузи "бибиотунҳо" ба занҳо, аз ҷумла дар шаҳри Душанбе ва ноҳияҳои атрофи пойтахт ҳам рӯ ба афзоиш овардааст.

"Бибиотун"-ҳо занҳоеанд, ки таълимоти мазҳабӣ гирифтаанд ва дар маросимҳои мазҳабӣ, ба мисли "мушкӣкушо" ва мавлудҳои иштирок карда, қиссаю ривоятҳои мазҳабӣ мехонанд.

Ширкаткунандагони чаласаи Шӯрои чамъиятии зимни натиҷагирӣ аз масоили мавриди баҳс ба амалкардҳои Ҳизби наҳзати исломии Тоҷикистон ва аъмоли ифротгароёнаи он ҳам даҳл карда, онро маҳкум ва аз тадбирҳои пешгири-наи ниҳодҳои давлат дар ин замина ҳимоят намуданд.

Шӯрои чамъиятии соли 1966 ташкил шуда ва бар асоси Аҳдномаи ризоияти ҷомеаи Тоҷикистон амал мекунад. Дар айни ҳол 86 ташкилоту иттиҳодияҳои иҷтимоӣ, аз ҷумла 6 ҳизби сиёсӣ узви онр мебошанд.

С. ЮСУФОВ

Навид

Сомонаи Ҳизби Халқии Демократии Тоҷикистон, ки қаблан бо номи "Трибун-тҷ" дар шабакаи қаҳонии интернет мавод ба нашр мерасонд, баъди навсозӣ дубора ба фаъолияти оғоз намуд. Ба гуфтаи масъули сомона Дилшод Яҳёев номи он низ дигар карда шуда, минбаъд бо унвони "Ҳамсафон" барои муштариён матолиби қолибу хонданӣ интишор менамояд.

Сомонаи ҲҚДТ нав шуд

Сомона бо якҷанд системаҳои ҳимоявӣ қиҳозонида шуда, имкониятҳои воридшавии ҳақерҳо ва шикастани он хеле маҳдуд карда шудааст. Акнун алоқамандони сомона ба таври хеле осону содда ва бо суръати тез метавонанд матолиби дилхоҳашонро пайдо карда, аз он истифода намоянд.

Навоари дигари сомона аз он иборат аст, ки дар он матолиби видеоӣ қой дода шудааст ва гузашта аз ин хонандагон метавонанд назару андешаи худро перомуни хабару мақолаҳои интишорӣ баён доранд. Ҳамчунин муштариён имкон доранд, ки дар назарсанҷиҳои мавзӯии сомона фаъолони ширкат варзанд.

Бояд гуфт, ки робитаи сомонаи "Ҳамсафон"-и ҲҚДТ бо шабакаҳои иҷтимоии "Фейсбук", "Однокласники", "Ютуб" ва ғайра дар самти табодули маводҳо хеле хуб роҳандозӣ шудааст.

Сомонаи "Ҳамсафон" ҳамзамон барои алоқамандон саҳифаҳои нави қолибу шавқоварро дар бораи таъриху барномаҳои ҳизбӣ ва сарнавишти фаъолони ҳизбӣ пешниҳод кардааст.

Хуллас, хонандаҳо метавонанд аз тариқи сомонаи мазкур маводи дарқориашонро пайдо карда, барои беҳдошти фаъолияти он пешниҳодҳои навро ироа намоянд.

У. СОЛЕХ,

котиби матбуоти ҲҚДТ

ФОРУМИ ДУЮМИ СОҲИБКОРИИ ДУШАНБЕ-2015

Бо мақсади вусъат додани ҳамкорӣҳои мутақобилан судманд бо кишварҳои хориҷӣ ва созмонҳои байналмилалӣ, баҳри қалби ҳар чӣ бештари сармоягузори ва дастгирии давлатии соҳибкорон "Форуми дуюми байналмилалӣ соҳибкории Душанбе - 2015" баргузор мешавад.

БАР асоси иттилоияи Кумитаи давлатии сармоягузори ва идораи амволи давлатии ҶТ, ин Форум рӯзи 14 октябр ҳамзамон бо таҷлил аз Рӯзи соҳибкорон баргузор хоҳад шуд.

Ба гуфтаи ин манбаъ, дар анҷуман меҳмонони баландпоя аз ҳукуматҳои кишварҳои ҳамшарик, коршиносон, раисони ширкатҳои бонуфузи қаҳонӣ, минтақавӣ ва сармоягузори маҳаллию хориҷӣ иштирок хоҳанд кард.

Барои ширкат дар ин анҷуман соҳибкорони тоҷики муқими Русия низ даъват шудаанд. Қалби соҳибкорони тоҷики муқими Русия ба сармоягузори дар иқтисоди Тоҷикистон бори аввал

аз забони Президенти Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон 9 июли соли 2015 дар шаҳри Уфаи Бошқирдистон садо дода буд. Он

замон Сарвари кишвар дар дар доираи сафари худ ба Русия ва дар мулоқот бо тоҷикони муқими ин минтақа гуфт, ки "Ватани

аҷдодии худро фаромӯш накунад. Онҳое, ки имконияти ҳамкорӣ ва густариши робитаҳои иқтисодиву тиҷоратӣ доранд, метавонанд, ки ба ватан бираванд ва ҳадди ақал дар зодгоҳи худ корхонаҳои муштарак бунёд кунанд".

Идеяи ширкати соҳибкорони фаъол аз хориҷи кишвар дар Форуми байналмилалӣ, ки дар Душанбе баргузор мешавад, аз ин гуфтаҳо сарчашма мегирад.

Тибқи мушоҳидаҳо, соҳибкорони тоҷики муқими дигар кишварҳо ҳоло тавони онро доранд, ки дар Тоҷикистон дар бахшҳои иқтисод, аз ҷумла дар соҳтмони кор-

хонаҳои хурду миёна сармоягузори кунанд. Даъвати соҳибкорони тоҷики муқими Русия барои ширкат дар пешрафти иқтисоди Тоҷикистон дар қаҳорҷубаи иҷрои Консепсияи қалби ҳавватанон ба барномаҳои рушди иқтисоди Тоҷикистон сурат мегирад.

Баъд аз фурӯпошии Шӯравӣ шумораи зиёди ҳавватанони мо ба Русия, Қазоқистон, Белорус ва кишварҳои дигар кӯч бастанд ва ҳоло аз ҷумла дар Русия, бизнеси худро боз кардаанд ва бо соҳибкорӣ машғуланд. Дар давоми ин солҳо онҳо бо ватани худ Тоҷикистон робитаҳои тиҷоратии худро барқарор намудаанд.

Идораи ҳафтаномаи "МХ" тасмим гирифтааст, ки бо ҳузури фаъоли хабарнигори худ дар ин тадбири муҳим ва бо таҳияи гузоришу мусоҳибаҳо таҷрибаи пешқадами соҳибкорӣ дар кишвар, инчунин ҳамкории Тоҷикистон бо ширкати соҳибкорони хориҷиро дар шумораҳои оянда инъикос мекунад.

Ю. СОЛЕХ

Интихоботи Қирғизистон:

БАР асоси натиҷаҳои эълоншудаи интихоботи парлумони Қирғизистон аз 14 ҳизби сиёсӣ 7 ҳизб тавонистаанд ба парлумони ин кишвар Жогорку Кенеш роҳ ёбанд.

Комиссияи марказии интихоботи Қирғизистон натиҷаҳои аввалини интихоботро расонаӣ кардааст. Аз ин ҳисобот бармеояд, ки Ҳизби сотсиал-демократ 26,9 фоиз, ҳизби Ота-Журт 21,03 дарсад, ҳизби Қирғизистон 12,41 дарсад ва Онуғуу Прогресс 9,19 фоизи овози интихобкунандагонро соҳибӣ кардаанд. Ҷамчунин Бир -Бол бо касби 8,32 фоиз ва ҳизби Ота-Макон бо 7,88 фоиз низ нишондоди 7-дарсади урбур карда, ба Жогорку Кенеш - парлумони Қирғизистон роҳ меёбанд. Ҳафт ҳизби дигари амалкунандаи ин кишвар камтар овоз гирифта, аз парлумон берун мемонанд. Бино ба маълумоти интишоргардида дар интихоботи парлумони Қирғизистон наздики 46

7 ғолибу 7 мағлуб

фоизи интихобкунандагони кишвар ширкат доштаанд.

Ёдовар мешавем, ки дар интихоботи парлумони Ҷумҳурии Қирғизистон барои ишголи 120 курсии Жогорку Кенеш на дар ҳавзаҳои якмандата, балки аз тариқи

рӯйхатҳои ҳизбӣ мубориза ҷараён гирифта, барои дарёфти ин курсиҳо беш аз 2000 номзад аз 14 ҳизби сиёсӣ ворида интихобот шуда буданд. Вакилони парлумони Қирғизистон барои 5 сол интихоб мешаванд.

Германия:

таҷлили

25-солагии иттиҳод

3 октябр ба ифтихори таҷлили 25 - солагии муттаҳид шудани ду давлати Германия рӯзи истироҳат эълон гардид. Тантанаҳои асосӣ дар назди дарвозаи Бранденбург, ки тимсоли муттаҳидии миллати немис аст, доир шуд. Ёдовар мешавем, ки баъди ҷангро бохтани Германияи фашистӣ тибқи қарордоди кишварҳои ғолиб ин давлат ба ду қисм- Германияи демократӣ ва Германияи Федеративӣ ҷудо шуд. Ҳатто маркази Рейхи сеюм шаҳри Берлин ҳам ба ду қисм ҷудо карда шуда буд. 26 сол муқаддам девори Берлин фуру рехт ва Гер-

мания боз ба ҳам муттаҳид карда шуд. Соли гузашта халқи немис афтидани девори Берлинро тантанавор ҷашн гирифта буданд. Оғоз аз соли 1961 қариб 30 сол деворе, ки дар масоҳати 161 километр бардошта шуда буд, сокинони Германияи шарқиро аз Германияи ғарбӣ ҷудо медошт. Яке аз ташаббускорони барҳам задани ин девор Президентии аввалин ва охири СССР Михаил Горбачёв буда, коршиносон афтидани ин деворро дар фурурави салтанати шӯравӣ тавъам медонанд.

Имрӯз дар садорати ин киш-

вари пешрафтаи аврупоӣ канслер Ангела Меркел нишаста, кори давлатдориро ба ҳамроҳии президенти Германия Йоаким Гаук пеш мебарад. Ангела Меркел аз шумули роҳбаронест, ки хурӯҷи гурезагони муноқишаҳои низомӣ дар Шарқро дастгирӣ намуда, аз ҳамтоёни аврупоии худ даъват ба амал овардааст, ки сарҳадҳои худро ба рӯи гурезагон боз намоянд. Номбурда ба назарҳои ихтилофомези сокинони кишвараш ихзор дошта, ки Германия омодааст, то 800 ҳазор гурезаро ба қаламрави Германия роҳ диҳад. «Сабақи муттаҳид гардидани Германия собит менамояд, ки мо метавонем кулли мушкоти ҷойдоштаро дар якҷоягӣ ҳаллу фасл намоём», -хулоса намудааст Меркел. Коршиносон қатъияти Меркелро дар масъалаи дастгирии гурезагон зикр сохта, пешбинӣ менамоянд, ки мукофоти имсолаи Нобел дар соҳаи сулҳ насиби ин бону хоҳад шуд.

Дунё зерини об мемонад?

МАЪМУРИ оҷонсии аэрокосмоси америкой (НАСА) Чарлз Болден, ки роҳбари гурӯҳи омӯзиш ва таҳқиқи оби уқёнусҳо мебошад, даъво менамояд, ки бар асари гармшавии иқлими сайёра ва об шудани пирияхҳо ва боло рафтани ҳарорати оби баҳрҳо то соли 2100 сатҳи оби уқёнусҳо аз ҳаҷми имрӯзаи худ як метр баландтар мешавад. Маълумоти номбурда ҳафтаи сипаришуда зимни як нишастии матбуотӣ дар Бангкок оммавӣ гардид ва дар он таъкид мешавад: санҷише, ки аз

соли 1992 то ба имрӯз анҷом дода шудааст собит сохт, ки сатҳи оби ҷаҳонӣ дар ин муддат 8 сантиметр боло шудааст.

Ҷамчуноне расонаҳо иттилоъ медиҳанд, дар ин нишаст таъкид мешавад, ки аз болоравии сатҳи оби ҷаҳонӣ беш аз 150 миллион нафар сокинони ҷаҳонӣ Осие, ки айни ҳол дар мавзеи ҳамагӣ як метр аз сатҳи оби уқёнус боло зиндагонӣ мекунанд, зиёни ҷиддӣ дида метавонанд.

Австронавти собиқ, профессори имрӯзаи Донишгоҳи Колорадо Чарз Болден бо аъзои гурӯҳи таҳқи-

қоти худ аз НАСА ният доранд, ки дар асоси маводи бойгонӣ, ки тӯли 30 соли ахир тавассути моҳвораҳо ба даст оварда шудааст, дар семинарҳои амалие, ки бо аҳолии маҳал, бахусус мактаббачагон гузаронида мешаванд, бо ёри барномаи омӯзиши GLOBE ба сокинони Камбоджа, Лаос, Мянма, Тайланд ва Ветнам ҷиҳати истифодаи самараноки захираҳои табиӣ тавсияҳо омода намояд.

Шояд ташаббус ва тараддуи коршиносони НАСА асоси воқеӣ дошта бошад, вале дар олам кишварҳои бо монанди Нидерландия арзи ҳастӣ мекунанд, ки имрӯз аз сатҳи миёнаи оби уқёнусҳо то андозаи як метр пасттар мавқеъ дошта, худуди он туйфайли бунёди саддҳои мухталиф обхезӣ ва туйфонҳои баҳрро пешгирӣ менамояд. Дар аксари кишварҳои ҷаҳонӣ Аврупоу Амрико дар соҳили баҳрҳои биноҳои сарбаафлук қомат афрохтаву касеро ёди зерини об мондани ин мавзъ нест. Ё худ солҳост, ки дар "қӯҷаҳо"-и Венесия қайқҳо шино карда, имрӯз коршиносони амрикой ба ёри кишварҳои аз ҷиҳати иқтисодӣ қафмондаи қораи Осие омада, таҳқиқоти худро муаррифӣ мекунанд. Ин танҳо ёри башардӯстона аст, ё дар зерини коса нимкосаи дигаре бошад?

Америка: аз мост, ки бар мост

Ҳодисаи фалокатбори куштори даҳ нафар ва ҷароҳат бардоштани нуҳ нафари дигар дар яке аз таълимгоҳҳои музофоти Орегон баёнгари афзудани қатлу куштор ва зӯриву тааддӣ дар демократитарин кишвари сайёра - Иёлоти Муттаҳидаи Америка аст.

ФОҶЕАИ навбатӣ Президенти ин кишвар Барак Обамаро водор намуда, ки бори дигар барои ақаллан кам кардани фуруши озод яроқи оташфишон дар қаламрави мамлакат садо баланд кунад. Дар Америка куштори дастаҷамъонаи одамон то замоне идома меёбад, ки мақомоти қонунбарор барои пешгирии ин гуна амалҳои фоҷиабор чораҳои қатъӣ наандешанд, зикр намудааст, Обама дар мусоҳиба бо хабарнигорон. Президенти Америка иқрор аст, ки чунин ҳодисаҳои фоҷеабор дар ҳаёти рӯзмарраи америкоӣён ҳодисаи маъмулӣ шуда истодааст. Агар дар ояндаи наздик аъзои Конгресс дар масъалаи манъи фуруши яроқ қарори дахлдор ба тасвиб нарасонад, интихобкунандагонро мебояд, вакилони худро барои иҷрои ин амал маҷбур кунанд.

Ёдовар мешавем, ки дар Америка танҳо аз ибтидои сол то имрӯз 300 ҳодисаи истифодаи бемамониати яроқи оташфишон

ҳатто дар сайти иҷтимоии худ даст ба қатлу ғорат заданашро дарҷ ҳам карда будааст. Аз нақли яке аз нафароне, ки тасодуфан тӯмаи тири қотил нашуд, чунин бармеояд, ки номбурда пеш аз он ки ба қатли муҳассилин оғоз кунад, ҳамаро маҷбур сохтааст, ки бори охири ибодат кунанд.

Бино ба иттилои телеканали NBC News и CBS News ин шикорчи одамон тавре рафтор намуда, ки ғийе тамоми олам муқобили ӯст. Қотил бо як хунсардӣ дар дафтари хотироти хеш зикр кардааст, ки аҳволи вай хеле бад аст, ӯ духтари дӯстдошта надорад, ҳаёт барои вай хуш нест.

Ин аст тарзи ҳаёти солим дар Америка. Ҳаёт барои ту беранг аст ва ту метавонӣ яроқ ба даст гири-ву дигаронро ба ҳалокат расонӣ. Ва дар бештари ҳолат адвокатҳои чашмикордон бо ҳазор далелу санад қотилро беғуноҳ метарошанду тамоми нерӯро баҳри он равона месозанд, ки зерҳимояи ӯ ҷазои камтарин гирад. Гумон дорем, ки намоишҳои бешумори

ба қайд гирифта шудааст. Бино бар маълумоти веб-сайти "Shooting Tracker", аз шумораи умумии ҳодисаи истифодаи яроқ дар Америка 45- тои он дар таълимгоҳҳои кишвар ба қайд гирифта шудааст. Аз маълумотномаи сайти номбурда бармеояд, ки соли 2013 дар Америка ҳар рӯз ҳодисаи истифодаи яроқи оташфишон ба қайд гирифта шуда буд.

Дар куштори дастаҷамъонае, ки дар музофоти Орегон ҳафтаи равон рух дод, Кристофер Харпер Мерсер 26- сола, ки бо яроқҳои бешумори оташфишон мусаллаҳ буд, дар коллеҷи Амפקва 10 до-нишҷуӣро ба ҳалокат расонид, 9 нафари дигарро захмӣ намудааст. Ӯ пеш аз оне, ки дар задухӯрд бо пулис ба ҳалокат расад, дар дафтари хотироти худ навиштааст, ки "Маро дӯзаҳ бо хушнудӣ пешвоз мегирад шайтон бо оғуши кушода истиқбол мекунанд."

Дар коллеҷи Амפקва беш аз 3000 нафар таҳсил мекардаанд, ки 58 фоизи онҳоро занон ташкил медиҳанд. Синни аксари муҳассилин аз 30 боло буда, онҳо пас аз таҳсил нияти иваз кардани шуғли худро доштанд.

Мақомоти маҳаллӣ зимни тафсири ин ҳодисаи фалокатбор зикр карданд, ки қотил бинои коллеҷ ва тарзи ҷойгиршавии таълимгоҳро ба хубӣ медонистааст. Кристофер Харпер Мерсер

қатлу куштори телевизиониву филмҳои Ҳолливуд ба майнаи насли навраси ин кишвар ва кишварҳои дигар ҳам бетаъсир нест ва ҳирси пулу молпарастӣ сокинони олами сармояро то ҷое расонида, ки дар сурати наандешидани чораҳои таъхирнопазир оқибатҳои фалокатбореро дар пай дошта метавонад.

Нутқи пуризири Президенти ИМА Барак Обама тавассути телевизиони мамлакат далели ин гуфтаҳоест. Ҷамчуноне аз хабари расонаҳо бармеояд, Обама дар ин суҳанрониаш аз халқи Америка даъват ба амал овардааст, ки ба вакилони худ дар Конгресс таъсир расонанд, то ин мақомоти қонунбарори кишвар барои ақаллан кам кардани фуруши озоди яроқи оташфишон санадеро ба тасвиб расонад. Ҷамчуноне аз маълумотҳои омӯри бармеояд, ҳодисаҳои фалокатбори истифодаи яроқи оташфишон дар Америка рӯ ба афзоиш дошта, бино бар маълумоти ташкилоти Gun Violence Archive, танҳо дар соли равон наздики 10 ҳазор нафар аз яроқ зарар дидаанд. Таҳқиқи вазорати адлияи ИМА бошад, собит сохта, ки дар давраи солҳои 2001-2011 зиёда аз 11 ҳазор нафар шаҳрванд тавассути яроқи оташфишон ба ҳалокат расидаанд.

"МХ"

Кабирӣ:

БАРОИ АЗ ҲНИТ РАФТАН ПУШАЙМОН НЕСТАМ

Ман бародари Муҳиддин Кабирӣ Сафар Кабиров ҳастам.

- Чӣ шуморо ба идораи рӯзнома овард? Изҳороте доред ё касе маҷбур кард?
- Не, бо хоҳиши худам омадам. Гапи гуфтани дорам.

- Гуш мекунем.
- Аввал, дар бораи худам. Ман хидмати аскарӣ кардам. Дар Одесса. Шпал (оҳан) ба сарам зад, шаш моҳ дар беморхона бистарӣ будам. Хостанд маро аз аскарӣ озод кунанд. Розӣ нашудам. Тавони номи маҷруҳро бардоштан надоштам. Касе, ки ба баҳонаи маҷруҳӣ хизмати Ватан намекунад, Ватан ҳам аз ӯ безор буду дугтарон ҳам ба вай ба шавҳар намебаромаданд. Содиқона ба Ватан хизмат кардам...

- Бисёриҳо аз аскарӣ мегурехтанд, шумо мегӯед, ки содиқона ба Ватан хизмат кардед.

- Ватан аст, хизмат қарзи ҳар фард, хизмат накардан хиёнат аст.

- Хиёнат ба Ватанро шумо чӣ гуна мефаҳмед?

- Хиёнат ба миллат, ба давлат, ба Ватан амали нангин аст!

- Нангин будани он дар чӣ ифода меёбад?

- Шикастани муқаддасот, одамнор ба роҳи бад бурдан.

- Амали Назарзода хиёнат ба миллат буд?

- Чӣ хел хиёнат набошад? Ин хиёнат аст! Чӣ гуна инсон метавонад, дар сурате, ки ҳама чизаш муҳайё бошад, вазифаи баландро барояш боварӣ карданд, боз ба чунин кор даст зананд?

- Магар ҳама чиз барои бародари шумо - Муҳиддин Кабирӣ муҳайё набуд?

- Ман бовар дорам, ки фарзандони падари ман набояд хиёнаткор бошанд. Агар фарзанди падари ман хиёнат кунад, Худо ҷазояшро диҳад. Мо аз хиёнаткор даст мекашем.

Падари ман марди деҳқон аст, ризқашро аз замин меёбад. Вақте ки он кас заминро каланд мезадад, мардум мегуфтаанд, ки инро булдозер кардааст. Вақте ки дарав мекарданд, мегуфтаанд, ки ин кори комбайн аст. Аз чунин падар фарзанди хиёнаткор ба дунё намеояд.

- Мегӯянд, ки бародаратон - Муҳиддин Кабирӣ бо генерал Назарзода ҳамсоя буд ва бо ӯ ҳамкорӣ ва рафтуомад ҳам доштааст?

- Ман аз ин хабар надорам. Дар хонаи бародарам як бор будам, ҳамроҳи падарам.

- Назарзодаро шумо ягон маротиба дида будед?

- Не! Ман як деҳқони оддӣ, бо генералҳо сару коре надорам.

- Агар шумо ба чойи бародаратон Муҳиддин мебудед, чӣ кор мекардед?

- Ман мешудам, гуфтушунид мекардам. Сухбат мекардам. Ман ҳанӯз ҳам боварӣ дорам, ки ӯ хиёнат накардааст. Мо бояд бо ҳам бошем, ватанамнор обод кунем. Барои мо ягон бегона омада, ватанамнор обод намекунад.

- Охири суҳбати шумо бо бародаратон кай ва дар кучо буд?

- Дар тоқзор. Ман деҳқонам, замини кишт дорам. Охири суҳбат вақте сурат гирифт, ки тоқ қайчӣ мекардам. Аввали моҳи апрел ё охири март буд. Гуфт, ки ака, ман сафар дорам. Гуфтам, Худо ниғаҳбонат.

- Мегӯянд, ки ҳатто ба дафни модаратон наомад?

- Беғоҳ дар назди модарам буд. Фотиҳа гирифтун парвоз кард. Субҳ соати панҷ модарам фавтиданд. Ҳамон шаб Муҳиддин рафта буд. Занг зад, падарам гуфтанд, ки «мо шуморо нигоҳ намекунем, мегӯронем.» Ӯ беғоҳ омад.

- Падаратон баъди рафтани Муҳиддин чӣ рӯзгор дорад?

- Шахси ботақвоянд, пайваста Худо мегӯянд.

- Ҳоло бо бародаратон Муҳиддин робита доред?

- На, робитаи телефонӣ надорам. Лекин то ҷое медонам, дар Туркия аст. Медонед, ман як чизро мехоҳам бигӯям. Шумоён журналистед, мо бояд коре кунем, ки Тоҷикистон обод шавад.

- Чӣ кор кунем, ба фикри шумо?

- Мо бояд гуфтугӯи байниҳамдигарӣ дошта бошем, корро бо сулҳ тамом кунем. Он гунае, ки Президент мекунад. Ман соли 1993, вақте Эмомалӣ Раҳмон Афғонистон рафт, гиря карда будам. Ҳа, ба хотири шуҷоату қаҳрамони ӯ номи писарамро Эмомалӣ мондам. Ин кори осон нест. Сулҳ ба осонӣ ба даст наомадааст. Агар хато кунам, маро ислоҳ кунед, шумо хато кунед, ман гӯям. Ман хоҳиш дорам, ки ҳама корро бо гуфтушунид ҳал кунем.

- Шумо аъзои Ҳизби наҳзати исломӣ ҳастед?

- Будам. Акнун барои ободии диёрам аз сафи он баромадам.

- Кӣ шуморо аъзои Ҳизб кард?

- Бачаҳо ташвиқ карданд, аъзо шудам. Агар имрӯз Ҳизби наҳзат барои Тоҷикистон зараровар бошад, мувофиқи қонун банданд.

- Аз ҲНИТ рафтед, пушаймонед?

- Ҳаргиз, пушаймон нестам.

- Чаро Муҳиддин Кабирӣ - фарзанди оилае, ки ба дин он қадар иртиботе надошт,

сарвари ҳизби динӣ шуд?

- Тақдир.

- Шумо бо бародарон дар муҳити оилавӣ якҷо менишастед?

- Ҳа, аммо ман чун серкора, камтар менишастам. Беғоҳие, ки Муҳиддин меомад, мерафтем, менишастем, суҳбат мекардем.

- Аз чӣ суҳбат мекардед?

- Аз зиндагӣ.

- Аз ҳизб чӣ?

- Не, ман он қадар аз кори ҳизб огаҳӣ надоштам, ки дар бораи ҳизб суҳбат кунам.

- Мо дар кишваре зиндагӣ дорем, ки ҳама сокинонаш мусулмонанд. Чӣ зарурат аст, ки миёни онҳо тафриқа андозем?

- Ин муллоҳоро Худо ҳадаш тавфиқ диҳад... Ман аз бесаводии худам ҳазор бор хурсандам, ки як бурида нонро бо заҳмат меёбам мехӯрам ва аз пули муллоғӣ нон намехӯрам.

- Кабирӣ ба шумо ёрдами пулӣ мекард?

- Ба ман кӯмак чӣ лозим? Ман муҳтоҷ нестам. Баръакс, соли 1987, вақте донишҷӯ буду ба Яман мерафт, ман барои харидани мошин 5000 сум пул чамъ карда будам, онро ба ӯ додам, ки роҳпулӣ кунаду хонад. (Муҳиддин Кабирӣ донишҷӯи факултаи шарқшиносӣ буд).

- Шуморо касе озор дод ё медиҳад?

- Не, касе маро озор надодааст. Маро фақат як маротиба, соли 1993 бачаҳои эшони Дароз ба гулӯям корд монда, мошинамро гирифта буданд. Дигар то имрӯз аз касе озоре надидаам. Шумо журналистед, мӯйро аз хамир ҷудо кунед, таҳлил кунед, ки аз касе зарар набинед. Ҳозир хоҷагии деҳқонӣ ва фермаи маро барои тафтиш бастаанд. Ман одами ҷанҷолӣ нестам, ба ҳеч чой муроҷиат накардам. Ман мехоҳам Тоҷикистон аз шарри душманон эмин бошад. Обод бошад. Нонамнор ёфта хӯрем.

- Роҳи наҷоти Тоҷикистон дар чист?

- Дар қору мусолиҳа!

- Эмомалӣ шумо чандсола шуд?

- Ҳамқадами давлатамон.

- Ҳоло дар кучост?

- Дар Русия, мардикорӣ.

- Чанд фарзанд доред?

- 13 нафар.

- Бачаҳоятон соҳибмаълумотанд?

- Ҳа, духтарам дар Туркия меонад. Ман фикр мекунам, ки духтар бояд хонад.

Манбаъ: ҳафтаномаи "Тоҷикистон"

Ҳодисаҳои рӯзҳои охири ошкор сохт, ки гарчанде дастандаркорони ҲНИТ бо изҳори нигаронӣ изҳороти пай дар пай паҳш ва интишор кардаанд ва аз даргириҳои ҳампеша ва ҳамақидани худ нақӯхшиш карда, худро беғуноҳи вонамуд сохтаанд, лекин иртиботи бевоситаи онҳо ба ин ҳодисаи нангин, гузашта аз ин, ба тарзи шабакавӣ дар ин амали ногаҳонии террористии Ҳочӣ Ҳалим ширкат варзиданашон бармаълост. Ин воқеият бори дигар нишон дод, ки он таҳдидҳову огоҳонидан аз нооромии кишвар дар мусоҳибаҳои пай дар пайи тӯлонии М.Кабирӣ дар расонаҳо, ки дар соҳҳои гузашта матраҳ мешуд, бо дастгири ҳампешаву ҳамсоияи хеш Ҳочӣ Ҳалим воқеият пайдо карда, омилҳои нооромии кишвар ва ҷоннисориҳои ҷавонмардони баномусу қаҳрамони ватану миллат гаштанд.

ГУМ КАРДӢ ЭЪТИБОР, ДИГАР ОБРУ МАҶӢ!

БАРОИ пайдо кардани сарриштаи найрангу шуъбадаҳои анкабутвори шабакавии Раёсат ва аъзои ҲНИТ мо, пеш аз ҳама, ба моҳияти шиори ҳамашогии пешвои ин наҳзат М.Кабирӣ, ки барои гӯл задан ва безъитимод сохтани мардум ва мақомоти қудративу истихборотӣ роҳандозӣ шуда буд, бояд таваҷҷуҳ кунем.

Мо дар ин матлаб ба таври иҷмолий аз авомилҳои ҳаводиси ахир ва робитаи бевоситаи наҳзат ба он суҳан дар миён хоҷем гузошт, то ҳадафҳои муғризонаи онҳо ошкор гардида, чеҳраи аслии онҳо барои мардуми кишвар шиносӣ шавад ва дар натиҷа, дигар ин ниҳоди иғвогар ва шӯрангез натавонанд бо найрангҳои худ ҷавонон ва мардуми ноогоҳи зудбаварро ба гумроҳӣ барад.

ҲНИТ, ки асли он исломи сиёсӣ аст, дар тӯли мавҷудияти худ барои дар ҷомеа пайдо кардани ҷойгоҳ аз усулҳои гуногун истифода менамоянд, аз ҷумла усули қадам ба қадам, ки дар он ба зоҳир нишон медиҳанд, ки гӯё ҳамқадами замонанд, ба тарзи демократӣ амал мекунанд, вале амалан ҳадафҳои онҳо чизе дигар аст. Ӯ методи "сабури", ки гӯё ҳар фишору ноқомиро онҳо бо сабури қабул доранд, як зоҳири воқеият буда, ҳадаф дар гафлат гузоштани мақомот ва ҳукумат аст, ҳамчунин назди мардуми ҷабрдида нишон додани хеш. Ӯ методи муғлата, ки бо ҳар роҳ шунавандаро ба ғалат андохта, расидан ба ҳадафи худ аст. Ҳодисаи баамаломада низ яке аз шеваҳои амалкарди раёсати ҲНИТ аст.

Ҳодисаи пушӯру нигаронкунандаи 4-уми сентябр, ки бо сарвари генерал Назарзода ба амал омад, як ҳодисаи тасодуфӣ набуда, балки аз қабл тарҳрезишуда мебошад. Ва ҳарчанд Назарзода дар даврони фаъолият ба қувваҳои дифоии Тоҷикистон худро содику самимӣ вонамуд мекард, вале дар асл ӯ ҳанӯз пойбанди ақидаҳои ҲНИТ буд ва иртиботи қавӣ бо он дошт, ки инро ҳадди ақал ду далели аз ин воқеа ба амал омада собит мекунад:

1. М.Кабирӣ пас аз шикасти ҲНИТ дар интиҳоботи парламентии соли 2015 борҳо дар мусоҳибаҳои иброд медошт, ки ҲНИТ кафолати сулҳу салоҳ дар Тоҷикистон аст ва баста шудани он метавонад суботро дар кишвар аз байн барад. Ин ҷо саволе ба миён меояд, ки Кабирӣ ба кадом қувва такя мекард, ки барҳамзандаи суботи сиёсӣ бошад? Ҳодисаи охири бозгӯкунандаи он аст, ки ин қувва гурӯҳи Ҳочӣ Ҳалим ва ҳаммаслакони ӯ буданд, ки Кабирӣ бевосита ба онҳо таъсир доштааст.

2. Ҳодисаи баамаломада рӯзи 4-уми сентябр аст ва огоҳномаи Вазорати адлияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҲНИТ оиди қатъ кардани фаъолияти гайрқонунаш рӯзи 28 август содир гардид.

Ҳодисаи баъдӣ, яъне хиёнат ва ҳуҷуми Ҳочӣ Ҳалим иртиботи мантиқӣ дорад бо огоҳномаи Вазорати адлия. Ба суҳани дигар, ин нафар ҳамчун ҳомии ҲНИТ даст ба эътироз ва силоҳ зад.

Ҳодисаҳои ахир ниқобро аз чеҳраи роҳбарияти ҲНИТ, ки борҳо аз сабри дурӯғин ҳарф мезад ва ҳамаша тазоҳур мекард, ки гӯё бо роҳи демократӣ мубориза мекунанд ва аз худ як чеҳраи инсондӯст вонамуд мекард, бардошт. Барои кулли мардуми ҷумҳурӣ, ки дар амну субот зистанро болотар аз ҳар чизе ва ҳадафе медонанд, маълуш шуд, ки ҳарфпароканиҳои раёсати ҲНИТ ва хосса, Кабирӣ ҷуз саробе беш набудаанд. Назарзода ва Кабирӣ бо роҳ андохтани ҳодисаи мазкур мутмаин буданд, ки дубора кишварро ба як мусибат - ҷанги шаҳрвандии навбатӣ мубтало намоянд ва бо ин роҳ барои расидан ба ҳадафҳои онҳо, яъне ба даст даровардани қудрат ва аз байн бурдани сохтори феълии давлатӣ дастгир шаванд. Ҳамчунин қайд кардан ҷои аст, ки тӯли 20 соли охири исломи сиёсӣ як бозии дасти абарқудрат буда, дар кишварҳои мусалмоннишин барои таъсир расонидан ва амалӣ кардани манфиатҳои сиёсӣ ҳамаша аз ин шева истифода менамуданд ва инро дар кишварҳои арабӣ ва дигар кишварҳои мусалмоннишин борҳо санҷидаанд.

ҲНИТ ва роҳбарони он бояд аз ҳодисаҳои талху нангини солҳои 90-уми асри гузашта, ки боиси ҳалокати ҳазорон нафар гардид ва то ҳанӯз хотираи дарднокаш аз ёди миллат зудуда нашудааст, сабақ мегирифтанд. Вале, мутаассифона, ин амалҳои нангин, ки ба хотири ризоияти умумии ҷомеа ва истиқрори сулҳ дар соли 1997 бахшида шудаанд, ба ҲНИТ имкон дод, минбаъд фаъолият намояд, вале дар охири боз аз аслиҷо куштор кор гирифтанд ва дубора ашқи модари тоҷикро рехтанд.

Ҳоло вақти он расидааст, ки ниҳодҳои марбутати кишвар аъмоли раёсати ҲНИТ ва пайвастигони онро бо хиёнати Назарзода бозбинӣ намоянд ва дар чорҷӯбаи қонун ба он баҳои сазовор диҳанд. Ҳамчунин бояд муайян карда шавад, ки пушти ин ҳаводис кадом дастҳои хоричӣ ва кадом давлатҳои манфиатдор ниҳонанд.

Ҳизбе, ки даст ба ноамнию бесуботӣ мезанад, сабаби хунрезии нооромии кишвар мешавад, ӯ наметавонад ва ҳаққи маънавӣ надорад, ки дар саҳнаи сиёсӣ фаъолият намуда, аз номи мардуми ба истилоҳ, мусулмон ҳарф занад.

Исомиддин ШАРИФЗОДА,
Маркази омӯзиши
равандҳои муосир
ва ояндаиғарии илмии АИ ҶТ

Ҳаводиси хиёнат ва амалиёти террористии афсари дар рутба калону дар вазифаи бузург масъул имрӯз вирди забони мардум мебошад. Аксарият дар таҳлилу баҳодигӣ аз он мутаҳайиранд, ки чаро мо дар тӯли бисту чор соли соҳибистиқлолии мори афъиро дар остин парваришу тарбия намудем. Море, ки ҳар лаҳза омога мешудааст, то ки ба ҷониби ҳамватанонамон, фарзандони банангу номуси диёр захри мақотилро партов бикунанд. Ҳоҷии ба Ислон ва аҳли муслимин боварию эътимод надошта сӯи ҳарду ҷониб силоҳро истифода намуд. Ватан-модарро ба нишон гирифт.

Давлату сарвати бекарони ҷамъ намудааш магар камӣ кард, ки аз роҳи поймол намудани қонуноҳои конституционӣ орзуи ғасб кардани давлатро намуд. Дар ин маврид халқ ҳикмати бисёр мавридшиносона дорад: "Мапарвар сағ, ки девона гардад, балои ҷони соҳибхона гардад." Хайрият, дар ҳамаи давру замон қатори ноҳа-лафону лаънаткардаҳои халқ зиё-данд фарзандони содиқи Ватан, ки баробари даъвати Меҳан ба муҳофизати он меҳезанд ва барои таъмини оромии осудагии диёр ҷон нисор мекунад. Шуҷоату мардонагии ҳамин гуна фарзандони сарсупурдаи миллат буд, ки аз қаъри қарнҳо қавмҳои ориёӣ, ба-хусус тоҷикон анъанаҳои давлат-дорӣ ҳешро дар миёни сада-маҳои бешумори таърих то кунун ҳифз намуданд.

Агар Куруши Кабир, Спитамену Темурмалик, Абумуслиму Муқаннаъ ва амсоли инҳо барин лашкаркашони қаҳрамониро намебуданд, бешак дар харитаи ҷаҳон имрӯз номи миллати тоҷик ва Тоҷикистон боқӣ наменомд.

Сардори баталиони "Алфа"-и Кумитаи давлатии амнияти миллии ҷумҳурии полковник Рустам Амакиев қаҳрамониҳои гузаштагонро айнан такрор намуд. Ӯ барои он ки душмани манхусро дар мавқеи камингирифтааш ҳарчи зудтар ҳоку туроб бисозаду он фурсати бо ҳаммаслақонаш дар хорич пайвастан наёбад, ҷони ҷавонашро дарег надошт.

Охир, мавқеи ишғолкардаи ҳоҷи Ҳалими Бадбахт миёни кӯҳҳои баланд ва ҷангали анбӯҳ воқеъ буду дар қисми поён «пар задани пашша» ба чашм намуда меистод. Дар чунин мавзё бо тарсуй ғалабаро таъмин намудан ғайриимкон аст. Афсари аз тактикаҳои ҷангӣ хуб огоҳ дарёфт, ки танҳо бо ҳамлаи собитқадамона ва пай дар ҳам камингоҳи душманро фатҳ метавон намуд.

Барои он ки командир барои ҷанговарон намунаи ибрат бошад, ғайрату шуҷоати ӯ ба зердастонаш рӯҳ мардонагӣ эҳё бикунанд, Рустам аввалин шуда истехкоми душманро раҳна зад ва амалиёти шербачаҳошро ҷунон барқос ташкил намуд, ки аз лаҳзаҳои нахустин сар карда бо тамоми

БАҲРИ АМНИЯТИ ВАТАН ҶОН ДОД

бартариҳои дар ихтиёр доштаи гурӯҳи ошӯбгар нигоҳ накарда, ба парокандашавӣ рӯ овард. Хиёнаткорон гурӯҳ-гурӯҳ таслим шудан гирифтанд. Душмани дар талво-саи ҷон афтода аз пай аз байн бурдани командир шуданд. Ҳар як ҳаракати полковник, ки зери назора буд, аз тамоми намудҳои яроқ сӯяш тирборон карданд.

Рустам бо вучуди маҷруҳи саҳт гардиданаш размгоҳро тарк накард. Балки то он вақте ки ҷон дар рамақ дошт, фармондеҳиро идома дод. Ҷасорати беҳамтою бо марг даст ба гиребоншавиҳои афсари қаҳрамониро нерӯи дастпарваронашро даҳчанд зиёд намуд. Онҳо ташнагонӣ хун ва ҳаводорони марги одамиро то ба хуни худашон оғушта гардонидан хуб кӯфтанд.

Вале ҳайҳот, мурдаи ҳазорон чунин зоғҳои бадмуру лаънаткардаҳои халқ ба як ноҳуни фарзандони содиқи Ватан Рустаму ҳамсафони ғўрамарги ӯ баробар на-мешаванд.

Асрҳо мегузаранд. Фарзандони фарзонаи миллат чун Рустам Амакиев дар сафҳои заррини таърих зиндаву ҷовид мемонанд. Рустам аллакай ба ин шарафномаи миллат ворид гардид. Бо вучуди умри кӯтоҳи 41- солааш мисли даҳҳо қаҳрамонони тоҷикистони Ҷанги Бузурги Ватанӣ қаҳрамонӣ нишон дод. Баъд аз маргаш ба ӯ бо Фармони Президенти мамлакат додани ордени Спитамен дараҷаи 1 ва рутбаи навбатии генерал-майор мисоли равшани хизматҳои мондагор ва номи ҷовидонии ўст.

Падари Рустам Холалӣ Амакиев аз зумраи омӯзгоронест, ки дар кори таълими тарбия, ба воя расонидани мутахассисони сатҳи баланд ва меҳнатдӯст дар ноҳияи Восеъ кайҳо номдору соҳиббэтиром мебошад. Зиёда аз 40 сол боз дар коллеҷи техникаи маркази ноҳия (пеш омӯзишгоҳи касбӣ-техникӣ) ба талабгорони ҳунари тракторрониро меомӯзонанд. Имрӯз дар минтақа ва ҷумҳурии ҳазорон нафар дастпарварони ӯ дар соҳаи кишоварзӣ машғули заҳмат буда, бо уждабаройи ва меҳнати ҳалол гули сари сабади ҷомеа ҳастанд.

Машғалафрӯзии тобноки муаллим бо нишони Аълочии маорифи ҷумҳурии, даҳҳо ордену нишони фахрӣ ва ифти-

хорномаҳои зиёд қадр карда шудаанд. - Кӯдак шабеҳи «резин» аст, ба кадом тарафе кашед, ба он тараф медавад. Таълиму тарбия вобаста ба усулҳои педагогӣ ва нишондодҳои илмӣ роҳандозӣ шавад ҳам, кафолати ҳамеша дар амон мондани марзӯ буми диёр таъмин аст ва ҳам пешравияи комёбиҳои беназири зиндагиро ба даст овардан ба осонӣ муяссар мегардад.

Бесабаб нест, ки имрӯз Президенти мамлакат маорифро соҳаи афзалиятноки ҷомеа қарор дода, ба ҷуз қонуни хоса дар да-стуру тавсияҳои доимиаш дар ху-суси баланд бардоштани сифати таълиму тарбия, рӯҳану ҷисман ва ҳамаҷаҳади инкишофёфта ба воя расонидани насли наврасро тақозо менамояд.

Константин Семёнович Макаренко аз ҳисоби бачаҳои душвор-тарбия инсонҳоро тарбия карда, ба воя расонид, ки дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ корна-моиҳои ҳайратовар нишон дода, даҳҳо нафарашон сазовори унвони Қаҳрамони Иттифоқи Советӣ гардиданд. Аз миёни онҳо садҳо нафар ташкилотчиёни корҳои бузург, қаҳрамонони соҳтмонҳои сатҳи Иттиҳоди Шӯравӣ дошта кор карданд. Хуллас, ҳама гап дар сари тарбияи мақсаднок ва ду-руст мебошад.

Ман, ки худ омӯзгорам ва масъулияти ин пешаро хуб эҳсос мекунам, ҳамеша талос менамудам, ки бачаҳоро дар руҳияи ватандӯстӣ, пуртоқатӣ, меҳнатқаринӣ, нақӯрӣ тарбия намоям.

Дар оиламон бо талаботи якхела бо маслиҳату машварат ҷаҳду ҷадали фарзандонро ҳавас-манд мекардем. Рустамҷон, ки писари бузургамон буд, аз хурдӣ бачаи серҳаракат, боғайрат, ҷу-сту чолок ва қавиазм буд. Бо ҳам-солонаш варзиш ва сабқат карданро хуш дошт. Ӯ ҳар кореро, ки даст мегирифт, онро ҳатман анҷоми хуб мебахшид, Аввал дар мактаби маълумоти умумии ноҳия, баъдтар мактаб-парва-ришгоҳи машҳури Саричашмаи ноҳияи Ҳамадонӣ ва се соли охир дар омӯзишгоҳи касбӣ-техникии

маркази ноҳия хонда, якбора ҳам соҳибии ихтисоси механизатор ва ҳам номаи камол гардид.

Соли мактабро хатм карданаш оғози ҷанги бемаънии шаҳр-вандӣ Тоҷикистонро ба вартаи бадбахтӣ кашида буд. Дар Кӯлоб мардум гурӯҳҳои мекашид. Вале Рустам дар он вазъи но-орому хатарбор бо маслиҳати мо-дараш аллакай интихобашро карда буд. Коллеҷи ҳарбии на-втаъсиси пойтахт барои қабули курсантҳо қатори дигар шаҳрҳо дар Кӯлоб низ имтиҳонҳои қабул-ро ба роҳ монд. Ба тифли на-взодаш нигоҳ накарда, дар ин маъракаи муҳим модараш Рустамро ҳамроҳӣ менамуд. Бача, ки хуб машқиди ва омодагии ҳамаҷаҳади дошт, имтиҳонҳоро бо муваффақият супорид.

Баъди як соли таҳсил дар коллеҷи ҳарбии пойтахт ӯро чун курсант фаъол ва қобилиятноку се-рғайрат ба коллеҷи ҳарбии десан-тии шаҳри Пенза гузарониданд. Коллеҷро бо баҳои аъло хатм намуд. Дар давоми таҳсил яқсаду ҳабдаҳ маротиба бо парашют мепарад. Азбаски дар омӯзишгоҳи техникаи мутахассиси хуби ҳамаи навъҳои трактор гашта буд, дар коллеҷи ҳарбӣ идора кардани танкҳо ва таъмиру тармим кардани онҳоро ба дараҷаи аъло ме-донист. Баъд академияи ҳарбии Русияро низ бо дипломи аъло хатм кард.

Одами донишманду кордонро маълум, ки дар ҳама ҷо кори таъ-ҷили интизор аст. Рустам дар зин-дагӣ чунин шахсият буд. Аҳли хо-навода ҳамеша роҳи ӯро мепой-данд, вале дар ҷавоби интизориҳо як посух дошт, «падарҷон ё мо-да-

рҷон маро бубахшед, супориши нав гирифтаам, то анҷом додани он ваъдаи омадан намедиҳам.» Охир корҳои ӯ мудом муҳим ва дар нуқоти доғ буданд Омӯзгори коллеҷи ҳарбӣ, ноиби ректор доир ба қисми тактикаи ҷангии коллеҷ, командири баталиони танкӣ ва боз командири дастаи "Алфа"-и Кумитаи амнияти ҷумҳурии буд - ба хотир меорад падар.

- Ҳар рӯз аз дуру наздик ҳам-сафону кормандони ҳукумат, жур-налистон ба хонаи мо барои ҳам-дардӣ ва пурсиши давраи бача-гии Рустам меоянд. Аз ин эҳтиро-му қадрдонӣ сарам ба осмон ме-расад. Ҳамчун модар кӯҳи гарони ғам ҷисмавро афғор ва ҷигарам-ро лахт-лахт карда бошад ҳам, аз ҷасорату қаҳрамони Рустамҷон ифтихор мекунам, - бо рӯҳи қавӣ, лаҳни пурқувват иброд медорад модар. Дар бистари беморӣ мо-мои Савринисо мегӯяд, ки чанд сол боз аз сактаи майнаи сар ази-ят мекашам. Хабарӣ марги Рустам ва фишори баланд дуюмбора ӯро гирифтори ин беморӣ намуд.

Ноғуфта намонад, ки дар ин оила чун Рустам Абдували низ мутахассиси соҳаи ҳарбист. Ӯ бо пайроҳаи бародараш рафта, баъ-ди як сол коллеҷи Пензаро бо их-тисоси десантӣ хатм мекунад. То вақтҳои наздик корманди Кумитаи давлатии амнияти миллии дар ви-лояти Суғд буд. Бо сабаби вафо-ти ҳамсараш ва бесаробон мон-дани ҷор нафар фарзандон, ки як нафараш тифли навзод буд, рух-сатии бемузд гирифта, барои ҳалли қазияи манзил ба муҳоҷи-рати меҳнатӣ рафт.

Оре, хонадонии волидайнӣ қаҳрамон ҳоло мушкилоту про-блемаҳои зиёд дорад, ки ба ҳалли фаврӣ ниёз доранд. Шаст ҳазор сомон қарзи бонк ҳатто фарзан-ди сеюми оиларо низ озими Русия намуд. Ҳамаи инро кас дида, бе-ихтиёр ба андеша меравад, ки чаро баъзе соҳибкорони пулмат-пинҳонӣ гурӯҳҳои ифротгарою террористро маблағгузорӣ меку-нанду чунин фарзандони фидоии Ватанро нодида мегиранд. Беҳтар он нест, ки онҳо аз муҳтоҷиҳо бе-ниёз гардониди шаванд ва аз ҳимояи ҷанголи оҳанини эшон бехатарии марзӯ бум дар кафолат бошад дороии миллионерҳо ба миллиард бирасад. Ҳол он ки мо-дари Рустам чашм дар интизор аст, ки ӯро кадом саховатманд та-бобат карда, дардашро сабуктар мегардонад.

Боварӣ дорем, ки баъди на-шри ин матлаб соҳибкорони суғ-ди сарватмандони баномуси Кӯлоб нисбати мушкилоти омӯз-гор Х. Амакиев бетараф намеис-танд. Дар айни ҳол мо таклиф мекардем, ки ба Рустам Амакиев номи қаҳрамонӣ дода шавад ва ба ҳамаи онҳое, ки дар ҳимояи Ва-тан ҷон медиҳанд, додани ин ун-вон чун анъанаи даврони Шуравӣ ба расмият дароварда шавад. Таъсис додани унвони Қаҳрамо-ни меҳнат низ ҳамчун воситаи олии ҳавасмандкунонӣ дар ҷабҳаҳои мухталифи зиндагӣ танҳо ба фоидаи рушди ҷомеа мебошад.

Ҳар қадаре, ки шумораи қаҳрамонҳои зиёд шавад, он бои-си сарфарозии миллат аст ва ба обрӯи қаҳрамони дигар латмае ворид нахоҳад шуд. Баръакс, зиёд будани қаҳрамонҳои барои насли ҷавон, тарбияи меҳанпара-стии онҳо ва омодагии ҳарбиашон нақши мусбат мебошад.

Ғайбулло ҲАЛИМОВ

ИМРҶЗ оқибатҳои фалокатбори хушкшавии ин баҳр рӯшан эҳсос мешавад.

Чумҳурии Тоҷикистон, ки беш аз 65 фоизи обҳои минтақа дар ҳудуди он ташаккул меёбад, дар масъалаи истифодаи самараноки захираҳои оби созишномаҳои сатҳи байналмилалӣ ба роҳбарӣ гирифта, Президенти мамлакат Эмомалӣ Раҳмон истифодаи захираҳои обиро чун муҳимтарин василаи зиндагии рӯзмара ва ҷанбаи асосии ҳаёти ошоштаи минбаъда маънидод менамояд. Бехуда ҳам нест, ки бо пешниҳоди Президенти Чумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон оғоз аз соли 2003 то ба имрӯз ва фардо масоили истифодаи оби ошомидани ва ҳифозати он дар сатҳи байналмилалӣ мавриди баррасии ҷамаҷонибаи коршиносон қарор дода мешавад. Сарвари давлати Тоҷикистон дар чорабиниҳои мухталифе, ки бо ташаббуси ҷониби Тоҷикистон ҷи дар дохили кишвар ва ҷи дар хориҷи мамлакат гузаронида мешавад, ҷомеаи ҷаҳониरो ба истифодаи самараноки захираҳои оби ва таҳияи амалҳои саривақтӣ ҷиҳати пешгирии офатҳои табиӣ даъват менамояд. Ҳақ ба ҷониби Александр Зуев, намоёнди доимии СММ аст, ки дар мусоҳиба бо хабарнигори АМИТ "Ховар" меғӯяд: "Ман мехоҳам таъкид намоям, ки Эмомалӣ Раҳмон чун роҳбарӣ пешсаф дар масъалаҳои об на танҳо аз ҷониби СММ, балки аз ҷониби дигар кишварҳо низ шинохта ва эътироф гаштааст. Тоҷикистон ҳамчун манбаи захираҳои об дар Осиёи Марказӣ нақши муҳимро мебозад, зеро мардумони Осиёи Марказӣ аз пиряхҳои Помир истифода мекоранд. Мо медонем, ки қариб нисфи ҷамаи обҳои Осиёи Марказӣ аз Тоҷикистон сарчашма мегиранд. Дар масъалаҳои об ташаббусҳои Тоҷикистон зиёдаанд ва Тоҷикистон мекушад, то кишварҳо ба таври созанда дар ин соҳа ҳамкорӣ намоянд. Мо хушқол аз он ҳастем, ки бештари қарорҳо, ки дар соҳаи об аз ҷониби Ассамблеяи Генералии СММ дар давоми 15 соли охир қабул гаштаанд, аз ҷониби Тоҷикистон пешниҳод шудаанд ва ин пешниҳодҳо аз ҷониби як зумра кишварҳо дастгирӣ гаштаанд. Ҳарчанд бештари ин қарорҳо 30-40 ҷамамуаллиф дошта бошанд ҳам, вале муаллифи асосии онҳо Тоҷикистон ба шумор меравад..."

Мусаллам аст, ки барои рушди соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ истифодаи рӯзмараи оби ошомидани зарури лозимист, вале ин маънии онро надорад, ки кишваре барои рушди иқтисоди худ бар зарари дигарон обро бебаркаш истифода карда, бо ин амалаш ба иқлими минтақа хисороти ворид созад. Дар мавриде, ки Чумҳурии Ўзбекистон бо таҳияи нав ба нави обанборҳои сохтмони каналҳои нав ба нав воридоти оби дарёҳои Сиру Амуро ба резишгоҳи ихтисор менамояд, муқобили сохтмони иншооти гидротехникӣ дар кишварҳои болооб буда, бо истифодаи кулайтарин фурсат дар миқёси ҷаҳонӣ муқобилияти шадиди худро дар масъалаи сохтмони нерӯгоҳҳои барқи обӣ дар Қирғизистону Тоҷикистон арза мекоранд.

Дар миёни кишварҳои Осиёи Марказӣ тақсими захираҳои оби мутобиқ ба декларатсияи Нукус амалӣ карда мешавад. Мувофиқи тақсими захираҳои оби лимити солони истифодаи об аз ҷониби Чумҳурии Тоҷикистон дар дарёҳои сарҳадгузари Сир ва Амӯ 13,16 километри мукаабро ташкил медиҳад. Вале мутобиқ ба ҳисоботи Агентии захираҳои об ва бехдошти ҳолати мелиоративии замини Чумҳурии Тоҷикистон истифодаи об аз ҳавзаи Сирдарё 7, 5 дар ҳавзаи Амударё бошад, ба ҷои истифодаи 9, 5 километри мукааб ҳамагӣ 7, 5 километри мукааб аст. Оби боқимонда ҷониби сарҳади Ўзбекистон ва дигар кишварҳои поёноб ҷорӣ гардида, аз тарафи сокинони он мавриди шодобсоии кишзорҳо қарор мегирад. Ёдовар мешавем, ки 80 фоизи захираи оби Амударё дар Чумҳурии Тоҷикистон ташаккул ёфта, оби фаровони он ба Ўзбекистон, Туркманистон ва боз ба Ўзбекистон ворид шуда, то резишгоҳи баҳри Арал намерасад. Агар Тоҷикистон миқдори барояш ҷудошуда захираи обро истифода накуна-

"Ҳамкорӣ дар соҳаи об бояд боварио дар байни ҷамаи истифодакунандагони об таҳким бахшида, барои татбиқи идораи мувофиқашудаи захираҳои об дар сатҳи маҳаллӣ, миллӣ, минтақавӣ ва байналмилалӣ мусоидат намояд".

Эмомалӣ РАҲМОН

Имрӯз ва фардои захираҳои оби дар Осиёи Марказӣ

Дастрасӣ ба оби ошомидани яке аз масъалаҳои мубрами ҷомеаи ҷаҳонӣ буда, таъмини аҳолии сайёра ба об чун сарчашмаи асосӣ мавриди таваҷҷуҳи коршиносон аст. Дар баробари сол ба сол кам шудани захираҳои оби ошомидани, рӯи нашудани нишондоди санадҳои сатҳи байналмилалӣ дар мавриди истифодаи захираҳои дарёҳои сарҳадгузар мавзӯи доғи нуқтаҳои мухталифи сайёра боқӣ мемонад. Имрӯз 145 кишвари олам аз дарёҳои сарҳадгузар истифода намуда, ҳудуди 21 кишвар дар ҳавзаи дарёҳои сарҳадгузар қарор доранд. Чунин мушкилот дар кишварҳои Осиёи Марказӣ ҳамчун масъалаи муҳими сатҳи маҳаллӣ, миллӣ ва минтақавӣ боқӣ мемонад. Роҳи тайкардаи кишварҳои тозаистиқлоли минтақа собит намуд, ки миёни давлатҳои ҳамҷавор дар масъалаи тақсими одилонаи об нофаҳмиҳои зиёд вучуд доранд. Мавриди ёдоварист, ки мафҳуми истифодаи одилонаву оқилонаи захираҳои оби оғоз аз нимаи дуввуми асри гузашта рӯи кор омад. Замоне, ки кишварҳои поёноб бо таҳияи обанборҳои нав ба наву сохтмони каналҳои бешумори обёрӣ заминҳои кишти пунбадонро ба маротиб афзун намуданд, оби дарёҳои Сиру Амӯ ба резишгоҳи худ, баҳри Арал ҳар ҷи камтар мерехтагӣ шуд. Оғоз аз солҳои 60-и қарни гузашта хушк шудани баҳри Арал, ки аз ҷиҳати масоҳат чорумин баҳр дар олам мақсуб меёфт, шурӯъ гардид.

ду ҷониби кишвар ҳамсоя миқдори аз меёр зиёди обро барои кишзорҳои нопайдоканоки кишти пунбадона сарф намояд, пас айб дар ош аст, на дар мош.

Имрӯз хушкдани баҳри Арал чун фоҷиаи минтақа арзёбӣ шуда, бобати пешгирии он, ки сабаби асосӣ ба резишгоҳи баҳр нарасидани оби Амӯ аст, он барои шодобсоии заминҳои Ўзбекистон сарф мешавад, чаро чорасозӣ карда намешавад?

ёноб, бахусус ҷониби Ўзбекистон ба сохтмони нерӯгоҳҳои барқи обӣ, ки кишварҳои болооб ба нерӯи барқ эҳтиёҷи аввалиндараҷа доранд, пофшорӣ мекунанд?

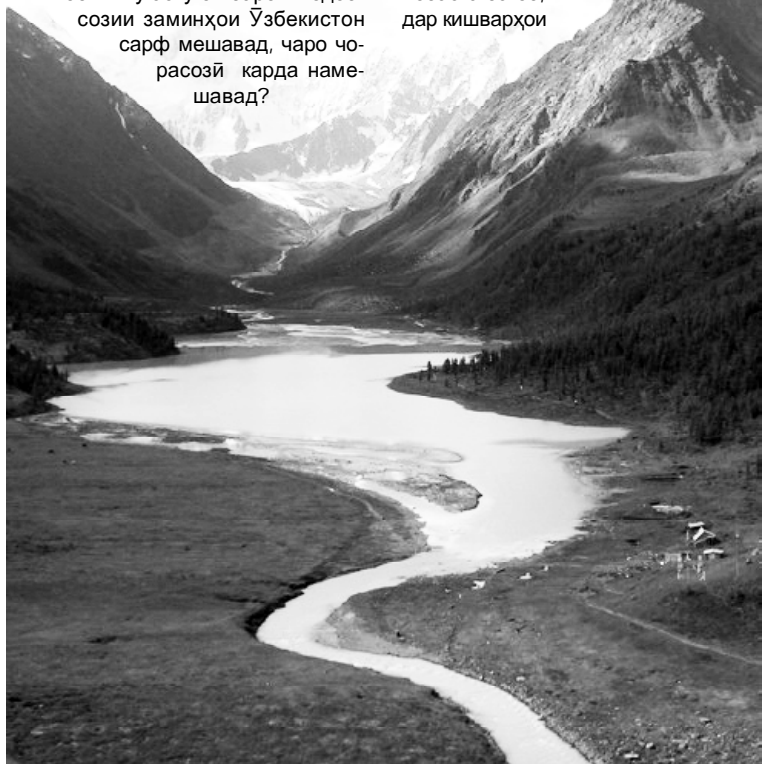
Коршиносон бар он назаранд, ки пешгирии ҷамагуна фалокати экологӣ ва дигар мушкилоти вобаста ба об, ки дар кишварҳои

кистон дар масоили об пуштибонӣ мекунем. Хушнуд аз онем, ки Роҳбари давлат ба мавзӯи об, аз ҷумла пешбурди сиёсати ҳадафманди обӣ, ташвиқи истифодаи оқилонаи захираҳои об ва таъмини дастрасии мардум ба оби мусофҳои ошомидани таваҷҷуҳи хоса зоҳир намуда, на танҳо дар сатҳи миллӣ, балки дар миқёси минтақа ва ҷаҳон тадбирҳои муассиру созанда меандешад. Хонум Кенза Робинсон, Роҳбари механизми Созмони Милали Муттаҳид, дар яке аз чорабиниҳои сатҳи баланд зикр кардааст, ки тӯли чанд соли охир Тоҷикистон ташаббусҳои асосии эълони қатъномаҳои СММ оид ба об мебошад. Симои Тоҷикорона, гуфт ӯ дар назди ҷомеаи ҷаҳонӣ ҳамчун пешоҳанги ташаббусҳои обӣ пазируфта шудааст, ки боиси шарафмандии мост.

Гумон дорем, вақти он расида аст, ки ташаббусҳои созанда ва дурбинонаи Сарвари давлати Тоҷикистон дар масоили истифодаи самаранок ва сарфакоронаи об мавриди омӯзиш қарор гираду роҳбарони кишварҳои минтақа барои ҳалли мусолимадомези мавҷуда дар ҳамбастагӣ фаъолият баранд. Зеро Президенти Чумҳурии Тоҷикистон тамоили кам шудани захираҳои оби минтақаро дар асоси далелҳои мӯтамад баррасӣ намуда, ёдовар мешавад, ки тайи 30 соли охир аз 14 ҳазор пиряхи Тоҷикистон ҳазортоаш нобуд шудааст. Дурномаи эҳтимолии дар оянда миёнамуҳлат ва дарозмуҳлат кам шудани оби дарёҳо низ ба масъала шиддати бештар мебахшад. Суръати имрӯзаи афзоиши аҳолии минтақа, ки яке аз нишондиҳандаҳои баландтарин дар ҷаҳон буда, солана аз якуним то дуоним фоизро ташкил медиҳад ва рушди иқтисод дар маҷмӯъ барои қонеъ гардонидани ниёзмандӣ ба об захираҳои бештар талаб мекунанд.

Офатҳои табиӣ марбут ба об, ки ҳамасола ба маблағи садҳо миллион доллари амрикоӣ зарар меоранд, вазъияти мавҷударо вазнинтар менамоянд. Бар асари офатҳои табиӣ танҳо ба Тоҷикистон, ки 93 фоизи ҳудудаш аз кӯҳҳо иборат аст, тайи се соли охир ба маблағи зиёда аз 700 миллион доллари амрикоӣ зарар расидааст. Зиёда аз ин, хисороти иқтисодӣ, офатҳои зикршуда тақрибан ҳар сол теъдоди зиёди талафоти ҷонӣ ба бор меоранд.

Дар мавриди нобудшавии баҳ-

Мутахассисон бар онанд, ки ба ҳолати аввала овардани баҳри Арал ғайриммкон аст, зеро барои пур шудани баҳр мебояд ҳаҷми воридоти оби дарёҳои Сир ва Амӯ чор маротиба аз андозаи имрӯзаи солони зиёд карда шавад. Дар марҳилаи истифодаи бесобиқаи захираи дарёҳои сарҳадгузар аз тарафи кишварҳои поёноб ин амал ғайри имкон мебошад. Ин далел мароқовар аст, ки кулли захираҳои оби панҷ кишвари Осиёи Марказӣ дар ҳудуди чумҳуриҳои Тоҷикистону Қирғизистон таҳия мешаваду ҳар ду ин кишвари болооб меъри барояшон ҷудошудаи обро мутобиқ ба декларатсияи Нукус истифода карда наметавонанд. Ҳиссаи оби барои онҳо ҷудошуда ба кишварҳои поёноб меравад. Пас чаро масъулини кишварҳои по-

минтақа барои обёрӣ ва энергетика зарур аст, танҳо истифодаи самаранок мақсадноки захираҳои мавҷударо тақозо менамояд. Ин дар ҳолате, ки чун кишвари ташаббускор ҷиҳати истифодаи мақсадноку сарфакоронаи захираҳои оби минтақа - Чумҳурии Тоҷикистон борҳо ба таъкид ёдоварӣ менамояд, ки Тоҷикистон дар масъалаи истифодаи захираҳои оби бар зарари ягон кишвари дигар, бахусус чумҳуриҳои поёноб кореро анҷом додани нест. Ва коршиносони сатҳи байналмилалӣ саҳми Тоҷикистон, бахусус Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмонро дар масоили истифодаи захираҳои оби махсус зикр менамоянд. Роҳбари ниҳоди ҳамшарикии глобалии оби СММ хонум Летичиа Обейг меғӯяд: "...Мо аз силсилаи ибтикорҳои Президенти Чумҳурии Тоҷи-

ри Арал бошад, миқёси ин фалокати экологӣ ба ҷамагон маълум аст ва мутаассифона, мо ҳанӯз наметавонем дар хусуси ба эътидол овардани вазъи суҳан ронем.

Возеҳ аст, ки ҳамкорӣ мутақобилан судманди минтақавӣ метавонад механизми калидии ҳалли мушкилоти зикргардида шавад. Айни замон муносибатҳои кунунии кишварҳои Осиёи Марказӣ атрофи масъалаҳои об дар сатҳи паст қарор доранд ва мо наметавонем онҳоро ба дараҷаи кофӣ эътимоднок ва ҳамёрона шуморем. Агар байни кишварҳои минтақа муносибатҳои дар воқеъ созанда ва судманд ба роҳ монда мешуданд, мо имкон медоштем, ки сатҳи ҷамагуна хатару таҳдидҳоро ба таври назаррас паст карда, ба раванди расидан ба амнияти вобаста ба об мусоидати муассир намоем.

Минтақа барои таъмини амнияти озуқаворӣ, энергетикӣ ва обӣ ва дар айни замон нигоҳ доштан ва бехтар гардонидани сатҳи устувори муҳити зист имкониятҳои фаровон дорад. Вале, бинобар мавҷуд набудани ҳамкорӣ кофӣ дар соҳаи об кишварҳои минтақа рӯ ба рӯи мушкилоти мухталиф қарор доранд. Ин аст, ки Сарвари давлати Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон олимону коршиносон ва сармоягузори ҷаҳонро ба иштирок ва саҳмгузори дар истифодаи босамари захираҳои фаровони оби Тоҷикистон ба нафъи кулли мардумони минтақа даъват намуда, ҳамзамон пешниҳод намуд, ки барои 10 соли пас аз соли 2015 даҳсолаи дуҷуми байналмилалӣ таҳти шиори "Об ба хотири рушди устувор" эълон карда шавад.

То ба имрӯз мавҷуд будани норасоии захираҳои истифодаи сарфакоронаи захираҳои мавҷуда боиси пеш омадани мушкилот дар минтақа шуда наметавонанд. Ба ифодаи Президенти Чумҳурии Тоҷикистон Эмомалӣ Раҳмон ҳалли масъалаҳои амнияти вобаста ба об дар ин минтақаи Осиёи Марказӣ бо омилҳои зерин вобаста аст:

1. Тақсими нобаробари захираҳои об дар ҳудуди минтақа.
2. Дурномаи эҳтимолии кам шудани захираҳои об дар оянда миёнамуҳлат ва дарозмуҳлат бар асари таъсири раванди тағйирёбии иқлим.
3. Афзоиши истеъмоли об бинобар зиёд шудани теъдоди аҳоли ва рушди иқтисод.
4. Бештар тақриб ёфтани офатҳои табиӣ марбут бо об ва идомаи раванди нобудшавии баҳри Арал.
5. Ҳамкорӣ ғайрикофии кишварҳои минтақа ҷиҳати ҳалли масъалаҳои мубрами обию энергетикӣ.

Возеҳ аст, ки ҳамкорӣ мутақобилан судманди минтақавӣ метавонад механизми калидии ҳалли мушкилоти зикргардида шавад. Айни замон муносибатҳои кунунии кишварҳои Осиёи Марказӣ атрофи масъалаҳои об дар сатҳи зарури қарор доранд. Агар муносибатҳои дар воқеъ созанда ва судманд ба роҳ монда шаванд, имкон фароҳам мешавад, ки ҷамагуна хатарҳои экологӣ бартараф ва раванди расидан ба амнияти вобаста ба об саҳлу содда карда шавад.

Маъруфи БОБОРАЧАБ

"Амалҳои Россия дар Сурия боиси фоҷиаи бузург хоҳад шуд"

Б. Обама

ИРОҚИ огушта ба хун, Ливияи таҷовузушуда ва Сурияи ҷангзада дар сахнаи театри ҷангии манфиатҷӯён нақши мазлумонаи худро хеле моҳирона бозӣ доранд ва ин намоиши беинтиҳи сериалҳои туркиро мемонад, ки давомдору беохир сабт мешаванду бозингарон иваз.

30 сентябри соли 2015 дар радиои аввалинҳо васоити ахбори оммаи ҷаҳонӣ доир ба зарбаҳои ҳавопаймоҳои бомбаандози Россия ба минтақаҳои мухталифи Сурия иттило пайдо карданд. Тибқи ин хабарҳо тайёраҳои ҷангии Россия, ки дар пойгоҳи низомии ҳавоии шаҳри Латакияи Сурия қарор доранд, аввалин зарбаҳои худро ба марказҳои ҷангии муҳолифини давлати Башор Асад, ки бо нерӯҳои ҳарбии Сурия дар ҳолати ҷанг мебошанд, заданд.

Дар ин бора яке аз аввалинҳо шуда шабакаи телевизионии CNN бо таъки ба иттилооти соҳибмансабони америкой, хабархоро пахш кард. Мувофиқи иттилооти америкойи фармондеҳони нерӯҳои низомии Россия бидуни пахши кадом як эълони расмӣ ва бидуни муроҷиат ба ҳукумати Америка ва дигар кишварҳо, баъзе минтақаҳои Сурия, аз он ҷумла шаҳри Хумсро таҳти бомбардон қарор доданд. Қабл аз он ки минтақаҳои мазкур мавриди ҳамлаи ҳавоӣ қарор гиранд, дар муддати чанд рӯз тавассути ҳавопаймоҳои бесарнишини Россия аз он ҷо ахбор ҷамъоварӣ мегашт.

Хабари мазкур аз ҷониби шабакаи иттилооти "Sleman Times"-и Курдистон низ тасдиқ гардид. Дар асоси иттилооти ин шабакаи ду тайёраи бомбаафкани Су-24 баъд аз нисфирӯзии рӯзи чаҳоршанбе (30.09.2015) ба мавқеи ҷангии муҳолифини режими Башор Асад дар шаҳри Хамо, ки дар 213 километри шимолӣ пойтахти Сурия шаҳри Димишқ қарор дорад, зарбаҳои шадид заданд.

Ҳамин тариқ ҷабҳаи нав дар муқобили муҳолифини ҳукумати Б. Асад ва "Давлати исломӣ" кушода шуд. Мутобиқи иттилооти расмии Кремл президенти Сурия Башор Асад, ки роҳбари қонунӣ ва расмии ин кишвар маҳсуб мегардад, ба президенти Россия В.В.Путин расман муроҷиат карда, хоҳиш намудааст, ки ба ин кишвар кӯмаки низомӣ расонад. Дар ин бора роҳбари Дастгоҳи президенти Россия Сергей Иванов ба намояндагони васоити ахбори омма иттило дод. Ба қавли С. Иванов суҳан танҳо дар бораи амалиёти нерӯҳои ҳарбӣ-ҳавоӣ меравад. Истифодаи нерӯҳои заминӣ дар ин амалиёт умуман мавриди назар қарор нагирифтааст. Ҳадафи низомии ин амалиёт танҳо дастгирии Қувваҳои мусаллаҳи Сурия дар мубориза ба муқобили "Давлати исломӣ" мебошад. Зимнан бояд таъкид сохт, ки мутобиқи иттилооти Reuters дастгоҳи иҷроияи президенти Сурия ин муроҷиати худро ба Россия доир ба кӯмаки низомӣ тасдиқ кардааст.

С. Иванов афзуд, ки ин ҷо суҳан дар бораи ба даст овардани кадом як ҳадафҳои сиёсати хориҷӣ ва ё гуруҳи ҳайсиат нафта, балки доир ба манфиатҳои миллии Россия меравад. Вай ба ин масъала низ равшанӣ андохт, ки «миқдори шаҳрвандони Россия ва кишварҳои муштаракулманомеъ, ки дар моҳҳои охир ба сафҳои гурӯҳҳои террористии "Давлати исломӣ" пайваст мешаванд, хеле зиёд шудаанд. Аз ин рӯ беҳтар аст дар ин масъала мо пешдастӣ кунем ва дар сарҳадоти дур аз кишвари худ пеши роҳи ин масъаларо гирем.»

Бо ин тартиб президенти Россия В.В.Путин дар асоси банди "г"-и қисми 1 моддаи 102 Конститутсияи Федератсияи Россия ба Шӯрои Федератсияи пешниҳод дар бораи қабули қарори ин шӯро доир ба мувофиқат ва ризоият ба мақсади истифодаи Қувваҳои мусаллаҳи Федератсияи Россия дар минтақаҳои берун аз кишвар дар асоси усулҳои қабулшудаи

умум ва меъёрҳои ҳуқуқи байналмилалӣ пешкаш сохт.

Рӯзи чоршанбе 30.09.2015 Шӯрои Федератсияи Россия пешниҳоди президенти Федератсияи Россия В.В.Путинро доир ба истифодаи нерӯҳои мусаллаҳи Россия дар Сурия тасдиқ кард. Аз 162 аъзои шӯро ҳама ба ҷонибдори ин қарор овоз доданд ва баъд аз чанде ҳавопаймоҳо ба ҳуҷум шурӯъ намуданд.

Намояндаи Пентагон Роберт Уорк мутобиқи иттилооти Reuters эълон дошт, ки зарбаҳои ҳавоии тайёраҳои бомбаафкани Россия дар Сурия бидуни музокироти қаблӣ боиси нигарониҳои Вашингтон гаштааст. Ба андешаи вай ҳангоми музокироти худ президенти Россия ва президенти Америка дар сессияи Ассамблеяи Созмони Милалӣ Муттаҳид ба натиҷае расиданд, ки бояд намояндагони сохторҳои низомии ду кишвар сари мизи музокирот нишаста, масъалаҳои зарурии вобаста ба Сурияро мавриди баррасии амиқ қарор медоданд, то ин ки дар ин кишвар низозро ба вучуд намеоварданд. Ба андешаи Роберт Уорк Россия амали таҷовузокоронаро пеша кардааст.

Намояндаи Қасри Сафед Джей Карни изҳороте пахш сохт, ки мутобиқи он дар сурате, ки низомии рус на ба мавқеҳои "Давлати исломӣ", балки ба муҳолифини Б. Асад ҳамлаи ҳавоӣ зананд, Россия дар масъалаҳои дипломатӣ метавонад бо натиҷаҳои ноговор рӯ ба рӯ шавад.

Сухангӯи Қасри Сафед Чош Эрнест дар изҳороти худ таъкид сохт, ки мо баёниҳои аъзои эътилофери, ки ба муқобили "Давлати исломӣ" аз ҷониби Америка роҳбарӣ мешавад, дар даст дорем.

Ин эълонияи президентони Туркия, Урдун ва як гурӯҳи дигари аъзои эътилоф ва пешвоёну роҳбарони кишварҳои минтақа мебошанд. Чунин изҳорот аз ҳар гушаи канори ҷаҳон ба дасти мо расидааст. Дар сурате, ки зарбаҳо ба террористон не, балки ба муҳолифини Асад ворид шаванд, натиҷаҳои ноговори дипломатиро ба бор хоҳад овард.

СУРИЯ ВА БАҶУ

Имрӯз Шарқи Наздик ва Миёна минтақаеро мемонад сарнишини минтақа бо ҳам бархурдаанд ва сабаби беонафар бе хонаву ҷой шуда, садҳо ҳазори дигар ҷон дар оварданд. Ҳазорҳо тани онҳо дар роҳи муҳоҷират ба гуруснагиву беҳуқуқӣ дунёро падруд гуфтанд. Амбарқудрат шурӯъ карда, то ҷангии соҳибонӣ

Ба ақидаи Чош Эрнест амалҳои ҷониби Россия боиси "изолтсия"-и нав хоҳад шуд.

Зимнан суҳангӯи Қасри Сафед ахбор дод, ки зарбаҳои ҳавоӣ ба муҳолифини Асад метавонанд сабаби шиддат гирифтани низомии байни қабилу қавмҳои гуногуни ин кишвар шаванд.

Чош Эрнест, иловатан таъкид сохт, ки намояндагони вазоратҳои дифои Америка ва Россия дар хусуси Сурия бо ҳам дар тамос шуданд. Вай умедворӣ ва чашмдошти худро пиромуни масъалаҳои марбут ба амалиётҳои низомӣ дар Сурия изҳор карда, таъкид сохт, ки Вазорати дифои Америка аз амалиётҳои низомии Россия дар Сурия назорат хоҳад кард.

Ҳамчунин намояндагони Қасри Сафед зикр сохтанд, ки доир ба зарбаҳои ҳавоии Россия дар ин ё он минтақаи Сурия сарехан ва қотёна чизе гуфтан, пеш аз вақт аст. Қаблан сарчашмаҳои бозътимоди васоити ахбори омма дар Америка ва Фаронса, таъкид намуда буданд, ки Москва имкони хубе дошт на мавзӯҳои "Давлати исломӣ", балки муҳолифини режими Асадро мавриди ҳамлаи ҳавоӣ қарор диҳад. Вазорати умури хориҷаи Россия чунин хабархоро "ҳуҷумҳои иттилоотӣ" қаламдод карда, онҳоро рад намуд.

Сарвари Пентагон Эштон Картер тазаккур дод, ки низомии рус дар Сурия на ба мавқеи ҷанҷиёни Давлати исломӣ, балки ба сари гурӯҳҳои дигар зарба ворид карданд, ки ин боиси даргириҳои нав ва доман задани ҷанги шаҳрвандӣ дар ин кишвар хоҳад шуд.

Эштон Картер изҳороти муҳолифини режими Башор Асадро, ки тибқи он гӯё ҳамлаҳои ҳавоии нерӯҳои низомии Россия дар Сурия боиси марги 36 тан аз аҳолии осоишта гаштааст, тасдиқ накард.

Қобил ба зикр аст, ки тавассути шабакаи интернет тасвири видеои пахш гардид, ки мутобиқи он муҳолифини режими Асад ҳангоми бомбардони нерӯҳои низомии Россия дар фазои шаҳри Хома тайёраи Су-25 қувваҳои мусаллаҳи ҳавоии ин кишварро вожгун карданд. Дар сабаби видеои омадааст, ки тайёраи бомбаафкан майл ба афтидан дорад. Сухангӯи Кремл Дмитрий Песков дар изҳороти худ зикр сохт, ки "ман шореҳи "youtube" нестам, аз ин рӯ пешниҳод месозам ба иттилооте, ки аз ҷониби Вазорати дифои Федератсияи Россия пахш мегардад, рӯй овард.»

Таърихи 01.10.2015 нерӯҳои муҳолифини режими Асад изҳороти навбатии худро пахш карданд, ки ҳангоми мавҷи дувуми бомбаафкани тайёраҳои русӣ ба шаҳри Ҷиср-аш-Шукур панҷ нафар аҳолии осоишта зарар диданд.

The Telegraph дар таъки ба манбаҳои маҳаллӣ иттило дод, ки ҳолати ин панҷ нафар маълум нест, ки ба ҳалокат расиданд ва ё маҷрӯҳ шуданд.

Дар робита ба масъалаи мазкур васоити ахбори Сурия иттилоъ дод, ки нерӯҳои ҳавоии Россия чаҳор маротиба ба қароргоҳи "Ҷайшу-л-Фотех", ки гурӯҳи муҳолифини режими Асад буда, дар шаҳрҳои Ҷиср аш-Шукур ва Ҷабалӣ ал-Завӣ қарор дорад, зарбаи ҳавоӣ зад. Яке аз аъзои гурӯҳи "Ҷайшу-л-Фотех" дар сомонии Twitter бомбардони ҳавопаймоҳои русиро чунин шарҳ дод: "Эътилофи ҳуқуқи русӣ ба фаъолият шурӯъ карда, масҷиди Ҷиср аш-Шукурро ба хок яқсон сохт".

Мутобиқи ахборе, ки аз ҷониби Reuters пахш гардид, дипломати Арабистони Саудӣ Абдуллоҳ ал-Муаллимӣ ҳангоми баромади телевизионии худ зикр сохт, ки дар минтақаҳои Хумс ва Хамо, ки аз ҷониби қувваҳои низомии ҳавоии Россия мавриди ҳамла қарор гирифтанд, ҷангии "Давлати исломӣ" умуман вучуд надоранд. Ин ҳамлаҳо боиси марги аҳолии осоишта гаштааст. Мо талаб менамоем, ки ҳамлаҳо қатъ гардида, дигар такрор нашаванд".

Дар асоси ахбори овардашуда саволи мантиқе ба вучуд меояд, ки дар Сурия кӣ киро ва барои чӣ бомбардон мекунад?

Сурия давлати бузурге дар Шарқи Наздик буда, дар шимол бо Туркия, дар шарқ бо Ироқ, дар ҷануби ғарб бо Ливан ва Исроил, дар ҷануб бо Урдун ҳамсарҳад мебошад. Сурия ба Баҳри Миёназамин роҳи баҳрӣ дорад.

Дар соли 2011 дар ин кишвар дар замони инқилобҳои "Баҳори араб" ҷанги шаҳрвандӣ шурӯъ гардид, ки он аз ҷониби нерӯҳои манфиатҷӯӣ тархрезӣ шуда, бо дастгирии бевоситаи Арабистони Саудӣ, Қатар, Исроил, Туркия ва як қатор давлатҳои дигари араб ба роҳ андохта шуд.

Ҳадафи асосии Арабистони Саудӣ ва шарикони вай дар Сурия, ки аҳли шиа (алавиҳо) роҳбарии давлатро бар дӯш доранд, аз байн бурда, ба сари қудрат салафиён ва ваҳобиёнро, ки дар гурӯҳи "Ҷайш-ал-Ислом" ва "Ҷабҳат ан-Нусра" бо ҳам ҷамъ омадаанд, овардан аст.

Аллақад баъди бомбардони тайёраҳои ҷангии Россия рӯзи 5 октябрисоли 2015, 52 нафар аз уламо ва идеолоғҳои сарнишини давлати Арабистони Саудӣ фатвои худро дар бораи ҷиҳод ба муқобили Россия доданд.

Болотар аз ин, 41 гурӯҳи муҳолифин ва ҷангии Сурия дар атрофи «Аҳрор аш-Шам» ба муқобили Россия ва Эрон муттаҳид шуданд.

ДИ МАНФИАТҲО

Дар он манфиатҳои абарқудратон ва кишварҳои мониҳо гашта, садҳо ҳазор ба қатл расида, миллионҳо даст рӯй ба муҳочирати иҷборӣ ба кишварҳои Европа опа фарқи об гашта, садҳо тани дигар дар ғарибӣ аз ин ҳолати бахтбаргаштагони мазлум аз давлатҳои хо - ҳама дар талоши лӯқмаи калон мебошанд.

Ҳамзамон Эрон аз алавиҳо ва қавми Башор Асад, ки аҳли шиа мебошанд, дастгирӣ мекунад ва аслан ҷанге, ки дар Сурия аз соли 2011 то инҷониб идома дорад, ҷанги байни Арабистони Саудӣ ва Эрон мебошад. Дар ин мамлакат "Давлати исломӣ" аз ҷониби Арабистони Саудӣ ва шарикони вай ҳамчун олоти ҷангӣ барои расидан ба ҳадафҳои геополитикӣ ва геостратегии худ истифода мегардад. Ҳадафи "Давлати исломӣ" тибқи нақшаҳои кашидашудаи ҳомиёни он ба тадриҷ давлати Сурия ва ҳукумати Асадро заиф гардонидан, онро ба нестӣ кашидан ва вожгун сохтан аст. Дар ин театри бозиҳои геополитикии худ онҳо барои Россия нақшро зарур надонистанд, чунки онҳо умедвор буданд, ки баъд аз таҳримҳои зиёд иқтисоди Россия фалаҷ гашта, роҳбарӣ бар сари он осон хоҳад шуд.

Қобил ба зикр аст, ки мамлакатҳои Ховари Наздик ва соҳилҳои шарқии Баҳри Миёназамин, аз он ҷумла Сурия, қисмати Анатолия (Осиёи Хурд), Халиҷи Форс, Эрон ва ғайра кайҳост, ки тахти нақшаҳои забткоронаи ҷарбии давлатҳои абарқудрат қарор доранд. Манфиатҳои стратегӣ, сиёсӣ ва иқтисодии онҳо ба "Харитаи нави сиёсии Ховари Наздик" робитаи мустақим дорад.

Дар иртибот ба ин нақшаҳои стратегӣ, бозиҳои сиёсии абарқудратон ва ҳуҷумҳои мустақиму ғайримустақими онҳо ба Ховари Миёна ва АвруОсиё ин минтақаро ба харобазоре табдил додаанд. Ҳуҷуми қувваҳои низомии абарқудратон тавассути "Давлати исломӣ" ба Сурия ва Ироқ боиси ҷангҳои фарогир гаштааст.

Дар ин бозиҳо Ироқ, Сурия ва Эрон нақши калидӣ дошта, пирӯзӣ ба онҳо пирӯзӣ ба Россия ва Чин хоҳад буд. Ба хусус барои ҷаҳонгароёни Ғарбу кишва-

рҳои эътилоф бо онҳо аз кишварҳои араб Эрон ҳамчун кишвари меҳварӣ ва калидии Ховари Наздик буда, дорои аҳамияти беандозаи стратегӣ дар сиёсати тасаллутгарии на танҳо кишварҳои зикршуда, балки Россия низ ба шумор меравад. Зеро Эрон аз нигоҳи ҷуғрофӣ, роҳҳои баҳрӣ, ихтилофоти динӣ, миллӣ, забонӣ, захираҳои табиӣ, аз қабилӣ нафт, газ, литий ва ғайра, ки аз онҳо метавон ҳамаҷониба истифода бурд, хеле мувофиқ аст. Вале дар ин самт аз ҳама муҳимаш ин аст, ки бо шикасти Эрон дар тақсимои Шарқи Наздик зарбаҳои дандоншикан якбора ба Россия, Чин ва баъзе давлатҳои дигари араб зада хоҳад шуд ва дарвозаҳои ба Қафқоз ва Осиёи Марказӣ боз мегардад, зеро аллакай барои Созмони Атлантикаи Шимолӣ ва ИМА Афғонистон имконоти зиёдеро ба бор овардааст, ки нақшаҳои стратегии онҳо дар Эрон, Тоҷикистон, Ҳинд, Чин, Россия минҷумла Қафқоз ва Осиёи Марказӣ амалӣ гарданд.

Дар амалӣ шудани ин нақшаҳои бозингарони минтақа ва абарқудратон Сурия нақши муҳим дорад ва мувофиқи тарҳрезии онҳо ҷанги шаҳрвандӣ ба воситаҳои гурӯҳи муҳолифини "Ҷайшу-л-Фотех" ва бо дастгирии "Давлати исломӣ" бояд дар кӯтоҳтарин вақт бо пирӯзии қувваҳои зиддиҳукумати ва шикасти Башор Асад ба охир мерасид. Лекин ин нақшаи тарҳрезии амалӣ нагашт, чунки ба Башор Асад Россия ва Эрон кӯмаки ҳамаҷониба намуда, тамоми нерӯи худро сарф карданд, то ин ки қудрати Башор Асад боқӣ монад.

Аз ҷониби Россия пуштибонӣ кардан аз Эрон дар масъалаи таҳримоти иқтисодӣ бесабаб набуд. Россия қабл аз он ки во-

риди ҷанги Сурия шавад, ба Эрон силоҳи реактиви "Искандар" ("С-300") фурӯхт ва ин кишварро барои ҷанги бузургтаре омода сохт, то ин ки Эрон тавонад на танҳо аз манфиатҳои худ, балки аз манфиатҳои Сурия, Ироқ ва Ливия низ пуштибонӣ намояд.

Болотар аз ин, аз хоки Сурия берун кашидани ҷарбиёни Россия, ки ягона пойгоҳи низомии қувваҳои баҳрии ин кишвар дар Латакияи Сурия буда, барои боздошти Россия ба минтақаи Ховари Наздик ва Баҳри Миёназамин кӯмак хоҳад кард, ғайримикон буд. Россия интизори чаласаи Маҷмаи Созмони Милали Муттаҳид буд, ки ба хотири 70-умин солгарди таъсиси ин созмони бонуфузи байналмилалӣ дар Вашингтон доир гашт. Президенти Русия дар баёнияи хеш атрофи масъалаи Ховари Наздик сухан ронда, Ғарбу Араб савол кард, ки "шумо бо ин минтақа чӣ кор мекунед?" Ҳамзамон В.В. Путин дар вохӯри худ бо Б. Обама, ки бояд 45 дақиқа давом мекард ва он 2,5 соат тӯл кашид, умедвор буд масъалаи Ховари Наздик ба хусус Сурияро дар робита бо масъалаи Украина ҳал хоҳанд кард. Вале мутаассифона Б. Обама ва В. В. Путин ба як қарори зарурӣ наомаданд. Зеро барои Америка бо Россия дар доираи шиори "Украина ба ивази Сурия" фоидовар набуд. Чуноне ки зикр сохтем, кайҳост, ки Америка бо Россия ва Эрон муборизаи ғайримустақим мебарад ва дар ин лоиҳа Сурия ҳамчун нуқтаи меҳварӣ ва калидӣ барои содир кардани нафту газ аз Халиҷи Форс ба Европа маҳсуб мегардад. Россия ва Эрон низ дар оянда нақша дорад аз ин лоиҳа самаранок истифода намоянд.

Дар робита ба масъалаи мазкур васоити ахбори Сурия иттило дод, ки нерӯҳои ҳавоии Россия ҷаҳор маротиба ба қароргоҳи "Ҷайшу-л-Фотех", ки гурӯҳи муҳолифини режими Асад буда, дар шаҳрҳои Ҷиср аш-Шукур ва Ҷабалӣ ал-Завий қарор дорад, зарбаи ҳавоӣ зад. Яке аз аъзои гурӯҳи "Ҷайшу-л-Фотех" дар сомонии Twitter бомбарборони ҳавопаймоҳои русиро чунин шарҳ дод: "Эътилофи хуқҳои русӣ ба фаъолият шурӯъ карда, масҷиди Ҷиср аш-Шугурро ба хок яксон сохт".

Америка дар навбати худ умедвор буд, ки амалиётҳои низомии дар он шакле, ки ба воситаи Арабистони Саудӣ, Туркия, Қатар ва дигар кишварҳои араб ва бо дастгирии "Давлати исломӣ" дар Сурия анҷом дода истодааст, давом диҳад, дар он сурат метавонад Россия ва Эронро ба осонӣ аз Сурия барорад. Аз ин рӯ, барои Америка зарурати Украинаро бо Сурия иваз кардан намонда буд. Зимнан як нуктаро бояд зикр сохт, ки Америка бар ин ақида буд, ки В.В. Путин кайҳо боз назоратро дар Шарқи Наздик аз даст додааст ва бесабаб нест, ки "Газпром" ба Чин рӯй овардааст. Аммо тири Б. Обама хок хӯрд.

Чанде қабл аз чаласаи Маҷ-

маи Созмони Милали Муттаҳид вазири корҳои хориҷии Арабистони Саудӣ Сауд ал-Файсал бо сафари хидмати ба Россия омада буд ва зимни мулоқоти худ аз ҷониби Россия тақозо намуд, ки аз ҳукумати Башор Асад пуштибонӣ накунад. Ҷониби Россия пешниҳод сохт, ки омода аст ба Сурия кӯмакҳои худро қатъ созад, лекин ба шарте, ки нархи нафт аз ҷониби Арабистони Саудӣ боло бурда шавад. Сауд ал-Файсал сиёсати Россияро дар Шарқи Наздик "сиёсати мунофиқона" хонда, пешниҳоди Москва рад кард.

Ба ҳамин тариқ Россия маҷбур шуд бо баҳонаи мубориза ба муқобили "Давлати исломӣ" вориди ҷанги на танҳо Сурия, балки Ховари Миёна гардад. Қитъаоти низомии Россия, ки вориди Сурия шуданд, иборат аз 28 тайёраи ҷангии бомбаандози Су-24м, Су-34, Су-25см, Су-30м, чархболҳои ҷангии Ми-24 ва Ми-8 ва дар ҳудуди 10 танк ва зиреҳпӯшҳо ва тайёраҳои бесарнишин мебошанд. Як нукта хеле ҷолиб аст, ки Россия ба муқобили "Давлати исломӣ" ҷанг эълон кард, аммо аз ҷониби ин давлат ҳеҷ воқунише дида намешавад.

Ин беъътиноӣ низ сабабҳои худро дорад, зеро дар дохили "Давлати исломӣ" ба хубӣ меоданд, ки кадом нерӯи ҷонибдори кӣ ҳақст ва кадом гурӯҳ барои кӣ ва чӣ меҷангад. Эрон низ дар навбати худ бо истифода аз "Ҳизбуллоҳ" дар Ливия мақоми худро дар минтақа мустақкам кард, лекин ба қавли коршиносони Ғарб иштироки Эрон дар ҷанги Сурия тавассути нерӯҳои ҳавоӣ ва хушигарди ин кишвар сабаби шиддат гирифтани фаъолияти "Давлати исломӣ" ва муттаҳид шудани қавму қабिलाҳои суннимазҳаб дар Сурия гардид. Воқеан ҳам Эрон соли 2014 ба Ироқ 500 нафар "Посдорони Инқилоби исломӣ Ал-Қудс", 7 тайёраи Су-25 ва дигар техникаи низомии сафарбар карда буд.

Ба ҳамин тариқ бо ворид шудани Россия дар ҳамдастӣ

давлатҳои аъзои Созмони Атлантикаи Шимолӣ бо тайёраҳои бесарнишин ба мавқеи ҷангиёни "давлатҳои исломӣ" зарба зада, ба гурӯҳҳо, ки ба муқобили онҳо ҷанг мекунанд, яроку аслиҳа медиҳанд. Ҳамчунин онҳо ба дарсу тамрини аскарони қувваҳои мусаллаҳи Ироқ низ машғул мебошанд. Бо дастгирии Фаронса иттиҳоди нерӯҳои Созмони Атлантикаи Шимолӣ ба муқобили шоаи "Давлати исломӣ" "Боко Ҳаром" дар Нигерия низ меҷангад.

Иттиҳоди кишварҳои араб иборат аз нерӯҳои ҳавоии Миср, Арабистони Саудӣ, Урдун, Марокаш, Баҳрайн, Қатар ва Аморати араб ба минтақаҳои тахти тасарруфи "Давлати исломӣ" дар Ироқ, Сурия ва Ливия дохил шуда, зарбаҳои ҳавоӣ зада, муборизаи шадиди иттилоотӣ ба роҳ монданд. "Ҷамъияти (лигаи) кишварҳои араб" дар чаласаи ба наздикӣ доиршудаи худ ба хулосае омад, ки бояд артиши ягонаи арабҳо тахти назорати ин ҷамъият таъсис дода шавад, то тавонад дастаҷамъона ва мақсаднок ба муқобили "Давлати исломӣ" мубориза баранд.

Ба қавли таҳлилгарони ғарбӣ васеъ шудани сарзаминҳои зерин назорати "Давлати исломӣ" ғайримикон аст, зеро аз ҷониби Америка ва Созмони Атлантикаи Шимолӣ ба муқобили он муборизаи ҳадафманд ба роҳ гузошта шудааст. Аммо тасмими якҷониба гирифтани Россия боиси шиддат гирифтани ҷангҳои қавмӣ дар Сурия хоҳад шуд, зеро вай аз режими Башор Асад пуштибонӣ мекунад. Дар Сурия, ба андешаи онҳо, танҳо ҷонибдорони ҳукумати Асад набуда, балки беш аз панҷ гурӯҳҳои ҷангии дигар низ вучуд доранд. Дар натиҷаи муборизаи ин гурӯҳҳо режими Асад рӯ ба инҳитот гузоштааст ва барои тамоми гурӯҳҳои даргир беҳтар мебуд, ки ҳукумати Асад аз сари қудрат равад, зеро дар шароити ба вучудода наметавон боқимондаҳои ин режимиро бо давлати Сурия як шумурд. Бо иборати дигар, ба қавли онҳо, Асад ва ҷонибдорони вай ҳамагӣ як гурӯҳе аз гурӯҳҳои ҷангӣ буда, уро наметавон ҳукумат ва ё давлат номид.

Метавон хулоса кард, ки зуҳури "Давлати исломӣ" ҳамчун натиҷаи воқеиёти геополитикии кишварҳои абарқудрат ва минтақаи Ховари Наздик буда, нишона ва ё аломате аз касалии буда, на касал аст. Сабаби асосии ин маризиро дар он бояд ҷуст, ки дар Ироқ суннимазҳабҳои давлатҳои тӯлонӣ роҳбарӣ карда, қудрати худро иҷборӣ болои курдҳо ва шиамазҳабон таҳмил сохта буданд. Сиёсати пешгирифтаи собиқ сарвазири Ироқ Нури ал-Маликӣ дар хусуси давлати фавқулодда муттамарказонидашуда (гиперцентрализация) дар ихтиёри ҷонибдорони мазҳабӣ аҳли суннат ва ҷамоат маҷбурон боиси тарзи давлатдорӣ алтернативӣ гашт, ки он беҳтарин шароит барои зуҳури "Давлати исломӣ" шуд. Ғарб ва дигар давлатҳо низ ба ин кӯмак карданд. Чунин шароит низ дар Сурия ба вучуд омад, лекин Асад нагузошт, ки низомии беҳтари давлатдорӣ зуҳур кунад. Ва ин оқибат боиси "марказгузрезӣ" дар Сурия шуд.

Абдувоҳид ШАМОЛОВ

ЧАХОЛАТ

АЗ ГУМРОҶИИ МАЪНАВИСТ

ИЛОВА ба мушкилоте, ки бо сабаби ҷойгиршавии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар минтақаи ҳассоси геополитикӣ ба вучуд омадааст, бояд дар мадди назар дошт, ки миллати тоҷик аз қадим рақибони сарсахти сиёсӣ дошту дорад. Мо ҳатто душманони ошкоро ҳам дорем, ки аз бадхоҳӣ ва худкомагӣ мавҷудияти моро ҳамчун миллат инкор карда марзӯ буму фарҳанг ва тамоми дастовардҳои миллии моро моли худ мехонанд ва ҳатто ҳастии моро мехоҳанд дар худ фуру баранд. Давлатҳои абарқудрат низ ба мо танҳо аз раванҳои манфиатҳои худ менигаранд ва мехоҳанд омилҳои низозро дар кишвари мо ҳифз карда, тахти назар ва назорат қарор диҳанд, то ин ки дар мавриди зарурӣ ба хотири устувортар кардани мавқеи худ аз онҳо ҳамчун фишанги фишор истифода кунанд. Аз ин рӯ барои мо тақвият додани нерӯҳои низозии доимоамалкунанда ва ниҳодҳои қудратӣ низ амри ногузир аст ва дар робита ба ин милитаризатсия (ҳарбишавии) ҷомеа ҳам ба манфиати кор хоҳад буд. Артиши мо бояд муҷаҳҳазу мусаллаҳ ва тавонманд бошад. Мо бояд дар самти ҳалли мушкилоти дохилӣ ба нерӯи худ мутмаин бошем.

Бо мақсади истиқрори сулҳу ҳифзи амну суботи сиёсӣ ва имкон надодани истифодаи фишангҳои фишору таъсиррасониҳои фавқузикр зарур аст, ки тамоми омилҳои низоз дар кишвар саривақтӣ ва қотёна безарар карда шаванд. Мо бояд ба хотири сарҷамъии миллат ва яқпорчагии марзӯ буми Ватан бо тамоми тазоҳуроти ҷудоихоҳӣ гурӯҳиву маҳаллӣ муборизаи оштинопазир барем.

Демократия ва махсусан демократияи назариявии таҳмилӣ дар шароити кунунии глобализатсия (ҷаҳонишавӣ) сароби сиёсии ғарбиён аст, ки ба ин васила онҳо ниҳодҳои ҷамъиятиву давлатии ҷомеаҳои мавриди назари худро марказгурез ва баъдан парокандаву парешон мекунад. Парокандагии ин гуна ҷомеаҳо аз парокандагии ақидативу идеологӣ шурӯшуда, ниҳоятан бо парокандагии иҷтимоӣ меанҷомад.

Демократия, албатта арзиши волост, аммо дар сурате, ки ҳадафи ниҳии он таъмини ҳуқуқи инсон бошад. Мусаллам аст, ки таъмини ҳуқуқи инсон танҳо дар шароити амну суботи сиёсӣ имконпазир буда метавонад. Он демократия ва гуногунандешӣ, озодии рафтору сухан ва эътиқод, ки боиси парокандагии мардум ва зарфи мақомоти идоракунии миллат мегардаду аҳли ҷомеаро афсункорона ба вартаи фочеа мегарад, ҳаргиз набояд ҳамчун арзиши воло талқин карда шавад.

Бояд донист, ки арзишҳои дараҷаи муҳимияти худро доранд. Арзишҳои умумимилливу умумидавлатӣ ва мазҳабиву маҳаллӣ ҳар яке бояд манзалат ва ҷойгоҳи мушаххаси худро дар зерҳи аҳли ҷомеа дошта бошанд. Дар ҳолате, ки афроди як ҷомеа барои шинохти ин арзишҳо аз раванҳои гуногун менигаранд ва рочёе ба мақому ҷойгоҳи онҳо нуқтаи назари му-

тафовит ва ҳатто муҳолифдоранд, ин бегумон ба бархурди арзишҳо боис шуда, омилҳои хавфнокҳои ихтилофи ақидатӣ ва идеологӣ ҷомеа мегардад. Чунин вазъият имкон намедиҳад, ки ваҳдати воқеии ҷомеа ба вучуд оварда шавад. Дар чунин ҷомеа амну суботи сиёсӣ ва ваҳдати миллӣ ҳамеша осебпазир буда, фақат ба таври зоҳирӣ вучуд дошта метавонад. Чунин вазъияти равонӣ дер ё зуд, бавосита ва ё бевосита боиси ташаннуҷи вазъии сиёсӣ ва иҷтимоӣ хоҳад шуд.

Феълан дар шуури иддае аз афроди ҷомеаи мо арзишҳои идеалҳои мазҳабӣ ва каромату корномаҳои ривоятиву барофотӣ нисбат ба арзишҳои идеалҳои милливу

дешаҳои тундравонаву ифротгаронаи диниву мазҳабӣ тамоми чораҳои заруриро андешем ва барои табдили тафаккури хурофотии омма ба тафаккури илмӣ талошҳои созандае дошта бошем.

Дар мавриди чунин муборизаҳо силоҳи асосӣ идеология ва муборизаи идеологиву ақидатӣ аст. Дар ин росто пеш аз ҳама ва беш аз ҳама мағзоро бояд мавриди қарор дод. Ҳалли мушкилоти амниятӣ дар шароити кунунии сиёсии сатҳи байналмилалӣ аслан марбут ба чигунагии кори зеҳност.

Қабл аз ҳама ҷараёни равандҳои сиёсӣ дар ҷомеа бояд тарзҳои роҳ монда шаванд, ки миёни ар-

Тазоҳуроти мусаллаҳонаи гурӯҳи ифротгароён дар шаҳрҳои Душанбею Ваҳдат ва муқовиматҳои минбаъдаи бенатичаи онҳо дар минтақаи Ромит тӯли даҳрӯза аввали моҳи сентябр талоши ғайриоқилона ва кӯшиши муғризонае буд, ки аз гурӯҳии ақидативу маънавӣ ва дарки нодурусти равандҳои сиёсӣ дар дохил ва хориҷи кишвар манша мегирад. Ин тазоҳурот барои ҷомеаи мо бори дигар нишон дод, ки гурӯҳии маънавию идеологӣ ҳамеша хатари табдил шудан ба гурӯҳии сиёсиро дорад ва гурӯҳии сиёсӣ бархоро ба вартаи ифротгароӣ мегарад.

ологияи диниву мазҳабӣ ва бузургманиши маҳалливу маҳалгароӣ дар байни миллати мо маҳз дар заминаи набудани идеологияи воқеии миллӣ ба вучуд омадааст, ки он пайомад ва натиҷаи муҳлатҳои тӯлони таърихӣ аз истиқлолияти сиёсӣ маҳрум мондани миллати мо мебошад.

Аз ин рӯ, таъмини авлавияти идеологияи миллӣ бар идеологияи хурофотии мазҳабӣ ва мафкураи бузургманиши маҳаллӣ, ки боиси парокандагии миллат мегардад, дар шароити кунуни ягонаи василаи муътамаду устувори таҳми ваҳдати миллӣ ва ҳифзи истиқлолияти сиёсӣ вучуд бунёди давлатдорӣ мо маҳсуб мешавад.

давлатӣ, мутаассифона, нуфуз ва таъсири бештару амиқтаре доранд. Табиист, ки нерӯҳои манфиатҷӯ дар така ба чунин вазъии маънавию ҷомеа аз идеологияи диниву мазҳабӣ сӯиистифода карда, метавонанд ба осонӣ афкори мардумро зери нуфузи худ қарор диҳанд ва мушкилоти сиёсӣ вучуд оварданд.

Эътиқод ангазишро поки беолоиш аст, ки метавонад ба осонӣ ақлҳоро тасхир кунад. Он нерӯи муқтадир ва муассирест, ки эҳсосоти миллионҳо нафарро бармеангезад ва барои иҷрои амалҳои муайян таҳриқ медиҳад. Маҳз аз ҳамаи сабаб субъектҳои сиёсӣ, яъне саҳнасозони сиёсати байналхалқӣ ҳамеша аз ин нерӯи муқтадир моҳирона ба нафъи худ истифода мекунад. Ҷанги шаҳрвандии солҳои 90-уми асри гузашта дар кишвари мо, даргириҳои хунини бардавом дар Ҷумҳурии Исломи Афғонистон, муборизаҳои мусаллаҳонаи бародаркуш дар ҳудуди Ироқу Сурия таҳти ливои ДИИШ ва амсоли инҳо намунаи барномарезиҳои равандҳои сиёсӣ дар заминаи сӯиистифода аз арзишҳои диниву мазҳабӣ аст. Аз ин рӯ моро зарур аст, ки баҳри пешгирии аз интишори ан-

зишҳои фавқузикр ихтилофе ба вучуд наояд, аммо дар ҳолати ба вучуд омадани ихтилофҳои эҳтимолӣ дар байни ин арзишҳо ба арзишҳои милливу давлатӣ ҳатман бояд афзалият дода шавад. Арзишҳои воқеӣ чун истиқлолияти сиёсии кишвар ва тамомияти марзӣ-ву маъмури Ватан бояд барои тамоми шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон дар ҳама маврид аз ҳама арзишҳои дигар муқаддамтар бошанд. Маҳз ҳамаи гуна арзишҳо бояд ба таври воқеӣ арзишҳои бунёдӣ ва меҳварии ҷомеаи мо бошанд ва маҳз ба василаи эътиқодмандии тамоми афроди ҷомеа ба ин арзишҳои воло мо бояд ҳамоҳангии ақидатии шаҳрвандони кишварро ба вучуд оварем. Устувортарин пойдеворе, ки дар истинод ба он миллатро метавон сохт, ин ҳамоҳангии ақидатии афроди ҷомеа аст. Ба василаи идеологияи умумӣ ҳатто миллатҳои мухталифро метавон ҳамчун як низом ва дастгоҳи мукаммалу том ба ҳам муттаҳид кард ва баръакс, ба василаи идеологияҳои мухталиф метавон афроди як миллатро ҳам ба гурӯҳи ҷудо намуд ва ҳатто дар муқобили якдигар қарор дод.

Афзалият пайдо кардани иде-

би байналмилалӣ шуда, вазъии ақидативу иҷтимоӣ ва сиёсии кишварро муташанниҷ созанд. Талошҳои ҲНИТ тӯли моҳҳои охир дар дохил ва хориҷи кишвар пайи бойкот кардани шартномаи истиқрори сулҳ ва ноором кардани вазъии иҷтимоиву сиёсӣ, тазоҳуроти ҳарбӣ дар шаҳрҳои Душанбею Ваҳдат дар таърихи 4 сентябр ва муқовиматҳои минбаъдаи мусаллаҳона дар минтақаи Ромит далали возеҳ ва равшани иддаои болост.

Гурӯҳҳои ғайрирасмии ислामी мусаллаҳ дар Осиёи Миёна ва хоса дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, аз ҷумла "Ҳизби Исломии Туркистони Шарқӣ", "Акрамия", "Ҷамоати Таблиғ", "Ҷамоати муҷоҳидони Осиёи Миёна", "Ҳаракати Исломии Ўзбекистон", "ҲНИТ" ва амсоли инҳо омилҳои ташаннуҷ маҳсуб мешаванд.

Услуби маъмулии фаъолияти сиёсии расмиву ғайрирасмӣ ин аҳзобу наҳзатҳо бар бунёди мушкилофарӣ ва мушкилафзозӣ қарор дорад, яъне онҳо мушкилоти мавҷудаи иҷтимоӣ ва барномаҳову нақшаҳои иҷрошудаи ҳизбҳои ҳукмронро далел оварда кӯшиш менамоянд, ки фазои ақидатии ҷомеа ва афкори мардумро дар қаламрави фаъолияти худ хароб кунанд ва дар ин замина мардумро ба муқобили ҳукуматҳои мавҷуда таҳриқ дода, гузашта аз ин барои муборизаҳои мусаллаҳона барангезанд.

Таҳиягарони ин нақшаҳои моҷароҷӯна хуб медонанд, ки эҳтиёҷоти иҷтимоӣ дар маҷмӯъ афзоянда ва қонеънашаванда буда дар ҳама гуна ҷомеаҳо, аз ҷумла дар ҷомеаҳои мутараққӣ низ мавҷуданд ва барномаҳову нақшаҳои иҷрошудаи мушкилоти иҷтимоӣ дар сатҳи ҳама давлатҳо буданд, ҳастанд ва боқӣ хоҳанд монд, аммо бо вучуди индаст аз дасисаву тафриқаандозӣ барнамедоранд, зеро ҳадафи ниҳии онҳо на ҳалли мушкилоти иҷтимоӣ мавҷуда, балки ғасби ҳокимият ва бунёди сохтори давлатдорӣ чун ДИИШ аст.

Мардуми кишвар дар тӯли 24 соли истиқлолият бо дарки хештаншиносӣ ва огоҳии сиёсӣ чандин бор бо чунин бархӯрдҳо дучор шудаду пайомадҳои ин гуна дасисакориҳоро хуб медонанд. Аз ин рӯ, аз сиёсати хирадмандонаву талошҳои ватанпарастона ва саъю кӯшишҳои созандаву бунёдкоронаи Сарвари давлат сидқан ҷонибдорӣ намуда, ҳаргиз ба чунин ифротгароён имкон намедиҳад, ки вазъии сиёсӣ вучуд овардани кишвар муташанниҷ кунанд, зеро истиқрори сулҳу ваҳдати миллӣ ва истиқлолияти Ватани азиз волотарин арзишҳои ҷомеаи мост!

Назрӣ АСАДЗОДА,
мудири шӯъбаи маорифи
ноҳияи Ҳисор

Мардуми Ваҳдат:

АЗ ИҚДОМОТИ ПРЕЗИДЕНТ

ҶИМОЯТ МЕКУНЕМ

Ин суҳан натиҷаи чандин вохӯрию мулоқотҳои буд, ки муддати ду рӯз дар шаҳри ҷамоатҳои деҳоти Ваҳдат баргузор шуд. Дар ин вохӯриҳо намояндагони қишрҳои гуногуни сокини ин шаҳр ва деҳоти атрофи он аз дастоварду талошҳои давлати Тоҷикистон ба сарвари Президент Эмомалӣ Раҳмон бо самимият суҳан карданд.

Ин вохӯриҳо, ки 5 октябр дар Рӯзи забон оғоз ёфт, ба ҷамъомаде дар мавриди зикри дастовардҳои даврони Истиқлол, баёни назари андешаи мардум нисбат ба рӯйдодҳои ахири ба вуқӯомада дар шаҳрҳои Душанбею Ваҳдат табилад шуд. Онҳое, ки дар ин мулоқотҳо суҳан мегуфтанд, рӯзгори имрӯзи мардумро бо гузаштаи на он қадар дур, бартариҳои даврони сулҳу суботро бо рӯзҳои саҳту вазнини низоъҳо муқоиса менамуданд. Аз ин рӯ ба ободию пешрафти кишвар шукрона карда, дар ҷимоят аз сиёсати давлат ва иқдомоти Сарвари кишвар ҳарф мезаданд.

ДЕБОЧАИ ВОХҶҶРИҶО

Сафари ҳайати корӣ ба шаҳри Ваҳдат бар асоси дастури Президенти ҚТ бо мақсади шарҳу тавзеҳи сиёсати Ҳукумат, тарғиби арзишҳои Истиқлол ва таҳкими сулҳу субот сурат гирифт.

Баланд бардоштани ҳисси худогоҳиву худшиносӣ, пешгирии аз омилҳои гаравидани шаҳрвандон ба равияҳои тундгаро ва ифротӣ ҳам аз дигар ҳадафҳои сафари ин гуруҳи таблиғотӣ буд. Ба ҳайат мақомоти давлат, кормандони Кумитаҳои мақомоти давлатӣ, рӯзноманигорон дохил буданд. М. Сафолов, муовини директори Маркази тадқиқоти стратегияи назди Президенти ҚТ, А. Раҳнамо, М. Камолова, С. Акбаров - масъулони дигари ин Марказ, М. Азимова, М. Шамсиева, Д. Эсоева аз кумитаи кор бо занон, С. Муллоҷонов ва В. Музаффарзод аз Маркази исломшиносӣ, кормандони масъул аз ВКД ва кумитаи ҷавонон, варзиши ва сайёҳӣ аз ҷумлаи аъзои ин гуруҳ буданд.

Ҳайат баъди расидан ба Ваҳдат ва дар ҳузур муовини якуми раиси шаҳр Бобишо Азизов ба гуруҳҳо тақсим шуда, ба таври ҷудогона дар ҷамоатҳои деҳоти Ромит, Н.Розиқ, Симиғанҷ, К.Исмоилов, Баҳор, Ҷўянгарон мулоқотҳо анҷом дод.

Вохӯриҳои ниҳой дар толори Қасри фарҳанги шаҳр баргузор шуд.

Дар рафти ин вохӯриҳо, аз онҷи ки худ бо иштирок дар мулоқот шундидам ва ҳамчунин аз рӯи гуфтаи ҳамкасбонам аз рӯзномаҳои "Ҷумҳурият", "Садои мардум" ва "Халқ овозӣ", иштирокчиён зимни суҳбатҳо ҳамзамон яқдигарро ба Рӯзи забон ва Рӯзи муаллим ҳам табрик мегуфтанд. Таъкид мешуд, ки ин ду санаи таърихӣ ҳам аз дастовардҳои даврони Истиқлол буда, пас аз барқарорӣ сулҳу субот ҳар сол ба таври васеъ ва бошукӯҳ таҷлил мешавад.

ТАШВИШ АЗ ГАРОИШИ ҶАВОНОН БА СОЗМОНҶОИ ИФРОТӢ

Пешгирии аз гаравидани ҷавонон ба озмонҳои ифротӣ яке аз мавзӯҳои мавриди суҳбат бо ваҳдатҳои буд. Аз ҷумла дар вохӯри дар ҷамоати деҳоти ба номи Н.Розиқ зикр шуд, ки аз 46 ҷавоне, ки аз ноҳия ба сафи ДИИШ пайвастаанд, 2 нафар аз сокинони ҳамин ҷамоат буданд. Аз ин шумор 11 нафар, аз ҷумла як тан аз сокинони ҷамоат дар низоъҳо дар қаламрави Сурия кушта шуда ва хонаводаҳои худро ба ҳоли яъсу ноумедӣ гирифтанд кардаанд.

ВАҶДАТ ДАР САРГАҶИ РОҶИ ОБОДӢ АСТ

Суҳанронӣ суҳбатҳои таҳлилий дар ду рӯзи вохӯриҳо хеле зиёд буд. Суҳбати М. Сафолов муҳаққиқи хеле дақиқназарӣ равандҳои имрӯзи кишвар аз беҳтарин ва дилнишинтарини ин суҳбатҳо буд.

Вай аз ҷумла қайд кард, ки Ваҳдат аз минтақаҳои хеле наздик ба пойтахт буда ва рамзӣ аст, ки он дар сарғаҳи роҳи байналмилалӣ Душанбе - Қулмаи Чин воқеъ аст.

Вай гуфт: - Мо ҳам бо ин роҳ ба Ваҳдат омадем ва ободии ин роҳ худ рамзи ободию

иштирокчиёни вохӯриҳо ба таъкид бо ҷонибдорӣ аз мамнуъияти даҳҳо созмонҳои ҳаракатҳои террористӣ ва ифротӣ дар қаламрави Тоҷикистон тамоюли ҷавонон ба чунин ҷараёнҳои амали номатлуб ва бар зарари давлату миллат донистанд.

Яке аз ширкаткунандагон гуфт, ки мутаассифона ин ҷавонон зери таъсири таблиғоти афроде қарор мегиранд, ки ҷи дар гузашта ва ҷи имрӯз як соат ҳам барои ободии кишвар саҳм нагузоштаанд.

Аҷиб аст, ки баъзе аз ин шахсон нафақаи давлатро мегиранд, вале дар ҳар ҷамъомаду нишастҳои хоса, ки мардум баргузор мекунанд, дар бораи рӯйдодҳои ҷаҳонӣ суҳбат мекунанд, таҳаввулоту кишварро нодида гирифта, дар омади гап аз рӯзгори мардум шикоят, дили ҷавонорро ба зиндагӣ сард месозанд. Мутаассифона, чунин вазъият даҳсолаҳо идома карда, бетарафӣ ва тафақури муносибати сардро нисбат ба зиндагӣ дар қалби ҷавонони ноогоҳ ҷой намуд, ки боиси умед бастанӣ онон ба хоричаву ба бегонагон шудааст.

Аммо имрӯз бо кӯшиши мақомоти давлати ҷиҳати ҷилавгирӣ аз чунин фаъолиятҳои душманона тадбирҳои андешида шуда, ба ҳар амалу ҳаракати номатлуб сари вақт баҳо дода мешавад.

Ҷолиб ин буд, ки дар баробари омӯзгори рӯзҳои хонандагон ва занону духтарон низ дар баҳс фаъол буданд ва қариб дар ҷараёни ҳар вохӯри таъкид мешуд, ки насли имрӯза дигар хушёр шудаанд, ба иғвои найрангҳои бадхоҳони сулҳу ваҳдат посухи сазовор медиҳанд. Бисёриҳо таъкид мекарданд, ки омилҳои асосии саркӯби ҳодисаҳои рӯзҳои 4-16 сентябр нишонҳои баланди хушёрӣ ва ҳамкориҳои мардум бо давлат аст.

Ин нукта аз ҷумла дар суҳанронҳои Фотима Тошева, Нуриддин Гулов муаллимони мактабҳои ноҳия ва Аъзам Имомов, хонандаи яке аз мактабҳо таъкид шуд. Онҳо қайд карданд, ки тарбияи насли наврас дар рӯҳияи башардӯстию ватанпарастӣ аз омилҳои асосӣ барои солим будани ҷомеа хоҳад буд.

таҳаввул дар Ватани азизи мост. Мавсуф бо зикри ин ки раҳой аз бунбасти коммуникатсионӣ дар баробари ду ҳадафи дигари стратегияи давлат - таъмини амнияти хӯрокворӣ ва истиқлолияти энергетикӣ аст, дар сатҳи замонавӣ таъмиру ба истифода додани ин ҷодоро омиле барои тараққиӣ кишвар, аз ҷумла ноҳияи Ваҳдат дониш.

Вай гуфт, ки бунёди чандин туннелу роҳҳои нав, ба хусус "Истиқлол", ки рафтумадро барои тамоми сол бо шимолӣ Тоҷикистон мумкин гардондааст, аз ормонҳои чандинсолаи мардум буд, ки акнун амалӣ шудааст.

Ин мақоми Маркази тадқиқоти стратегияи бо сипос аз сокинони ин минтақа таъкид кард, ки сокинони Ваҳдат бо кори самаранок ҳам худро меҳуноранд ва ҳам барои таъмини пойтахт ҳисса мегузоранд.

Ин нукта ҳам қайд шуд, ки ноҳия сол ба сол рушд карда, ҳаҷми умумии даромад ба буҷаи шаҳр 6,1 Ҷоиза афзуда, аз ин ҳисоб бештари маблағ барои баҳши иҷтимоӣ сарф шудааст.

Аз ҷумла дар солҳои 2011-14 дар ноҳияи Ваҳдат 4 мактаби нав сохта шуда ва мутобиқ ба барномаи рушд то соли 2030 боз 4 мактабу чандин муассисаҳо барои баҳши тандурустӣ сохта хоҳанд шуд.

М. Сафолов хотирнишон кард, ки 24 сол барои таърих даврони зиёде нест, аммо барои Тоҷикистон муҳлате аст тӯлонӣ. Чунки мо дар ин муддат ҷангро дидем ва боз ба сулҳ расидем. Ба ин далел аст, ки ҳар неку бадро метавонем ба хубӣ қиёс карда, дар иҷрои ҳар коре бозғиёт ва аз рӯи хирад амал кунем. Барои ин ҳар соли даврони истиқлол барои кишвару мардуми мо азиз ва дорӣ аҳамияти бузург аст.

Ба ин нукта ҳам ишора шуд, давлате, ки дар соли 1992 ҳазинаи ҳоли дошт, бо баргараф кардани мушкилиҳои зиёди иқтисодӣ иҷтимоӣ ҳоло захираи чанд миллиардӣ дорад.

Дар суҳанронӣ ҳамчунин зикр шуд, ки хидмати мардум, аз ҷумла сокинони Ваҳдат буд, ки найранги фарзандони ноҳалаф дар чанд ҳафтаи пеш ба зудӣ аз байн бурда шуд.

Дар вохӯриҳо бо мардум ва аҳли ҷамоатчиӣ инчунин дар мавриди қонуни танзим, нақши оила дар тарбияи фарзанд, баъзе аз рӯйдодҳои ҷаҳон, бозҳои кишварҳои абарқудрат барои расидан ба ҳадафҳои сиёсашон ҳам изҳори назар шуд.

Хулосаи назари мардум ин буд, ки мардуми шаҳри Ваҳдат аз сиёсати ҳукумат розӣ буда, иқдомоти Сарвари давлатро дар ҳар гуна ҳолат тарафдорӣ мекунанд.

Солех ЮСУФ

5 ОКТАБР - РҶЗИ
ЗАВОНИ ДАВЛАТӢ

ВАТНА

*Мисоли кабк дар ин
кӯҳсор меболам,
Дар ин сарои
ҳамешабаҳор меболам.*

*Ба савти замзамаи рӯди
шӯҳ дилбандам,
Зи рози чаишаи дил
беқарор меболам.*

*Зи базму хандаи боғу
ҷаман ҳаменосам,
Зи атри нақҳати фасли
хумор меболам.*

*Ҷазои ваҳдати мо шуд
ҷазои нуруфар
Аз ин ҳавои хушу бегубор
меболам.*

*Зи нури хандаи тифлони
гоҳвораи ноз,
Зи баҳти модари
хушрӯзгор меболам.*

*Зи навҷавони саропо
ғариқи биркаи ишқ,
Зи пири бохираду
бовиқор меболам.*

*Маро канори ватан
гаиш мазҳари умед,
Дар ин канор зи авҷу
барор меболам.*

*Ман ориёияму
бо фарӣ ахурой
Аз ин наҷоди
ҷалолаттабор меболам.*

*Шиори мост ҳамеша
ҷу бо ватан зистан,
Аз ин шиори абадпайдор
меболам.*

*Адуи хеш ба тири суҳан
кушад тоҷик,
Аз ин тавону аз ин
иқтидор меболам.*

*Аз ин диёр, ки мероси
рафтагон бошад,
Зи баҳти неку хушу
комгор меболам.*

Рудобай МУКАРРАМ

НОМГУЗОРИҶО ПЕРОҶАНИ ШАҲР АСТ

Номгузори
ғайриточикии бархе аз
нуқтаҳои савдо,
кӯчаву хиёбон,
тарабхонаву
ошхонаҳо, марказҳои
хизматрасонӣ ва
дигар лавҳаю
овезаҳои дар кӯчаву
хиёбонҳои шаҳр насб
шуда мутахассисони
соҳаи забонро нигарон
кардааст.

РАҲИМ Раҷабзода, сармутахассиси шуъбаи танзими истилоҳоти Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мегӯяд, дар бобати номгузорию нуқтаҳои савдо, кӯчаву хиёбон, тарабхонаву ошхонаҳо ва дигар марказҳои хизматрасонӣ пеш аз ҳама бояд ёдовар шуд, ки аз 30-юми июни соли 2012 бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон "Барномаи рушди забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2016" тасдиқ гардидааст. Барномаи мазкур худ як дастурест, ки барои татбиқи муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" хидмати босазо мекунанд. Дар ҳоле, ки агар тамоми вазорату идораҳо, сохторҳо мақомҳои давлатӣ ва ташкилоту муассисаҳо, новобаста аз шакли ташкиливу ҳуқуқӣ, татбиқи онро ба амал чорӣ намоянд.

Ба ҳамин минвол дар банди 15-и нақшаи чорабиниҳои "Барномаи рушди забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2016" оварда шудааст, ки ба талаботи муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" мутаолиқ намудани лавҳаю овезаҳои иттилоотӣ беруна, номи кӯчаю хиёбонҳо ва навиштаҷоти вобаста ба аломатҳои роҳ, Мақомоти иҷроияи таъминоти шаҳру ноҳияҳои кишвар, вазорату идораҳо ва ташкилоту муассисаҳо муваззаф гардидаанд. Акнун худ қазоват кунед, ки ин вазифа ба дӯши қадом ниҳодҳо вогузор шудааст.

Бино ба гуфтаи Р. Раҷабзода, Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сохтори давлатиест, ки дар асоси вазифаҳои дар наздаш гузошта шуда тамоми вазорату идораҳо, мақомот ва ташкилоту муассисаҳо ро дар саросари кишвар назорат менамоянд: "Мутаассифона, дар мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатии ноҳияҳои шаҳри Душанбе ин масъала бо ду по мелангад. Чаро? Барои он ки бархе лавҳаю овезаҳо ва навиштаҷоту номгузориҳои ғайриточикӣ дар баъзе мағозаву ошхона, тарабхонаву нуқтаҳои савдо ва марказҳои хизматрасонӣ худ гувоҳи онанд. Бо вучуди он ки мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ санҷишҳо мегузаронад, вале натиҷаи кори онҳо муассир нест. Зеро ғолибан ин санҷишҳо "сарсарӣ" ва бемаврид буда, аз рӯи талаботи қонун бояд мунтазам идома ёбанд. Чунки барои татбиқи Барномаи рушди забони давлатӣ як соли дигар боқӣ мондааст".

Тавре номбурда ишора намуд, гурӯҳҳои кории санҷишиё, ки аз ҷониби Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷи-

ва ё чаро ба забони модарӣ эҳтиром намегузорем?

кистон ба роҳ монда шудааст, дар алоҳидагӣ наметавонанд пеши роҳи номгузориҳои галатро бигиранд. Як хиёбонро аз номгузориҳои ғайриточикӣ тоза намуда, санадҳои ҳуқуқвайронкунӣ тартиб медиҳанд, вале мутаассифона пас аз як ҳафтаи дигар онҳо ба мисли занбӯруғҳо боз пайдо шудан мегиранд. Чаро? Чунки мақомотҳои иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ корҳои ташвиқотӣ-тарғиботӣ дуруст ба роҳ наменоманд. Яъне, татбиқи муқаррароти Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" аз назари онҳо дур мондааст.

У мегӯяд, Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон гурӯҳҳои корӣ ташкил намуда, дар ин самт як зумра камбудихоро бартарарф намудааст. Гурӯҳҳои корӣ муайян муқаррар менамоянд, то камбудихоро ҷойдошта аз ҷониби ташкилоту муассисаҳо, соҳибкорон ва шахсони воқеиву ҳуқуқӣ бартарарф карда шаванд. "Ба ҳамин минвол соли равон аз ҷониби Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ба 78 нуқтаҳои савдо дар ҳудуди ҷаҳор ноҳияи пойтахт санадҳои оғоӣ тартиб додааст, ки баъд аз он дар 57 нуқтаи савдо камбудихоро ҷойдошта бартарарф гардидаанд. Боқимондаи он зери назорат қарор дорад ва дар сурати дар муддати муқарраршуда бартарарф нагардидани камбудихоро, дар асоси санади оғоӣ, ки қаблан ба онҳо дарстрас гардида буд, ҳуҷҷат тартиб дода, барои чорачӯӣ ба прокуратураҳои ноҳияҳои дахлдори пойтахт ирсол карда хоҳад шуд"-илова намуд Р. Раҷабзода.

Вай ҳамчунин мегӯяд, бояд барои ислоҳи чунин камбудихоро дар шаҳру ноҳияҳои кишвар тамоми соҳибзабонон, ба хусус, масъулини пажӯишгоҳҳои илмӣ ва кулли забоншиносони кафедраҳои мактабҳои олии ҷумҳурий саҳмгузор бошанд. Чунки комиссияҳои татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" дар тамоми шаҳру ноҳияҳо таъсис дода шудааст.

Ин масъули Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иброн менамоянд, ки мо бояд имрӯз бо забони адабии гуфтугӯии меъёр озодона сухан карданро омӯзем, зеро ин вазифаи муқаддаси ҳар яки мост. "Имрӯзҳо зиёда аз 222 миллион аҳолии кӯрраи Замин ҳарчанд бо лаҳҷаҳои дариву форсиву тоҷикӣ бошанд ҳам, бо ин забон ҳарф мезананд. Вале, мутаассифона, мо имрӯз ҳам дар номгузорию ва ҳам дар озодона бо меъёри забони адабии сухан кардан дармондаем. Ҳатто дар навиштаҷотӣ воситаҳои ахбори омма ва бахусус савдо симо чунон забонро хароб кардаанд, ки ҳатто матни тайёри худро бидуни иштибоҳ наметавонанд. Задаҳоро ноҷо истифода мекунанд ва ба мантиқи ҷумлаҳо аҳамият намендиҳанд. Ҳол он ки забони Воситаҳои ахбори омма бояд ибратомӯз бошад.

Номбурда мегӯяд, ки имрӯзҳо номгузорию лавҳаю овезаҳои иттилоотӣ беруна боиси нигарони эшон гардидааст. "Имрӯз шахсони ҳуқуқӣ ва воқеӣ вақте корхонаҳои худро номгузорию мекунанд, наме-

андешанд, ки номи мағоза ё ташкилоту муассисаи онҳо бояд маъно ва фалсафаи баланд дошта бошад. Магар ин аз рӯи суннатҳои ориёӣ ва тоҷиконаи мо аст, ки китоби муқаддаси Авасторо чун номи дастаи хунарӣ, хоҷагии деҳқонӣ ё меҳмонхона ва тарабхонаву ошхона мегузорем? Тасаввур кунед, ки дар кишварҳои дигари олам китобҳои муқаддаси Таврот, Инҷил ва Қуръони Карим оё барои меҳмонхонаву хоҷагии деҳқонӣ ном шуда метавонанд? Инҳо мисли Авасто китобҳои муқаддаси илоҳӣ ҳастанд. Пас мо набояд нисбати ин китоби муқаддас низ безъатӣ зоҳир кунем. Мутаассифона, имрӯз ҳатто дар мақомоти дахлдор чунин тарзи галати номгузорию ба қайд гирифта, сабти давлатӣ кардаанд. Фикр мекунам бояд дар кӯтоҳтарин муҳлат чунин номгузорию иваз карда шаванд".

тоб наздиктарин аст. Ё ин ки "урбача" ин вожа аллакай истилоҳ шудааст, яъне имрӯз баъзеҳо "памперс"-ро "урбача" тарҷума кардаанд. Бехтараш онро метавон "пешбичинаки кӯдак" ном бурд. Калимаи "урб" маънои "қаҷ-қаҷак"-ро дорад ва дар забони тоҷикӣ қаҷ бастанӣ рӯймолро уребча мегӯянд. Мутаассифона, имрӯз баъзеҳо калимаҳои галату дуруштро ба забон ворид карда истодаанд, ки ин як хато маҳз аст. Ва аз тариқи воситаҳои ахбори омма низ онро бе чуну чаро таълиқ карда истодаанд, ки дар татбиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" халал ворид сохта, ба ин кори воситаҳои ахбори омма, хусусан ба савдо симо, ки бе мувофиқаи Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон чунин корҳоро ба сомон мерасонанд, розӣ шуд-

тиҳоб кардаанд, ки дар он чо танҳо таомҳои мардуми араб омода карда мешавад. Лекин ин гуна номгузорию ба номҳои зебои тоҷикӣ баробар шуда наметавонанд. Чунки дар номҳои тоҷикӣ як назокат, зебӣ ва хусну малоҳати миллӣ аст. Бинобарин, агар ба марказҳои хизматрасонӣ номҳои тоҷикӣ гузошта шавад, аз номҳои аврупоиву арабӣ дида бехтар хубтар аст", - мегӯяд, Б. Камолитдинов.

Ба гуфтаи Камолитдинов, мо як калимаи маъмуле дорем бо номи "сартарошхона", ки он аз қадим ба мо мерос мондааст. "Ба наздикӣ ман дар Тошканд будам, дар чандин ҷойҳо мушоҳида кардам, ки ин калима айнан истифода шудааст. Пас дар ин чо маълум мешавад, ки барои ифодаи ҳамин ном забони ўзбекӣ оқибӣ кашадидаст калимаи дигарро ёбаду кор фармояд".

У ҳамчунин илова намуд, ки мушкили дигар ин аст, ки дар баъзе фурушгоҳҳои номҳои одамон гузошта мешавад, ки он қадар қолиб нест. "Дар баромадҳои кӯчаи мо як писар дӯкон кушоду ба тоқаш номи худашро навишт ва дар навишти он хато карда буд. Рӯзе ба ў вохӯрда, гуфтам, ки хуб кардӣ дар ҳамин чо дӯкон кушодӣ, мо ба чо дур нарафта аз дӯкони ту харид мекунем. Лекин дар навишти номат як хато кардаӣ. У пурсид, чӣ хато кардаам? Ман гуфтам калимаи Саттор бо ду ҳафи "т" навишта мешавад, ту бошӣ бо як "т" навиштаӣ. Баъд аз ду рӯз дидам, ки номи гузошташро аз тоқи дӯкониш пок кардааст. Яъне, номҳои ношоистае, ки ба дӯкон, фурушгоҳҳо ва ба тарабхонаву ҷойхонаҳо гузошта мешавад, бояд аз ҷониби мақомоти дахлдор ба қайд гирифта нашаванд. Ва масъулини ин ниҳодҳо, ки ба ҳамин корҳо сару кор доранд, бояд ба назокати забони тоҷикӣ сарфаҳм раванд. Ба ғайр аз ин бояд аҳли қома низ бетараф набуда, ба ин масъала дахлат намоянд".

Албатта, ин қадар биноҳои баяландошона, ки бо ориши шарқӣ на сохта мавриди истифода қарор мегиранд, хусни шаҳрамонро зебо мекунанд. Лекин ҳамаи ин номгузорию пероҷани шаҳр аст. Агар он ҳама шиорю лавҳаю овезаҳо ба хусни биноҳои зебои мо хусни дигар зам кунанд, нуран алунор мешавад, - гуфт устод.

Дар ҳамин ҳол **Зулфониён Раҳим Раҷабзода** мегӯяд, ки мо бояд имрӯз худро ба худшиносиву ҳудоғоҳии миллӣ наздик кунем ва арҷгузори забони хеш бошем. Яъне, мо имрӯз дар назди муқаддасоти миллимон вазиқдор ҳастем, ки ба мағозаву ошхонаҳо, тарабхонаву нуқтаҳои савдо ва марказҳои хизматрасонӣ худ танҳо номҳои ноби тоҷикиро гузорем. Масъулини Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон барои ҳамкорӣ омодаанд ба бевосита ҳар як нафар метавонанд, ки оид ба масъалаи номгузорию ва интиҳоби ном ба мо мувоҷиҳат намоянд.

Аз рӯи гуфтаҳои мутахассисони соҳаи забон хулоса кардан мумкин аст, ки дар масъалаи номгузорию ғайриточикии мағозаву ошхонаҳо, тарабхонаву нуқтаҳои савдо ва марказҳои хизматрасонӣ пойтахт натаҳҳо соҳибони он, балки масъулини мақомотҳои иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ноҳияҳо низ бемасъулиятӣ зоҳир намуда, аз пайи ислоҳи он нестанд.

Ибодуллоҳи ТОҲИР

Бале, чунин мисолҳо дар шаҳру ноҳияҳои пойтахт хеле зиёд ба чашм мерасанд, ки касро мушаваш мекунанд. Дар мақомоти болоӣ, бахусус дар Кумитаи андозаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон бояд ба ин масъала диққати ҷиддӣ дода шаванд. Зеро муқаррароти қонунгузорию, ки дар мисоли модаи 18-и Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи забони давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" тақозо мекунанд, чунин аст, ки "Ҳамаи лавҳаю овезаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон бо забони давлатӣ навишта мешаванд". На бо ҳар забоне, ки соҳибкорон пешниҳод мекунанду мақомоти дахлдор ба қайд мегиранд. Барои мисол, "Кабоб-Нусе", ки ин аллакай тамғаи молӣ шудааст. Калимаи Нусе англисӣ буда, маънои хонаро дорад, пас чаро "Кабобхона" нагуем? Чаро аз калимаҳои зебои тоҷикӣ ҳазар мекунем? Ё ин ки "бистро"- ин як калимаест, ки мафҳуми дурусти худро надорад. Дар Фаронса як дӯкони хурдакаи сариҳоро "бистро" мегӯянд. Лекин дар қарҳахонаву тарабхонаҳои мо, ки барои 100-200 нафар ҷойи нишаст аст, ба он "бистро" ном гузоштаанд, ки тамоман аз мантиқ дур аст. Ба ҳамин монанд мағозаи "Baby shore"-ро чаро "Олами кӯдакон" нагуем? Ё ин ки "Сатурн"-ин калима маънои "Зухал"-ро дорад, оё бехтар нест, ки чунин номгузорию кунем? Ё ин ки меҳмонхонаи "Меркурий", ки маъноаш "Уторид" аст. Калимаи Уторид ба мо бегона нест, номи сайёраи аз ҳама хурди ба Оф-

дан мумкин нест. Албатта, баъзе шуъбаҳои идораҳои воситаҳои ахбори омма бо мо ҳамкорӣ зич доранд, вале ваъзи забон дар идораи рекламаи онҳо хароб аст.

Ҳамчунин дар номгузорию нуқтаҳои савдо ва қошонаҳо як мушкили дигар пайдо шудааст, ки соҳибкорон қоидаҳои имлоро риоя накарда, номи мағозаву қошонаҳои худро бо ҳуруфи лотинӣ менависанд. Барои мисол, дар хиёбони Рӯдакӣ мағозае ҳаст бо номи "Manija" ва ё монанд ба ин, ки чунин тарзи номгузорию хилофи қонунгузорию аст.

Профессор **Баҳриддин Камолитдинов** дар масъалаи номгузорию лавҳаю овезаҳои иттилоотӣ беруна чунин иброни андеша намуд, ки оид ба ин масъала якҷанд ҷиҳатро ба назар гирифтанд лозим аст. Баъзе ширкатҳои байналмилалӣ ҳастанд, ки номи онҳоро тағйир додан мумкин нест. Масалан, "McDonald's" дар тамоми кишварҳо бо чунин ном навишта мешавад. Ба монанди ин баъзе ширкатҳои дигар низ ҳастанд, ки дар Тоҷикистон амал мекунанд.

Аммо дар бобати номҳои арабӣ гузоштани тарабхонаҳо ба монанди "Аморат" ё ин ки "Арабика" ҳаминаро бояд қайд кард, ки баробари номи арабӣ гузоштани тарабхона ё ошхона шояд анвои ғизо, расму оин, шину хез ва хизматрасонии ҳамон мардум дар назар дошта шудааст. "Ман як тарабхонаро мекунам, ки "Ал-шамъ" ном гузошта шудааст. Барои он ин калимаи арабиро ин-

ҶАВОНОН ПУШТИБОНИ СИЁСАТИ ДАВЛАТ

Пешниҳоди таъсиси созмони наве бо номи Анҷумани ҷавонони тоҷик (АҶТ) пуштибонӣ пайдо карда ва он корихудро ба наздикӣ шуруъ хоҳад кард. Мақсади асосии АҶТ ин баёни масъалаҳои манфиатҳои ҷавонони тоҷик, кӯмак ва эҳё намудани рушди фарҳанг, иқтисоду сиёсати миллий аст. Аз ҷониби АҶТ аллакай пешниҳод гардидааст, ки ҷалб кардани ҷавонони тоҷик 35 сола, ки донишва тачрибаи ватанӣ ва хоричӣ дошта бошанд, ба вазифаҳои муҳими идоракунӣ дар ҳар як вазорату кумитаҳо, ҳокимияти шаҳру вилоятҳо амри зарурист ва ё ба роҳ монда шавад?

Имрӯз то 30% зиёд намудани шумораи кормандони ҷавон дар ҳама соҳаҳои давлатдорӣ, аз ҷумла Дастгоҳи Раиси ҷумҳур, таъсис додани бунёди (фонд)-и миллий махсус барои тайёр намудани кадрҳои нави ҷавон дар кишварҳои пешрафтаи ҷаҳон дар соҳаҳои муҳимтарин барои кишвар, гузаронидани озмуни кушод ва шаффоф барои ҷудо кардани кӯмаку бурси (стипендия) давлатӣ барои ҳадди аққал 500 нафар довталаби беҳтарин ва сафарбар намудани онҳо ба омӯзишҳои касбии аз 1 то 10 моҳа, зиёд кардани маблағгузорию марказҳои ҷавонон дар ҳама шаҳру ноҳияҳо ва тартиб додани барномаҳои нави омӯзишӣ, варзишӣ ва фарҳангӣ барои ҷавонони кишвар, таъсис додани дастгирии 10 созмони калонтарини ҷавонон дар саросари ҷумҳурӣ ва амсоли ин тадбирҳо бозгӯ аз сиёсати хирадмандонаи Ҳукумати кишвар дар самти дастгирии қишри ҷавони ҷомеа мебошад.

Мутаассифона, баъзе ҷавонони ноогоҳ аз моҳияти донишҳои диниву дунявӣ беҳабар ба қадри Истиқлолияти давлатӣ, Ваҳдати миллий, тинҷиву озоштиро ба сулҳу субот намерасанд ва даст ба тақлиди кӯркӯронаи фарҳанги бегона зада, аз баҳри падару модар ва зану фарзандони худ гузашта, ҷони худро қурбон мекунад. Беҳабар аз он, ки дар Тоҷикистони азиз нисбати мактабҳои таъ-

силоти умумӣ шумораи масоҷид зиёдтар буда, тамоми шароити имкониятҳои барои гирифтани таълимоти динӣ-дунявӣ фароҳам оварда шудааст, то насли наврас дар нигоҳ, ҳифз ва муаррифӣ кардани ин марзу бум дар ин гирдобу муборизаҳои сиёсӣ донишҳои зарури дошта бошанд.

Ин андеша моро водор мекунад, ки боз ҳам ҳамкориву ҳамроҳгосии фаъолиятҳои ниҳодҳои давлатӣ ва ғайридавлатиро ба хотири беҳбудии вазъи ҷавонони имрӯз, ки фардои миллату давлатанд, тараққӣ бидиҳем ва таълиму тарбияи ҷавононро дар рӯҳияи меҳанпарварӣ, ҳифзи арзишҳои муштаракӣ демократии хусусияти миллий дошта ва илму фарҳангсолорӣ диққати аввалиндараҷа бидиҳем, то ба наслҳои баъдӣ сабақи ибрат гарданд. Ҷавонони имрӯза ҳамчун давомдиҳандагони ҳадафҳои олиӣ ҳукумат ва Сарвари давлат бо азму-

иродаи қавӣ ба хотири пешрафти ояндаи Ватани маҳбубамон саъю талош карда, кӯшиш менамоянд, ки дар пешрафии соҳаҳои ҳаёти кишварамон ба дастовардҳои назаррас ноил гарданд.

Воқеан, дар ҳамаи давру замон ҷавонон қувваи бузурги давлат ба ҳисоб мераванд ва дар якҷоягӣ метавонанд дар ҷамъият пешрафти азимро ба вуҷуд оваранд ба шарте дорои ҷаҳонбинии фалсафӣ ва донишҳои замонавӣ бошанд, на гирифтори хуруфоту таассуб. Дастрасӣ доштан ба дониши сифатнок ва пайдо кардани кори мувофиқ, ба касбу зиндагии шоиста асоси муваффақияти ҳар як аъзои ҷомеа ва рушди миллату давлат мебардад.

**М.ҚАЛАНДАРОВ,
И.БАХРИГУЛӢ**
омӯзгорони ДАТ
ба номи Ш. Шохтемур

Номаҳоро варақ зада...

"МИНБАРИ ХАЛҚ"

НАШРИЯИ МАРДУМИСТ

БА ҳафтаномаи "Минбари халқ" аз номи хонандагон ҳамаҷуз номаҳои зиёде мерасанд. Хабарнигорони нашрия ҳангоми баррасии мавзӯҳо то андозае мекушанд, ки мушкилоти мардумро инъикос кунанд. Чунончи, аз шаҳри Норақ номае ба дасти мо расид, ки дар он аз ҷумла гуфта мешавад: "Мо як гурӯҳ занон аз шаҳри Норақ мақола навишта, фирис-тодем, лекин рӯйи чопро надид. Боз чандин бори дигар навишта, номи мансабдоронро зикр накардем, то ки ба Шумо гап нарасад, вале мутаассифона, боз ҳам чоп нашуд. Шумо нахостед, ки хешу табори "N" аз 15 хона як хонаашро бой диҳанд. Аз он ҳайронем, ки ҳамон қадар азобҳои, ки занҳои мо касидаанд, ба шумоён ягон таъсир нарасонд..."

Ба таваҷҷуҳи ин бону мерасонем, ки мо дар шумораи №6 (985)

"Минбари халқ", аз 4 феввали соли 2015 номаи сокини шаҳри Норақ Гулбаҳор Иброҳимоваро зери унвони "Азоби маро ҷинойткор нақшидааст..." ба нашр расонидаем. Дар нома азобҳои ин зан, ки муддати 6 сол барои баргардонидани манзилаш касидааст, инъикос ёфтаанд ва фаъолияти ғайриқонунии чанде аз мансабдорон ошкор шудаанд. Мутаассифона, Шумо "Минбари халқ"-ро намехонед. Агар мехонед, шояд ба унвони идораи нашрия бо ин мазмун мактуб наменавиштед. Нашрияи мо дар ҳақиқат минбари халқ аст ва дар саҳифаҳои он мушкилоти мардум пайваста инъикос меёбанд. Агар хоҳед, ки бо мушкилоти мардум ва масъалаҳои доғу мубрами рӯз оғаҳӣ пайдо кунед, пас ба ҳафтаномаи "Минбари халқ" обуна шавед.

"МХ"

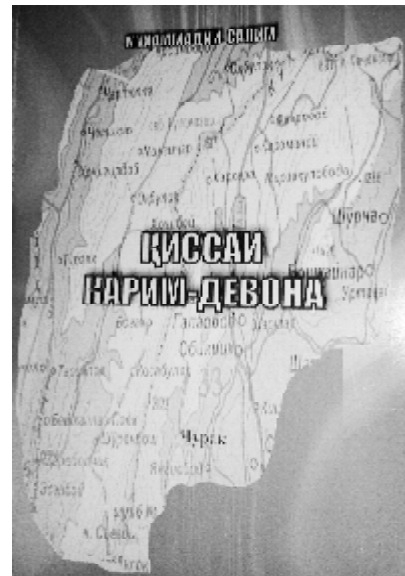
Китобиёт

"ҚИССАИ КАРИМ - ДЕВОНА"

КИТОБЕ зери унвони "Қиссаи Карим - Девоно" ба дасти чоп расидааст. Муаллифи китоб корманди Дастгоҳи Ҳукумати ноҳияи Рӯдакӣ Муҳаммади Салим мебошад.

Китоб таҳқиқӣ буда, воқеияти ҳаёт ва зиндагии шоир Карим - Девоноро фаро гирифтааст. Дар китоб роҷеъ ба даврони зиндагии шоир ва ҳамзамонии ӯ маълумоти хеле ҷолиб гирдоварӣ шудааст, ки моро ба сайри таърихӣ ҳаёти мардумамон ба садсолаи гузашта мебарад. Аз мутоилаи китоб хулоса намудан мумкин аст, ки равшанфикрони замон дар ҳама марҳилаҳои таърих ва зиндагӣ бо мутаассибону ифротгароён ва хурофотпарастони динӣ дар мубориза буда, дар муқобили андешаи носолиму ҷоҳилонаи онҳо назари тозаву пешқадами худро доштаанд. Дар китоб тамоми шеърҳои манзумаҳои то кунун боқимондаи шоир гирд оварда шудааст.

Ба китоб Нависандаи халқии Тоҷикистон Кароматулло Мирзоев сарсухан навиштааст.

Китоби мазкур бо ташаббус ва ибтиқори раиси ноҳияи Рӯдакӣ Маҳмадраҳим Юсуфӣ нашр шудааст.

"МХ"

Ба таваҷҷуҳи Раиси Суди Олӣ ва Прокурори Генералии Ҷумҳурии Тоҷикистон

"ҲОҶӢ" маро фиреб дод

МАН, модари 4 фарзанд ҳастам, ки бо меҳнати ҳалоли худ онҳоро ба воя расонида, соҳиби маълумоти олӣ кардам. Имрӯз қалам ба даст гирифтаам, ки мушкилоти ба сарам омадаро рӯйи коғаз биёрам, то ин ки баъди наشري он мақомоти ҳифзи ҳуқуқи кишвар ба тантанаи адолат мусоидат намоянд. Бояд гуфт, ки таърихи 27 март соли 2014 дар ҳафтаномаи "Ҷавонони Тоҷикистон" асли қазияи ба сарам омадаро рӯйи нашр оварда будам, вале, мутаассифона касе ба додам нарасиду то ҳанӯз бо фарзандонам дар ба дару саргардонам.

23 декабри соли 2011 тариқи ҳафтаномаи "Рекламная газета" хонаи сеҳуҷрагиро дар суроғаи шаҳри Душанбе, н. Исмоили Сомонӣ, кӯчаи Дӯстии Халқҳо бинои №45, хонаи №4 барои харидан интихоб кардам. Пеш аз харидорӣ хонаро дида, бо ҳуҷҷатҳои шинос шудам ва он бароям писанд омад. Ҳангоми хонаро дар идораи нотариалии ноҳияи Исмоили Сомонӣ ҳуҷҷатгузорию намудан дидам, ки соҳибхона Муродов Бобо-

равшан дар банди 11 бақайдгирӣ номи Муродов Бахтиёрро навиштааст. Пурсидам, ки ӯ кист. Посух дод, ки писараш аз ҳамсари собиқаш будааст. Ман ва корманди идораи нотариалии Шарипова Рухсона аз ӯ хоҳиш кардем, ки писарашро ба идора биёрад, то ки розигиашро барои фуруши хона диҳад, аммо Муродов Б. изҳор дошт, ки айни ҳол писараш дар Русия аст ва баъд аз бозгашт ба Ватан аз қайд хоҳад баромад. Нигоҳ накарда ба ин, идораи нотариалии шартномаи хариду фурушро байни ман ва Муродов Б. ба расмият даровард ва ӯ хонаро холӣ карда, калидашро ба ман дод. Аммо ҳамин, ки ба манзили нав даромадем, дарҳол ҳамсари пешинаи Муродов Б. бо писараш Муродов Бахтиёр ворида хона шуданд ва бо қатъият иброз доштанд, ки мутобиқи ҳалномаи суд Муродов Бахтиёр дар хонаи падараш маскунӣ қонунӣ будааст.

Яъне Муродов Боборавшан (бо лақаби "Ҳоҷӣ") барои ба бовари ман даромадану фиреб додан дар идораи нотариалии дурӯғ гуфтааст, ки писараш дар Русия будааст. Ман аз Муродов Б. маблағи барои харидорӣ хона додаам-65 ҳазор доллари амрикоиро бозпас талаб кардам, аммо ӯ бо ҳар баҳона аз додани он саркашӣ менамуд. Аз ҳамсари ҳозирааш - Тиллоева Дилбар фаҳмидам, ки Муродов Боборавшан бо домодаш-Исоев Сӯҳроб тибқи маслиҳати пешакӣ пулҳои маро барои тичорат сарф намудаанд ва ин амали инҳо бори нахуст набуда, ба ҳамин васила хонаи номбурда ба се нафари дигар фурухта, тариқи тухмату шиносбозӣ ба воситаи суд бозпас гирифтаанд. Зиеда аз ин, ин нафарон ба ман таҳдид намуда, барои Муродов Бахтиёр боз 40 ҳазор доллари ИМА ва ҳатто дар суди н.Фирдавсӣ нисбат ба духтарам пешниҳодҳои шахвонӣ кар-

данд. Давоми мурофиаи судӣ маълум гашт, ки Муродов Б. ва домодаш Исоев Сӯҳроб бо ҷурми фиребгариву қаллобӣ 8 сол доғи судӣ доштаанд.

Суд шартномаи хариду фуруши хонаро бекор карда, бе бозгашти маблағ баъди се соли зиндагӣ ману фарзандонамро аз хона баровард. Ман ба суди н.Сино муроҷиат намудам ва суд ҳамаи далелу пешниҳодҳои омӯхта аз рӯйи қонун ҳалнома ба фоидаи ман ҳал кард, ки онро суди шаҳрӣ ва Суди Олӣ низ дастгирӣ намуданд. Ман барои бозпас гирифтани маблағи барои хариди хона масрафгардидам тариқи судичроҷиҳо ба Муродов Б. муроҷиат намудам, аммо ӯ ин талаби қонунии маро рад кард. Номбурда ҳама дороияшро ба номи хешовандонаш номнавис кардааст, ҳатто бӯстонсарои дар маҳаллаи Луҷоб будаашро, ки ба ивази 25 ҳазор доллари масрафкардааш ба ман пешниҳод карда буд,

вале ман розӣ нашуда будам. Судичроҷиҳо ба ман посух доданд, ки мутобиқи моддаи 432 ман маблағро гирифта наметавонам. Ба суди ноҳияи Фирдавсӣ така бо ҳолатҳои навошкоршуда арз кардам, вале бефоида. Ба раиси Шӯрои адлия аз рӯи судия муроҷиат намудам, аммо Раис ин арзи маро нодида гирифт. Ба Прокуратураи Генералӣ низ ариза навиштам, вале барои чора дидан он ба...нозири минтақавии маҳаллаи Зарафшон фиристода шудааст, ҳол он ки тафтиши он кори мақомоти прокуратура мебошад. Тамоми далелҳои шайъии қонунвайронкунии Муродов Б. ва ҳаммаслақонаш ва ҳуҷҷатҳои қонунии манзилу забонхатҳои ӯ ва домодаш Исоев Сӯҳроб дар дасти ман ҳастанд, аммо ман маблағи барои хариди хона пардохткардаамро (65 ҳазор доллари ИМА) бозпас гирифта наметавонам. Хоҳишмандам, ба доди ман расед ва барои ҳалли қазияи ман мусоидат намоед, чун иҷоранишинӣ бароям вазнин шудааст.

Кенҷабӣ САФАРОВА,
сокини ш. Душанбе

Зинда кардани хотираи шахсони бузург, ки дар пешравӣ ва рушди як чомеа, як қавм ва ё як миллат сахм гузоштаанд, хеле муҳим аст. Зеро зиндагӣ ва фаъолияти чунин ашхос барои наслҳои ҳозира ва оянда ибратомӯз буда, метавонад дар таҳаввулотӣ афкор ва омили онҳо сахмгузор бошад. Чунки чомеа ҳамеша ниёз дорад, ки ба гузашта нигоҳ карда, зиндагии имрӯза ва ё ояндашро бисозад, то аз пешин беҳтару хубтар бошад. Аз ин рӯ, рӯзгори чунин бузургмардон, новобаста аз насаб ва ё мансубияти милливу динӣ, ҳамеша мавриди ёдоварӣ ва қору амалашон пайваста барои дигарон дарси ибрат бошад.

ДЯКОВ КИ БУД?

БЕМОРОНАИ Қарияи Боло, ки беморхонаи ҷумҳуриявӣ аст, пештар бо номи Дяков машҳур буд. Ростӣ, бо қадом сабаб номи Дяковро гирифтани беморхонаи мазкур барои аксарият саволест бе ҷавоб ва барои банди низ... «Дяков кӣ буд ва чаро чунин як беморхонаи бузурги ҷумҳуриявиро ба номи ӯ гузоштаанд?»- чунин савол маро водор сохт, то дар ин хусус каме ҳам бошад, маълумот пайдо кунам. Зеро чунин муассисаҳои калони давлатиро ҳеч гоҳ ба номи як нафар шахси оддӣ нахоҳанд гузошт.

Ҳамин буд, ки ин мавзӯро пайгирӣ карда, аз чанд кас дар бораи ин чехраи шинохта, ки мувофиқи маълумоти дастрасшуда солҳои 1925-28 Комиссари Халқии ниғаждорӣ тандурусти Республикаи Советии Сотсиалистии Тоҷикистон будааст, пурсон шудам. Мутаассифона, нафароне, ки маҳз қору фаъолиятташон дар соҳаи тиб ҳасту вазифаҳои ғуноғуноро дар беморхонаи Қарияи Боло бар дӯш доранд, аз кӣ будани Дяков иттилоъ надоштанд. Танҳо сардухтури дараҷаи олий Сафарбек Тураевич дар ин бора ба мо маълумотеро арз карда буд. (Ба он кас сипосгузори хешро баён мекунем). Баъдан бо ин суол ба масъулини Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии ҷумҳури низ муроҷиат кардам, онҳо низ ин масъаларо бар дӯши қорамандони беморхонаи Қарияи Боло вогузор карданд. Инчунин барои муайян кардани шахсияти Дяков аз Бойгонии ҷумҳуриявӣ низ дархости мусоидат намудам, аммо дар он ҷо ҳам чизеро дар ин бора ба даст оварда натавонистам. Ҳол он ки беморхонаи Қарияи Боло беморхонаи калон буда, дар байни мар-

дум машҳуртар аз дигар беморхонаҳои шаҳр аст. Гарчанде, ки ин мавзӯ ба таърих тамоли бештаре дошта бошад ҳам, аммо Дяков дар Тоҷикистон чун духтур хизмати бузургро анҷом додааст ва барои пешрафти тибу табобатхонаҳои онвақтаи Тоҷикистон сахми арзандае до-рад.

Бинобар маълумоте, ки каму беш ба даст оварда шуд, ин аст, ки Александр Михайлович Дяков 17 феввали соли 1896 дар Луганово-вилоти собиқ Калинин дар оилаи духтур ба дунё омадааст. Соли 1921 факултети тиббии Донишгоҳи давлатии Москва бо ихтисоси "духтури касалиҳои дарунӣ" хатм кардааст. Ба ғайр аз маълумоти тиббӣ доштани Дяков муаррих ҳам буд ва дар илми таърих то ба унвони профессор расидааст.

Солҳои 1921-23 Дяков ҳамчун сардухтури қўшунҳои сарҳадӣ дар ВМКБ қору ва фаъолият доштааст. (Мутаассифона аз Раёсати ниғаждорӣ тандурустии ВМКБ низ пурсон шудем, вале онҳо низ муҳри хомӯшӣ бар лаб заданд, гарчанде, ки Дяков барои гузаштан ба тибби муосир дар Бадахшон хизмати нотақроре карда буд) Баъдан аз 1-уми декабри соли 1925 Дяков Комиссари Халқии ниғаждорӣ тандурустии Тоҷикистон таъин гардид. Аз 9 феввали ҳамон сол Комиссияи Халқии ниғаждорӣ тандурустии Тоҷикистон ба қори худ дар шаҳри Душанбе шуруъ кард. Ду соли аввал Дяков таъсис додани марказҳои табобатӣ, даъват намудани сардухтурҳо ва духтурҳои бомаҳорат ба ин марказҳо вазифаи аввалиндараҷаи хеш донист. Дар асоси маркази ягонаи беморхонаи он вақт Бухорои Шарқӣ ш. Душанбе аз тарафи А.И.Петрухин мураттаб гардида аз 10 кати хоб иборат буд, аввалин беморхо-

наи доимӣ бо 20 кати хоб барои беморон қушода шуда, дар давоми соли 1925 марказҳои духтурӣ ва дар баробари онҳо беморхонаҳо низ қушода мешуданд. Апрели соли 1925 дар Чилликул маркази пештараи вилояти Қургонтеппа беморхона бо 6 кати хоб сохта шуд ва дар охири соли 1925 беморхона бо 10 кати хоб дар шаҳрҳои Қўлоб, Панҷакент, Ҷиротеппа ва соли 1926 дар ноҳияи Рашт (Ғарм), Ҳисор қушода ва ба истифода дода шуданд. Ҳамин тавр, феввали соли 1927 охири соли 1928 дар тамоми марказҳои вилоятҳои беморхонаҳо иборат аз 10-15 кати хоб сохта шуда, табобати беморон ва ниёзмандон бо усули тибби муосир бо суръат пеш рафт. Бояд гуфт, ки ҳамаи ин марказҳои тиббӣ ва беморхонаҳо маҳз бо кӯшиш ва супориши Комиссари Халқии ниғаждорӣ тандурустии Тоҷикистони советӣ Дяков ба роҳ монда шуда буд. Дяков аввалин шахсе буд, ки дар кӯхистони Помир (ҳозира ВМКБ) табобатро бо роҳу усули илми тиббӣ ба роҳ монд ва дар ёрии тиббӣ расондан ба халқи ин минтақаи кӯхистон сахми арзандаеро гузоштааст. Дяков ба хотири он, ки ҳар чӣ бештар ба халқ наздик шаванд аз ҳолу аҳволашон бохабар бошад, ба ҷуз забони русӣ, ки забони ҳукмрони он давра буд, забони тоҷикӣ ва забони тоҷикӣ помирӣ, махсусан забони шугнониро медонистааст.

Хуллас, А.М.Дяков дар поя гузоштани беморхонаҳо ва умуман табобат ва таъмини саломати халқи тоҷик сахми назаррасе дорад ва набояд ба ин зудӣ аз хотирҳо зудуда шаванд зеро Дяков буд, ки кӯшиши ба Тоҷикистони шуравӣ овардани тибби муосирро кард.

Гулҳайи МАДИМАР

Рӯёруи дардҳои чомеа

Мегирияму месӯзаму мегӯям

Аз Маскав синҳорам ба воситаи телефон иттилоъ дод, ки фарзандам Муҳаммадфаёз ду шабонарӯз аст, ки ба хона барнагаштааст. Дар шарҳи он афзуд, ки пеш аз ин бо ду марди барояш шубҳанок аз хона баромада буд. Номи он ду нафарро чун бар забон овард, аз дилам гузашт, ки ӯро қуштаанду зинда нест. Дар бораи ин афроди ҷиноятпеша маълумот доштам ва медонистам, ки бар асари амалҳои зиштани дар маҳбас чандин соли умрашонро сипарӣ кардаанд.

МЕБОИСТ, ки зуд ба Маскав парвоз мекардам, аммо шиносномаи хориҷӣ надоштам. Ба худ мегуфтам, ки пир шудам, ба синни 71 расидаам, дигар замони сафару сайру саргардонӣ нест. Чӣ медонистам, ки дар ин даврон бар мусибат гирифтормешавам ва доғи фарзанди ҷилсолаамро мебинам.

Шиносномаи хориҷӣ гирифтаам. Барои дастрасии маълумот ва қушодани гиреҳи ҷиноят ба Вазорати қорҳои дохилии кишвар муроҷиат кардам. Ёрӣ расонданд. Эътимодам бар ин ниҳоди қудратӣ бештар аз пештар афзуд. Дар Маскав ҳам масъулони тамоми имкониятҳоро истифода карданд, ба ёрии мо расиданд.

Синҳорам изҳор дошт, ки "он беғоҳу ду нафар мард меҳмони хона шуданд. То соати ёздаҳуни шаб нишастанд. Меҳмондорӣшон қардем. Пас аз он бархостанд. Ба шавҳарам гуфтам, ки то даромадгоҳи бино гуселашон қунаду баргардад, чун аз чехраҳои бармеояд, ки шубҳаноканд. Ӯ бо соддагӣ ва дили софе, ки дошт, изҳор намуд: "Аз мардуми Қўлобанд, аз рӯи муҳаббат ба хонаи мо таширф овардаанд. Дар "такси" саворашон мекунаму зуд бармегардам". Пас аз як соат бо телефон аз фарзандон пурсид ва чун посух гирифт, ки хобанд, гуфт: "Қўдақҳоро нағз нигоҳубин бикун, таваққалатон бар Худо".

Бояд ёдовар шавам, ки фарзандам Муҳаммадфаёз 9 сол боз дар Маскав мезист. Ҳамроҳи зану фарзандаш ба сифати ошпаз дар тарабхонаи "Корея" фаъолият дошт.

Ба ҷустуҷӯи ӯву афроди ҷиноятпеша баромадем. Аз ҳама имкону воситаҳои истифода қардем. Аз Маскав онҳоро пайдо нанамудем. Ҷустуҷӯ берун аз шаҳр идома ёфт. Ворида беш аз сад "морг"-и Русия гардидам, даст ба беш аз сесад мурдаи ба фарзандам андак монанд бурдаму онҳоро аз ҳар тараф дидаму таҳқиқ кардам. Баъди чил рӯзу шаби ҷустуҷӯ ҳасади бечонашро ёфтаам. Либосҳову пойафзолро ин афроди ҷиноятпеша гирифта буданд. Мутахассисон таҳқиқ намуданд, ки бо арматури ғафсу бузург аз пушти сараш задаанд ва ҳамон лаҳза мурдааст. Барои ошкор нашудани ҳақиқати ҷиноят хостаанд, ки бо сӯзандору ба ҷисмаш маводи муҳаддири саҳттаъсир бигузаронанд. Дар наздаҳ ҷойи баданаш сӯзандору задаанд, вале ҷисми бечонаш онро қабул накардааст.

Дар ин амалиёт панҷ нафар иштирок доштаанд, ки ҳама аз минтақаи Қўлобанд ва аксарашон доғи судӣ доранд. Се нафари онҳоро пайдо қардем, ду нафари дигар дар ҷустуҷӯ қарор доранд. Парда аз асори ҷиноят бардошта шудааст. Онҳо изҳор доштанд, ки ронандаи "такси" низ аз ҳамраҳонашон дар ин амалиёт будааст. Муҳаммадфаёз он ду нафари меҳмонро то ба назди "такси", ки 50 қадам аз хонаи иҷорааш қарор дошт, овардааст. Ба ҳар қадоми онҳо чорҳазор рублӣ додааст, ки роҳқиро бикунанд. Ин афрод аз "ҳамшаҳр"-ашон хоҳиш менамоянд, ки бо ин нақлиёт дар шаҳр андаке гардиш бикунанд. Ӯро 40 км дуртар аз Маскав, ба назди як сохтмони нотамом меоранд. Амалиёт пешаки тарҳрезӣ шуда будааст. Ду нафари дигар дар ин нуқта онҳоро интизорӣ мекашидаанд. Панҷохуҷор ҳазор рублашро низ гирифтаанд ва аз он ҷо ба 80 км дуртар фирор намуздаанд.

Ҳангоми пуришу таҳқиқ он ду нафар, ки маро мешинохтанд ва медонистанд, ман падаронашонро низ хуб мешиносам ва некиям ба онҳо бисёр расидааст, узр хостанд. Гуфтанд, ки пушаймон шудаам, вале дигар узри онҳо ба чӣ дарди ман меҳурд? Фарзанди маро он ҳаргиз зинда намекунад ва доғи диламро низ тоза намесозад.

Албатта, бовар дорам, ки он ду нафари дигарро низ, ки дар ҷустуҷӯ қарор доранд, рӯзе дастгир мекунанд ва дар назди қонун ҳама ҷавоби сазовор медиҳанд. Аммо дарди ман, андуҳи ман, нигарони ман бештар аз он аст, ки тоҷик аз дасти тоҷик ва он ҳам аз як маҳал ва шинос қушта шудааст. Ҳама дар мулки дигар ғарибанд. Ба муҳорираи меҳнатӣ рафтаанд, то қор бикунанду зинда бимонанду рӯзгори аҳли хонадонашонро пеш бубаранд.

Дар ин беш аз чил рӯз, ки ба ҷустуҷӯи ҳасади бечони фарзанди ҷилсолаам будам, ба рӯзгору қори сангини ҳаммилатонам ошно шудам. Ба ростӣ, барояшон борҳо талху бо алам гиристам. Дуқуқояшон бисёр поймол мешаванд. Ҳатто дидам, онҳоро ҳам, ки дар навбати ба даст овардани шиноснома будаанд, аз саф бурдаву истинтоқ қардаву пулашонро рӯндаанд. Ба додашон бархе аз масъулони агар расида наметавонанд, бархе дигар умуман расидан намеҳоянд. Тоҷик барои шиноснома ва барои зисту фаъолият маблағи зиёде пардохт мекунад.

Мақсад аз зикри ин ҳақиқати талх он аст, ки волидон пайвандон ва дигар нафароне, ки муҳорираи меҳнатӣ шудан меҳоянду забону таърихи ин кишварро намедонанду касби муайян надоранд, напандоранд дар роҳҳои Русия пули бисёр рехтанд. Чигарҳо хун мешаванд, то пуле ба даст меоранд. Ҷойҳои зисти аксари ин муҳорира ба одитарин талабот андак ҳам ҷавобгӯ нест. Аз ин рӯ, набояд ба ин гурӯҳ муроҷиат бинамоем, ки ҳарчи зудтар барои мо аз он кишвар пул бифиристанд, то ба ин васила беҳтар аз пештар зиндагӣ бикунем. Агар дар ҳолати бисёр ногувор ҳам монда бошем, ҳадди аққал то ба шаш моҳ набояд ба онҳо барои пул муроҷиат бикунем.

Ман пас аз ин ҳама бештару беҳтар дарёфтамӯ эҳсос кардам, ки чаро Сарвари давлат Эмомалӣ Раҳмон пайваста бо дилсӯзӣ дастур медиҳанду таъкид месозанд, ки дар кишвар бо истифода аз ҳама имкониятҳо, масъулону соҳибқорон ҷойҳои нави қорӣ таъсис бидиҳанд. Воқеан, ҳар нафаре, ки имкон дорад, бояд барои иҷрои ин дастур ҳар чи зудтар онро истифода бибарад. Дар ин амали хайр наҷоти миллат низ ҳаст.

Сафархон ДАВЛАТОВ

КОРХОНАИ ВОҲИДИ ДАВЛАТИИ ШИРКАТИ СУҒУРТАВИИ

«ТОҶИКСАРМОЯГУЗОР»

ДАР НАЗДИ ВАЗОРАТИ МОЛИЯИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Аз қисмҳои тавозун дар санаи (бо ҳазор сомонӣ)
1-01-2014. 1-01-2015

ДОРОИҶО

1. Воситаҳои асосӣ ва активҳои ғайримоддӣ	368,9	3330,7
2. Саҳмгузориҳои молиявии дарозмуддат ва қоғазҳои қимматнок	677,9	677,9
3. Арзиши моддӣ ва хароҷот	92,0	159,7
4. Ҳисоббаробаркунӣ бо дебиторҳо	2058,1	2057,8
Маблағҳои нақдӣ ва ғайринақдӣ, ҳисоботи дар бонкбуда	24301,1	28714,5
Ҷамъи дороиҳо:	27498,0	34940,6

УҲДАДОРИҶО

1. Фонди оинномавӣ	14836,6	19965,1
2. Фонди махсуси таъминот	-	-
3. Фонди соли ҷорӣ	-	-
4. Захираҳои суғуртавӣ	12074,7	13723,0
5. Ҳисоббаробаркунӣ бо кредитҳо ва дигар уҳдадориҳо	586,7	1252,5
Ҷамъи дороиҳо:	27498,0	34940,6

ҲИСОБОТ ОИД БА НАТИҶАИ МОЛИЯВӢ

1. Воридотҳои суғуртавӣ	5258,1
2. Даромад аз саҳмгузорӣ, захираҳои суғуртавӣ	-
3. Даромадҳои дигар аз рӯи бақияҳои бонкӣ	2964,8
Ҷамъ:	8222,9

ХАРОҶОТ:

1. Хароҷот ва ҷуброни маблағҳои суғуртавӣ	456,1
2. Хароҷот барои пешбарии кор	3899,9
3. Маблағи ҷудокунӣ барои захираҳои суғуртавӣ	1542,0
4. Ҳиссагузориҳои суғуртавӣ ва азнавсуғуртакунӣ	1926,8
Ҷамъи дороиҳо:	7824,8

Ҷамъи дороиҳо: 398,1

Табиат мекунад моро табобат

Кокули ҷуворимакка, ин зироат ба монанди донани он аз сафеда, карбогидратҳо, чарбӣ, фосфор, калий ва витаминҳои гурӯҳи В, А, Е, Р, К ганӣ буда, хӯрдани он барои кори системаи дилу рағҳо аҳамияти фаровон дорад. Он инчунин кислотаҳои аскорбин, пантотен, рӯғанҳои зарурӣ, гликозидҳо, сапонинҳо, танинҳо ва дигар элементҳои муфидро дорад.

КОКУЛИ ҶУВОРИМАККА

Маводҳои дармонии таҳияшуда бо истифода аз абрешим (кокул)-и ҷуворӣ ба раванди ҳазмшавии гизо таъсири мусбат дошта, меъда ва баданро сабук ва нарм мекунад.

Он сатҳи қанди хунро паст карда, барои кори беҳтари ҷигар ва ғадудҳои зерини меъда низ фоида дорад.

Чойи таҳияшуда аз кокули ҷуворимакка барои паст кардани иштиҳо (ҳирси хӯрдан) кӯмак карда, ба онҳое, ки майли лоғаршавию кам кардани вазни худро доранд, воситаи хуб аст.

Системаи асабро ором месозад, ҳолатҳои асабониятро коҳиш дода, табияти инсонро ором мекунад. Ҳамчун воситаи хуби рондани пешоб ва тоза кардани гурда низ шинохта шудааст. Онҳое, ки чойи тайёршуда аз кокули ҷувориро меҳӯранд, хобашон ҳам ба роҳат мешавад.

Талха (сафро) -ро бақувват мекунад.

Аз кокули ҷуворимакка бештар ба тарзи чой дам кардан истифода мекунанд ва ё бо ҳамроҳ кардани гиёҳҳои дигари табобатӣ истифода мебаранд. Албатта, роҳҳои дигари тайёр кардани он барои табобати бемориҳо низ дар манбаҳои илмӣ ва адабиёти тиббӣ омадааст, вале аз ҷама роҳи содда ва осони он ба монанди барги чой реза карда, баъд аз он

чой дам кардан аст. Онҳое, ки майлу иштиёқи истифода аз ин маводи табобатиро мекунанд, беҳтар аст, ки дар марҳалаи аввал фақат дар муддати як ҳафта аз чойи кокули ҷуворимакка истифода карда, пас аз он каме танаффус кунанд ва агар фоидаашро эҳсос намунанд, пас аз як ҳафта боз чанд муддати дигар боз ҳам ба чойи чой онро истифода баранд.

Таҳияи С. ЮСУҒ

	Тела, чунбиш	Писари Ҷурабек Муродов	... Би-Си-шабакаи радиои хориҷӣ	Нотадуюми мусиқӣ	Калифорния ва Техас дар Амрико чиянд?	Бек-ноктарс
	Чамъи молҳои мағоза	Коргу-рез	Қатори одамон дар мағоза	Себ, биҳӣ ва хурмо	... Капур, актери ҳиндӣ	
	Номи дигари қалами хокистарранг	Қисми китоб	Мори бургутарини дунё	Домоди Расули Акрам (с)	Бол	Моддаи муҳаддир
	Мошини зирехпӯши ҳарбӣ	Қисми китоб	Духтари овозхони рус Пугачёва	Узви муҳимтарини бадани одам	Во-баста, доир	... Маликов, овозхони рус
Доруи зидди дард	Бадкирдор, шаттоқ	Қорӣ ... аз асарии С. Айни	Унвони илмӣ хатмкардаи донишқада	Актри тоҷик ... Муҳиммадҷон	Пастне	
Киностудия дар пойтахти Русия	Хамсари Муҳаммад (с)	... бонд, навъи чой	Ноҳия дар вил. Суғд	Моиндари Сиёвуш дар «Шоҳнома»	Як сӯзангузаронии дузанда	
Ақл, хирад	Хатм, поён	Қавоби сканворди шумораи гузашта	Пойтахти ҷумҳурии шӯравӣ	Рохбарии суд	«... и одамаи маҳол»	
Узви пайрави ҷумла		Ф Б А С К Е Т Б О Л Г У Л Б А З М И Р О Ф Р А Д Н И Ш А Л О А Р Р А У А К З Я У Р А Г В Ш О Х М О Т Б О З А Л С У Ф Р А Н У Қ Р А Я К У М И А Д О Р О О Н О Н А Г А Р Р А У Р Т Р Х А Н З О Б С А Л А А Б Р А Й Қ С О У Т Б М Х Р А Ш К Т У Т И Ч О Л О К А А П А С И У О Б А Б Р Ш О Х Т У Т Ч О Р К У Н Ч А	Дарё дар Сибир			

ҲАСАД

Ҳақимони бузург ҳамеша таъкид мекарданд, ки ҳасад кирдори неки инсонро ба мисли оташе, ки ҳезуми хушкро месӯзнад, нест хоҳад намуд. Дар робита ба ин онҳо зикр сохтаанд, ки дар маҷмӯъ се чизе ҳаст, ки ҳеҷ инсоне аз онҳо ҳолӣ нест: гумони бағ, фоли бағ ва ҳасад.

Дар маҷмӯъ агар гирем, яке аз сабабҳои аз байн рафтани ҷомеаҳо ин ҳасад душманӣ ва адоват аст. Шахси ҳасуд душмани неъматҳо, дониш, адаб, наққорӣ ва адолату саодат аст. Ҳамин кибру ҳасад буд, ки писари Одам бародари худро кушт. Ҳамин аст, ки бузургони гузашта ҳасадро барои инсон "ранҷ дар синаи вай" номидаанд.

Ҳасад чист ва чаро он дар ҷомеаи инсонӣ ин қадар реша давонида, инсонҳоро пойбанду шайдои худ гардонидааст?

Ба қавли ҳақимон ҳасад разилате аст, ки агар ба касе неъмате ва ё молу мақома муяссар гардад, каси дигаре заволи ин неъматҳоро хоҳон мешавад. Аз ин рӯ ҳасадро ҳамчун бемории бузурги рӯҳӣ (дил) шарҳ дода, донишмандон илоҷи онро дар илму амал мебинанд. Илм дар ин ҷо ба маънои донише омадааст, ки тавассути он инсон дарк хоҳад кард, ки ҳасад барои вай зиёновар буда, зиённаш дар он зоҳир мегардад, ки шахси ҳасуд ҳамеша гирифтори ғаму андӯх мебошад ва ҳар неъмате, ки ба касе расад, вай аз он ранҷур мешавад. Шахси ҳасуд дар зиндагии хеш ҳамеша ранҷ мебарад ва меҳаҳад, ки душмани вай низ дар ранҷ бошад. Вале ӯ ҳеҷ вақт дарк карда наметавонад, ки ҳеҷ ғам азимтар аз ғами ҳасад нест. Пас чӣ беақлӣ бувад, ки инсон худро ранҷур созад! Ҳасуд ба сабаби ҳасми худ меҳаҳад ба касе ҳасад барад, вале он молу дорой ва имконоте, ки душмани ҳасуд дорад, ҳеҷ вақт азони вай нахоҳанд шуд.

Шахси ҳасуд агар фаҳмад, ки душманаш аз ҳасад бирастааст, вай боз ранҷуртар хоҳад шуд ва ҳамеша пойбанди ранҷи ҳасади хеш менамояд. Ҳасуд ҳамеша фикр мекунад, ки дӯсти худ ва рақибӣ душманаш аст, лекин дар асл дӯсти душманаш ва душмани худаш аст.

Ба қавли муаллимони адаб мард он аст, ки ё олим аст, ё мутааллим ва ё дӯстдори онҳо, вале ҳасуд аз ин ҳар се маҳрум мебошад. Масали ҳасуд он аст, ки касе бо санге ба сари душмани худ меҳаҳад занад, аммо он санг хато хӯрда ба чашми худӣ вай мезанад ва як чашми ӯро кӯр месозад. Баъд аз ин хашми вай зиёд шуда, меҳаҳад сангро сахттар партояд, лекин ин дафъа санг ба чашми дигари ӯ зада, онро низ кӯр месозад. Пас дигарбора сангро мепартояд ва санг баргашта ба сари худаш меҳурад.

Инсони ҳасуд ба мисли ҳамин одам аст ва бо ҳасадхӯрии худ ҳамин корро нисбат ба хеш раво медорад, лекин душманаш бошад ҷон ба саломат мебарад. Ҳамаи ин офати ҳасад мебошад. Пас ҳар касе дарк кунад, ки ҳасад захри қотили вай аст, ӯ метавонад бо дурӣ ҷустан аз он ҷони худро ба саломат барад.

Ба андешаи бузургони адаб сабабу иллати асосии ҳасад дар кибру адоват ва дӯст доштани мансабу ҷоҳу мол мебошад. Ҳар инсоне, ки меҳаҳад аз ҳасад наҷот ёбад, вай бояд ҳамеша бар хилофи ҳасади хеш кор барад, кинаву адоватро аз дилаш дур созад. Бо қувваи илму дониш дарк намояд,

ки наҷоти ӯ аз ҳасаду кибр даст кашидан мебошад.

Ҳеҷ доруе бе сабр ба талхиву ранҷ, дармон нахоҳад бахшид. Чун беморӣ пеш омад барои шифо ёфтан инсон бояд бадани худро барои ранҷ омода созад. Дар ғайри он беморӣ инсонро ба ҳалокат хоҳад кашид. Аз ин рӯ, барои инсони солим зарур аст аз разолати ҳасад худро дур наояд ва хоҳони он бошад, ки ҳеҷ вақт пайванди ҳасад нахоҳад шуд. Агар чунин кунад аз вабон ҳасад халос хоҳад ёфт.

ҲИКОЯИ

"Марде буд, наздики подшоҳе будӣ, ҳар рӯз бархостӣ бар пой ва гуфти: бо некӯкор некӯӣ кун ва бадикор худ кирдори бад ӯро кифоят кунад, вайро ба кирдори хеш баргузор. Ва он подшоҳ вайро бад-ин сухан азиз дошти. Яке вайро ҳасад кард ва варо малик гуфт, ки вай мегӯяд, ки маликро ганди даҳон ҳамеояд. Малик гуфт: "Далели ин чист?" Гуфт: "Он ки вайро ба наздики хеш хонӣ, то бинӣ, ки даст ба бинӣ боз ниҳад, то бӯӣ нашунавад".

Он гоҳ бимонад ва он мардро ба хона бурд ва таоме дод, ки андар вай сир буд. Пас малик вайро ба наздики хеш хонд. Ва даст ба даҳон бозниҳод. Пиндошт, ки мард рост гуфтааст. Ва одат буд малик-ро, ки ҷуз ба хатти хеш хилъате азим на-навишти. Ба яке аз ғулмон набишт, ки "расонандаи ин хатро сар бибур ва пӯсти вай пури қоҳ кун ва ба ман фирист". Ва набишта мӯҳр карду ба вай дод. Чун берун омад, он ҳосид вайро дид шодон. Гуфт: "Чист ин?" Гуфт: "Хилъати малик". Гуфт: "Андар кори ман кун". Гуфт: "Кардам". Аз вай биситад ва ба назди он омил бурд. Гуфт: "Андар ин ҷо фармон аст, то туро кушам ва пӯсти саратро ба қоҳ биоганам ва ба малик фиристам". Гуфт: Ин андар ҳаққи дигар набишта буд, бо малик рӯчӯӣ кун". Гуфт: "Дар фармони малик рӯчӯӣ набувад". ӯро бикӯшт. Дигар рӯз он мард ҳамчунон пеши малик биистод ва ҳамон бигуфт. Маликро ачаб омад, гуфт: "Он хатро чӣ кардӣ?" Гуфт: "Фалон аз ман бихост ва ба вай бахшидам". Малик гуфт: "Вай маро гуфт: "ту чунин ва чунин гуфти". Гуфт: "Ман нагуфтам". Гуфт: "Даст ба даҳон чаро бозниҳодӣ?" Гуфт: "Он мард маро таоме дода буд ва сир бисёр дар вай карда". Малик гуфт: "Бирав ва ҳар рӯз ҳамчунин ин сухан ҳамегӯӣ: Некӯкирдорро худ некӯӣи вай мукофот кун ва бадкирдорро худ феъли вай кифоят кунад. Ва он мардро кифоят кард".

А.АРДАШЕР

Обуна-2016

- И Агар аз муҳимтарин воқеоти кишвар ва ҷаҳон огоҳ шудан хоҳед,
- И Агар бо чехраҳои мондагори сиёсату фарҳангӣ ва таърихӣ аз наздик ошно шудан хоҳед,
- И Агар аз дастовардҳои илмӣ, техникӣ ва дигар соҳаҳо воқиф шудан хоҳед,
- И Агар ба мушкилот ва масъалаҳои доғу мубрами ватани худ бетараф нестед,
- И Агар мавқеи ҲҚДТ-ро дар ҷомеаи устувор дидан хоҳед, пас,

ба ҳафтаномаи

обуна шавед!

МУШТАРИЁНИ ГИРОМӢ!

Маблағи обуна ба ҳафтанома 90 сомониро ташкил медиҳад. Маблағҳои обунаро метавонед ба тариқи нақдӣ ва ғайринақдӣ ба суратҳисоби ҲҚДТ, ба воситаи шӯъбаҳои "Амонатбанк" гузаронед...

СУРАТҲИСОБИ МО:

ҲИЗБИ ХАЛҚИИ ДЕМОКРАТИИ ТОҶИКИСТОН
ИНН 020001728,
С/Ҳ 20202972000473101000,
Кор/сч. 20402972316264
МФО 350101626.
Дар идораи амалиёти
БДА ҶТ-"Амонатбанк"

СУРОҒАИ МО: ш. Душанбе, маҷмааи "КОХИ ВАҲДАТ", ошёнәи 2.
ТЕЛЕФОН: 221-25-36, 221-63-21

Варзиш

ҶОМИ ПРЕЗИДЕНТ НАСИБИ МУҲАММАДМУРОД АБДУРАҲМОНОВ ГАРДИД

Дар даври финалии сеюмин Мусобиқаи байналмилалӣ "Ҷоми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба дзюдо" варзишгари маъруфи тоҷик Муҳаммадмурод Абдураҳмонов бо рақибаш Александр Вахавяк аз Ҷумҳурии Белорус рақобат намуда, ғолиб баромад.

Тавре аз Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон иттилоъ доданд, дар мусобиқаи мазкур ҷойи дуюмро Александр Вахавяк (Белорус) ва ду ҷойи сеюмро Фирдавс Насимов (Тоҷикистон) ва Энди Сантьяго Алварес (Куба) соҳиб гардидаанд.

Ба иттилои манбаъ, дар маросими пӯшидашавии сеюмин Мусобиқаи байналмилалӣ "Ҷоми Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон оид ба дзюдо", ки дар шаҳри Душанбе доир гардид, ба ғолиби ҷойи аввал Ҷоми Президенти Тоҷикистон оид ба дзюдо ва маблағи пулӣ тақдим карда шуд. Ҳамзамон ғолибони ҷойи дуюмро сеюм низ бо медал ва маблағҳои пулӣ сарфароз гардониданд.

Дар мусобиқаи мазкур, ки бо дастгирии Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, Кумитаи ҷавонон, варзиш ва сайёҳӣ дар ҳамкорӣ бо Федератсияи дзюдои Тоҷикистон доир гардид, беш аз 40 паҳлавон аз 15 кишвари ҷаҳон, аз қабилӣ Тоҷикистон, Афғонистон, Русия, Беларус, Қирғизистон, Қазоқистон, Туркменистон, Ўзбекистон, Эрон, Миср, Муғулистон, Италия, Куба ва Юнон иштирок намуда, барои дарёфти "Ҷоми Президенти Тоҷикистон" дар вазни мутлақ миёни ҳам рақобат намуданд. Ёдовар мешавем, ки мусобиқаи мазкур аз соли 2013 ҳамасола бо иштироки доираи васеи паҳлавонони ҷаҳон гузаронида мешавад.

И.ТОҶИР

ЭЪТИБОР НАДОРАД

Шиносномаи шаҳрвандии Салимов Парвиз Муллоҷаҳрамович, ки онро соли 2015 ШҚД ноҳияи Мастҷоҳ додааст, бинобар гум шуданаш, эътибор надорад.

ҲАЙАТИ ЭҶОДӢ:

Котиби масъул: Маъруфҷон Маҳмудов
Мухаррири масъул: Алиҷон Ҷӯраев
Ҳабарнигорон: Солеҳ Юсуфов, Азамат Дӯстов, Ҳуринисо Ализода, Ибодуллоҳи Тоҳир, Гулҳаё Мадимарова
Масъули ҷоп: Мирзоалӣ Юнусов
Ҳуруфчинон: Чамила Аҳмадова, Гуландом Раҷабова
Мусаххех: Сабоҳат Худоёрбекова,
Суратгир: Тӯхтамурод Рӯзиев
Саҳифабанд: Фирдавс Таушаров

НИШОНИИ МО:
734018, ш. Душанбе,
хiebони Саъдии
Шерозӣ, 16.
Индекси обуна:
68910

Мақони ҷоп:
нашриёти
«Шарқи озод».

Теъдоди нашр:
48952 нусха

Навбатдор: А.ДҶОСТОВ

Сармуҳаррир

Бахтиёр ҲАМДАМОВ

Рӯзнома моҳи декабри соли 1994 тахти рақами 309 дар Вазорати фарҳанги Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст. Ба хотири гуногундешӣ матолибе низ нашр мешаванд, ки идораи рӯзнома зимнан метавонад бо муаллифони ҳамақанда набошад ва масъулияти онро ба дӯш нагирад. Идораи нашрия навиштаҳои муаллифони дар шакли электронӣ дар ҳаҷми то 4 саҳифаи ҳуруфи Times New Roman тӣ 14 қабул мекунад.

БАРОИ МАЪЛУМОТ:

Дастгоҳи КИМ ҲҚДТ - **Идораи рӯзнома**
тел. 224-23-90, 224-83-72, 224-49-29, тел. 238-72-10, 238-54-61, 238-79-07,
221-63-21, факс: 224-27-59 факс: 227-44-94

www.tribun.tj E-mail: minbarihalk@bk.tj